

Strategia Rozwoju Gminy **Miłkowice** na lata 2024-2030

Opracowanie:

Stowarzyszenie
Wspierania Inicjatyw
Gospodarczych
DELTA PARTNER

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne	5
1.2 Metodyka opracowania strategii	6
1.3 Komplementarność.....	8
1.4 OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy	14
1.5 Wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy	21
Charakterystyka gminy	21
Wnioski z analizy sytuacji demograficznej i społecznej	22
Wnioski z analizy sytuacji gospodarczej.....	23
Wnioski z analizy sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej	24
1.6 Analiza SWOT	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2. Część strategiczna	28
2.1 Wizja i misja rozwoju gminy Miłkowice w perspektywie 2030 roku	28
2.2 Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	30
2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	44
2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	49
2.5 Rezultaty planowanych działań	57
3. System zarządzania	62
3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	62
3.2 Finansowanie strategii	64
4 Ewaluacja ex-ante	65
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	69
Analiza danych zastanych.....	69
Wyniki badania ankietowego.....	99
Załącznik nr 2 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	109
Załącznik nr 3 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030	115

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 została opracowana w celu określenia polityki rozwoju gminy na najbliższe lata. Stanowi ona bowiem wsparcie dla władz gminy w strategicznym zarządzaniu jej zasobami i potencjałami, poprzez reagowanie na występujące na jej terenie bariery rozwojowe. W przypadku gminy Miłkowice kluczowym wyzwaniem jest *zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny gminy Miłkowice ukierunkowany na zapewnienie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności*, co stanowi nadrzędną misję jej rozwoju w perspektywie 2030 roku.

Dokument składa się z trzech zasadniczych części. W pierwszej kolejności zaprezentowano dane statystyczne w ujęciu statycznym i dynamicznym, dzięki którym możliwe było przedstawienie obecnego obrazu gminy. Strategia to dokument silnie uspołeczniony, dlatego został przygotowany w formule partycypacyjno-eksperckiej – przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz konsultacje, które stanowiły ważny punkt odniesienia przy definiowaniu wniosków. Wnioski te były bazą do opracowania drugiej części strategii. W założeniach planistycznych zawarto cele i kierunki działań, dzięki którym urzeczywistniona zostanie wizja gminy Miłkowice. Ustalenia zaprezentowane w niniejszym dokumencie wyznaczają politykę gminy w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. Zdefiniowane cele stanowią odpowiedź na zauważone deficyty i potrzeby gminy. Ostatnią część stanowi system wdrażania, określający podstawowe mechanizmy realizacji strategii, jej monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji. Ponadto, część ta zawiera ramy i źródła finansowania.

Zgodnie z przepisami, na kształt niniejszego dokumentu w istotny sposób wpływa strategia wojewódzka. *Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* jest wobec niej komplementarna, ponadto nawiązuje do obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii wojewódzkiej, co pozwala na efektywniejszą realizację założeń rozwojowych.

Niniejsza Strategia ma na celu koordynowanie i zarządzanie rozwojem w gminie. Ponadto, wyznacza wizję gminy w perspektywie długookresowej, do której powinny dążyć lokalne władze i mieszkańcy. Realizacja założeń strategii przyczyni się do usprawnienia funkcjonowania gminy oraz poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawą prawną do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* jest *Uchwała nr LX/394/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.*

Struktura *Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* uwzględnia zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) która stanowi, że *strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności*¹:

- *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,*
- *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,*
- *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,*
- *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,*
- *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,*
- *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 ze zm.), wraz z zakresem planowanych działań,*
- *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,*
- *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,*
- *ramy finansowe i źródła finansowania.*

Niniejszy dokument zawiera wszystkie obowiązkowe elementy oraz uwzględnia uwarunkowania w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. Strategia składa się z części tekstowej oraz graficznej zawierającej model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który stanowi ilustrację dla założeń przyjętej polityki rozwoju.

¹ Art. 10e pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.)

1.2 Metodyka opracowania strategii

W celu opracowania niniejszej Strategii wykorzystano różne techniki i metody badawcze. Poniżej przedstawiono kolejne etapy powstawania strategii wraz z charakterystyką prowadzonych prac.

- **Analiza desk research** – inaczej analiza danych zastanych, stanowiła podstawę prac nad dokumentem. Polegała na szczegółowym zaznajomieniu się z dostępnymi dokumentami diagnostycznymi i planistycznymi w wymiarze lokalnym i regionalnym, w tym między innymi raportami o stanie gminy, ogólnodostępnymi opracowaniami oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Analizie poddano również zbiory danych statystycznych, które gromadzi Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Gminy Miłkowice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkowicach oraz Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy. Zebrane dane zostały ocenione pod kątem jakości i rzetelności oraz stanowiły podstawę do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru.
- **Badania ilościowe** – ze względu na to, iż strategia jest dokumentem silnie uspołecznionym, głos mieszkańców jest szczególnie istotny. Badanie przeprowadzono w formie ankiety papierowej i internetowej na przełomie czerwca i lipca 2023 r. na próbie 388 respondentów. Jego celem było poznanie opinii i postaw mieszkańców odnośnie społecznego i ekonomicznego stanu gminy, co umożliwiło zdefiniowanie potrzeb lokalnej społeczności.
- **Badania jakościowe** – przyjęły formę warsztatów strategicznych moderowanych przez ekspertów DELTA PARTNER. Celem przeprowadzonych warsztatów wśród pracowników Urzędu Gminy Miłkowice było zebranie szczegółowych informacji na temat uwarunkowań gminy, jej mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń.
- **Analiza SWOT** – jej celem jest zebranie wcześniej zdobytych informacji, które posłużyły do określenia mocnych i słabych stron gminy, wynikających z uwarunkowań wewnętrznych oraz szans i zagrożeń, będących wynikiem uwarunkowań zewnętrznych.
- **Opracowanie misji i wizji** - misja nakreśla ogólny kierunek działań władz gminy, jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej.
- **Sformułowanie celów i kierunków działań** – które stanowią najważniejszą część dokumentu. Zgodnie z metodologią w zakresie planowania strategicznego i przepisami ustawy o samorządzie gminnym, wyodrębniono trzy obszary planowania: w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Do każdej sfery zdefiniowano cele i kierunki działań stanowiące odpowiedź na wcześniej zidentyfikowane problemy. Ponadto odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy.

- **Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie** – model funkcjonalno-przestrzenny stanowi zilustrowanie założeń opracowywanego dokumentu. Za jego pomocą zaprezentowano główne elementy strategii, a jego forma graficzna przyczynia się do łatwiejszego odbioru określonych kierunków rozwoju i wypracowanej wizji.
- **Opracowanie części wdrożeniowej** – która zawiera informacje na temat monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii. Ponadto w tej części określono ramy finansowe, w tym potencjalne źródła finansowania.
- **Konsultacje i opiniowanie projektu strategii** – zgodnie z przepisami, strategia musi przejść konsultacje w wymiarze horyzontalnym i wertykalnym. Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania strategii są sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu, Zarząd Województwa Dolnośląskiego, a także mieszkańcy, którzy wyrażą chęć zgłoszenia swoich uwag do projektu strategii.
- **Przeprowadzenie procedury środowiskowej** – jest to ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii były weryfikowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu. Pozwoliło to ocenić, czy zaproponowane przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy możliwe jest odstępnie od przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko - czy jednak konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Rozdział odnosi się do art. 10f. ust. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): *Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.*

Zgodnie z przepisami, niniejsza strategia wykazuje spójność z obowiązującymi dokumentami wyższego szczebla. Poniżej wskazano komplementarność dotyczącą wybranych strategii, planów i programów, w szczególności skupiono się na najistotniejszym dokumencie strategicznym na poziomie regionalnym, czyli strategii wojewódzkiej. Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* są spójne z następującymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowice.

Najistotniejszą rolę przy opracowywaniu strategii dla gmin pełni strategia wojewódzka, w tym przypadku Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Nadrzędnym celem rozwoju w niej zawartym jest *harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności*, który ma zostać zrealizowany za pomocą pięciu celów strategicznych oraz określonych w ich ramach celów operacyjnych.

Tabela 1 Zakres komplementarności Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Województwa Dolnośląskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030
Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu Cel operacyjny 1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów Cel operacyjny 1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu Cel operacyjny 1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich	2. Dywersyfikacja i wzmacnianie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

Strategia Województwa Dolnośląskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030
<p>Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych</p> <p>Cel operacyjny 2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych</p> <p>Cel operacyjny 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych</p>	<p>1. Dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do zmieniających się uwarunkowań demograficznych</p>
<p>Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich</p> <p>Cel operacyjny 3.2. Wzrost społecznej integracji</p> <p>Cel operacyjny 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy</p> <p>Cel operacyjny 3.4. Poprawa efektywności kształcenia</p> <p>Cel operacyjny 3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Cel operacyjny 3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych</p>	
<p>Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu środowiska</p> <p>Cel operacyjny 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska</p> <p>Cel operacyjny 4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi</p> <p>Cel operacyjny 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego</p> <p>Cel operacyjny 4.5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel operacyjny 4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej</p>	<p>3. Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej</p>
<p>Cel strategiczny 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu</p> <p>Cel operacyjny 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej</p> <p>Cel operacyjny 5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych</p> <p>Cel operacyjny 5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej</p>	

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 jest komplementarna wobec założeń Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Cel strategiczny 1 ukierunkowany na wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego gminy, rozwój oferty usług publicznych oraz poprawę bezpieczeństwa jest bowiem spójny z założeniami celów strategicznych 2 i 3 wyznaczonych w strategii wojewódzkiej, skupionymi na poprawie jakości i dostępności usług publicznych (cel 2) i wzmocnieniu regionalnego

kapitału ludzkiego i społecznego (cel 3). Z kolei cel strategiczny 2 *Dywersyfikacja i wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy* jest spójny z Celem strategicznym 1 *Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu* wyznaczonym w strategii wojewódzkiej. Cel strategiczny 3 wyznaczony w ramach sfery przestrzennej odpowiada natomiast na założenia celów: 4 i 5 strategii wojewódzkiej, które ukierunkowane są na odpowiedzialne wykorzystanie zasobów oraz ochronę walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, a także wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Ponadto, w *Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* zastosowano się do ustawy z dnia 20 lipca 2017 – Prawo wodne, a dokładnie zapisów art. 315 i art. 326 dotyczących procesów gospodarowania wodami, które wskazują na konieczność uwzględnienia ich w strategii rozwoju gminy.

Dokumentami odnoszącymi się do granic administracyjnych gminy Miłkowice są:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (II aktualizacja)

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są dokumentami planistycznymi, stanowiącymi podstawę do podejmowania decyzji, które mają wpływ na kształtowanie stanu zasobów wodnych i zasad gospodarowania. Obszar Odry podzielony jest na 5 regionów wodnych – gmina Miłkowice znajduje się w obrębie Środkowej Odry. Poniższe tabele przedstawiają jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz części wód podziemnych (JCWPd) znajdujące się w granicach gminy Miłkowice. Wszystkie z nich cechują się złym stanem ogólnym oraz niemal wszystkie (poza JCWP Młokita) są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z tego względu konieczna jest realizacja działań zmierzających do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód.

Tabela 2 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Miłkowice

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Cele środowiskowe JCWP na lata 2021-2027	Wybrane działania zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód
RW6000091386922	Pawłówka	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	Zły	Słaby stan ekologiczny/stan chemiczny poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny poniżej stanu dobrego/stan dobry	<ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania doływu zanieczyszczeń do jcw Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych
RW600011138699	Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy	Rzeka nizinna/naturalna część wód	Zły	Zły stan ekologiczny/stan chemiczny poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600011138999	Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia	Rzeka nizinna/silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny poniżej stanu dobrego/stan dobry	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie doływu zanieczyszczeń Działania renaturyzacyjne Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600009138689	Lubiatówka	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;	<ul style="list-style-type: none"> Działania renaturyzacyjne Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Cele środowiskowe JCWP na lata 2021-2027	Wybrane działania zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód
					dobry stan chemiczny	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600010138949	Młokita	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	-	Bardzo dobry/dobry stan ekologiczny	dobry stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW600010138674	Kanał Grzymaliński	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	-	-	dobry stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	nie ustala się indywidualnych działań dla jcw; obowiązuje realizacja działań krajowych
RW6000111386699	Skora od Zimnika do ujścia	Rzeka nizinna/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
RW6000091386729	Brochotka	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	<ul style="list-style-type: none"> Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami Rozbudowa sieci monitoringu przepływu w rzekach zagrożonych znaczącym zmniejszeniem przepływów

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina położona jest w obrębie jednej części wód podziemnych cechujących się dobrym stanem ogólnym.

Tabela 3 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Miłkowice

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600094	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Odry

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2022 r. poz. 2714) jest strategicznym dokumentem w zakresie bezpieczeństwa powodziowego w Polsce, podlegającym aktualizacji co 6 lat, w myśl art. 173 ust. 19 ustawy Prawo Wodne. Dokument przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. i ogłoszony w dniu 22 grudnia 2022 r., który wszedł w życie w dniu 23 marca 2023 r., stanowi aktualizację dotychczasowego Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP).

Nadrzędnym celem PZPR jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te mają prowadzić m.in. do obniżenia strat powodziowych.

Wśród celów głównych PZRP wymienia się:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego.
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.
3. Poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

W planie zarządzania ryzykiem powodziowym zidentyfikowano miejsca problemowe, dla których stwierdzono znaczące zagrożenie lub ryzyko powodziowe. Na terenie gminy Miłkowice znajdują się tereny zagrożone wystąpieniem powodzi, co wynika z obecności rzeki Czarna Woda i Skora. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego przedstawiono w załączniku do Strategii.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy (PPSS) przyjęty przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r., ogłoszony w dniu 3 września 2021 r. (Dz. U. 2021 poz. 1615), jest dokumentem planistycznym skupiającym się na zjawisku suszy. Wśród najważniejszych celów PPSS należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukacja i zarządzanie

ryzykiem suszy, formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. W odniesieniu do poszczególnych typów suszy, gmina Miłkowice jest:

- większości silnie zagrożona suszą atmosferyczną (południowo-wschodnia część zagrożona ekstremalnie),
- ekstremalnie zagrożona suszą rolniczą,
- umiarkowanie zagrożona suszą hydrologiczną,
- umiarkowanie zagrożona suszą hydrogeologiczną.

Biorąc pod uwagę łączne zestawienie zagrożenia suszą, obszar gminy jest silnie zagrożony wystąpieniem suszy.

1.4 OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy *określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań.*

Zgodnie z zapisami prawnymi, strategia rozwoju gminy powinna odnosić się do obszarów strategicznej interwencji (OSI), zdefiniowanych w strategii wojewódzkiej. OSI są obszarami cechującymi się szczególną koncentracją zjawisk społecznych, gospodarczych bądź środowiskowych. Wspomniany obszar może wyróżniać się unikalnymi atutami, będącymi potencjałem rozwojowym dla województwa, bądź nagromadzeniem negatywnych zjawisk. W *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030* wyróżniono OSI na poziomie krajowym:

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Powyższe OSI zostały wskazane już na poziomie dokumentów krajowych takich jak Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), gdzie w związku z problemami rozwojowymi miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją zdecydowano o skierowaniu na nie szczególnej uwagi i objęciu interwencją ukierunkowaną na poprawę ich sytuacji społeczno-gospodarczej. Gmina Miłkowice nie wpisuje się wprost w żaden z OSI wyznaczony na poziomie krajowym, jednak w *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030* znalazła się w obszarze o najgorszym dostępie do usług publicznych², wyznaczonym na poziomie regionalnym w odniesieniu do obszarów problemowych zidentyfikowanych w ramach prac nad KSRR. Zaliczenie

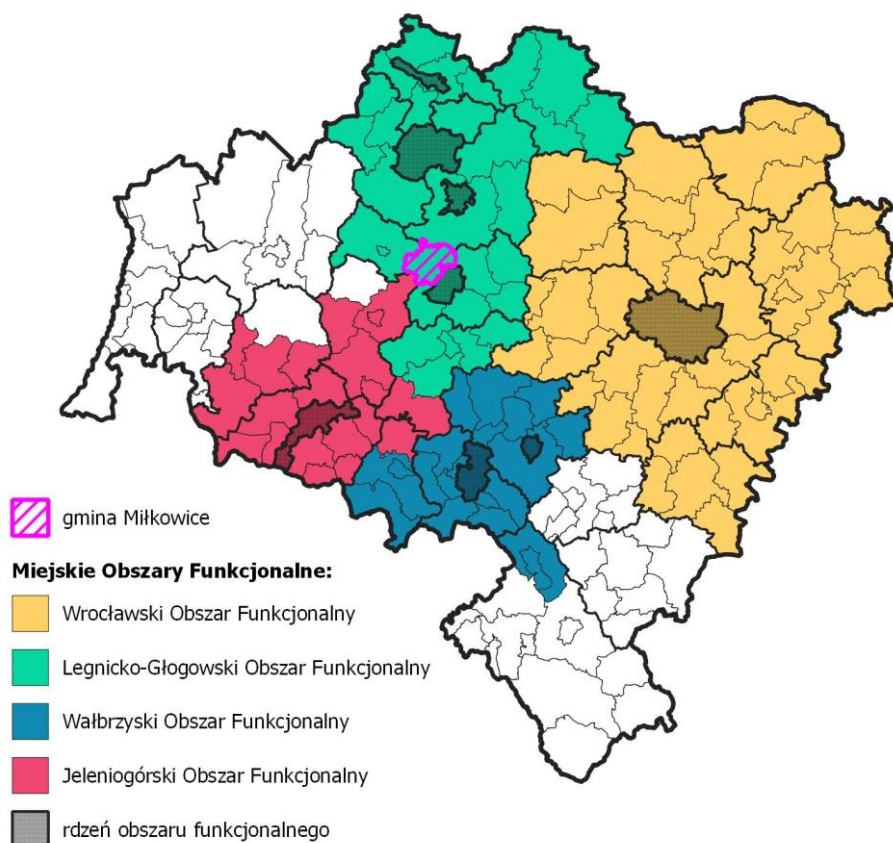
² Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, str. 31.

gminy do obszaru strategicznej interwencji zapewnia wsparcie zewnętrzne ukierunkowane m.in. na zapobieganie nasilaniu się negatywnych tendencji i wzmocnienie konkurencyjności poprzez wykorzystanie potencjałów rozwojowych.

W odniesieniu do wyzwań rozwojowych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz regionalnym, w *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego* wyznaczono również następujące OSI:

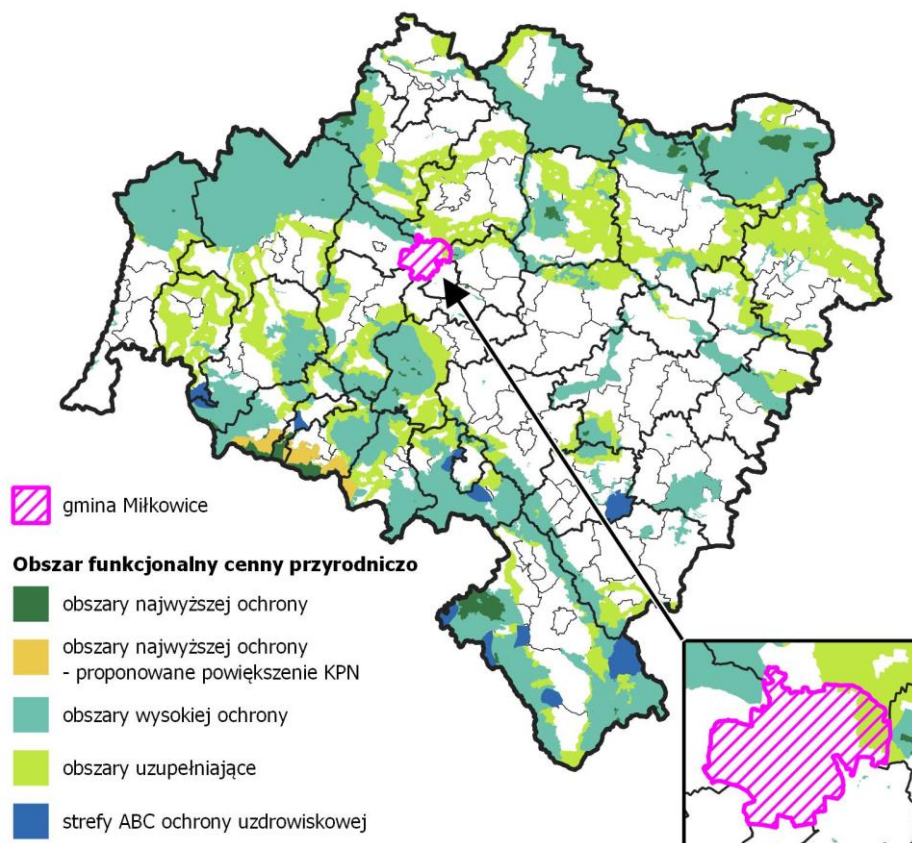
- Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego,
- Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych: Wrocławski Obszar Funkcjonalny, Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny, Wałbrzyski Obszar Funkcjonalny, Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny,
- Obszar przygraniczny,
- Obszar górski,
- Obszar cenny przyrodniczo.

Grafika 1 OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*

Grafika 2 OSI Obszar cenny przyrodniczo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Gmina Miłkowice wpisuje się w **OSI Obszar cenny przyrodniczo** ze względu na występowanie obszarów chronionych (obszary uzupełniające) we wschodniej części gminy oraz **OSI Miejskie obszary funkcjonalne – Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny**. Według zapisów strategii wojewódzkiej, gmina została zaliczona do obszarów cechujących się bardzo niskim rozwojem sfery społecznej oraz przeciętnym rozwojem sfery gospodarczej.

W strategii wojewódzkiej zdefiniowano następujące potencjały i bariery rozwojowe LGOF:

Tabela 4 Potencjały i bariery rozwojowe LGOF wymienione w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Potencjały	Bariery
<ul style="list-style-type: none"> • zasoby bogactw naturalnych umożliwiające rozwój działalności wydobywczej, • wsparcie oferowane przez IOB, • potencjał KGHM stanowiący dobre podłoże do wprowadzania innowacyjności technologicznych i materiałowych, rozwoju eksportu, • Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy – silny ośrodek gospodarczy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza i degradacji środowiska naturalnego, • konflikty przestrzenne i środowiskowe związane z presją inwestycyjną na obszary zalewowe oraz realizacją inwestycji infrastrukturalnych na terenach cennych przyrodniczo lub w ich sąsiedztwie, • procesy niekontrolowanej suburbanizacji, szczególnie w obszarze Legnicy, • potrzeba rewitalizacji miast szczególnie w obszarach zdegradowanej i zdekapitalizowanej tkanki miejskiej, • niska mobilność zawodowa ludności, • wysokie bezrobocie w północnej części obszaru, • najwyższy w skali regionu wzrost liczby długotrwale bezrobotnych, • w znacznej części zdekapitalizowana i niekompletna sieć dróg i połączeń kolejowych.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny decyzją Zarządu Województwa Dolnośląskiego został wskazany jako obszar przewidziany do wdrażania terytorialnego instrumentu ZIT opierającego się na realizacji przedsięwzięć zintegrowanych. W celu ograniczenia zidentyfikowanych barier rozwojowych i wykorzystania wspólnych potencjałów, gminy LGOF, w tym Gmina Miłkowice, podjęły się opracowania *Strategii ZIT Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027*, czyli planu strategicznego ukierunkowanego na poprawę jakości życia lokalnej społeczności zamieszkującej obszar interwencji. Horyzontalnym celem strategii jest zaplanowanie wspólnych inwestycji samorządów skupionych w LGOF, umożliwienie im pozyskania dofinansowania oraz zbudowania trwałych podstaw dla dalszej partnerskiej współpracy. W dokumencie wyznaczono 4 cele strategiczne, których realizacja ma przyczynić się do osiągnięcia celu nadrzędnego, jakim jest *rozwój społeczno-gospodarczy Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego jako czynnik integrujący i podnoszący jakość życia mieszkańców*.

Strategia wojewódzka wskazuje działania priorytetowe, które obejmują całe województwo, w tym również gminę Miłkowice:

- Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego,
- Doskonalenie usług edukacyjnych,
- Kształtowanie postaw obywatelskich,

- Rozwój potencjału komunikacyjnego,
- Wykorzystanie potencjału środowiska i jego ochrona (turystyka i ochrona dziedzictwa kulturowego),
- Wzmocnienie rozwoju regionalnych i subregionalnych ośrodków miejskich.

Ponadto, w strategii wojewódzkiej zawarto macierz kierunków interwencji dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych, w tym dla LGOF. Macierz zawiera priorytetowe cele operacyjne, które oznaczono na skali 1-8, gdzie 1 oznacza cel najistotniejszy, a 8 cel o najniższym priorytecie. Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne i operacyjne w jakie wpisuje się LGOF. Oprócz wyszczególnionych w tabeli celów, na terenie LGOF mogą być realizowane inne cele, które zostały zawarte w strategii wojewódzkiej.

Tabela 5 Cele strategiczne i operacyjne wyróżnione jako priorytetowe dla LGOF

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Przedsięwzięcia strategiczne	Numer na skali
1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu	1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów	1.1.1 Wspieranie obszarów o trudnych warunkach rozwojowych, zagrożonych wystąpieniem strukturalnego bezrobocia oraz o niskim PKB. 1.1.2 Wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych. 1.1.3 Wzmocnienie roli MŚP, w tym firm rzemieślniczych i rodzinnych w aktywizacji gospodarczej subregionów. 1.1.4 Rozwój lokalnych rynków żywności i wzrost konkurencyjności sektora rolno – spożywczego m.in. w oparciu o żywność wysokiej jakości. 1.1.5 Promowanie regionu jako atrakcyjnego miejsca dla turystyki, wypoczynku i poprawy stanu zdrowia.	1
	1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu	1.3.1 Rozwój specjalizacji regionalnych i subregionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji. 1.3.2 Wsparcie dla inteligentnej reindustrializacji – cyfryzacji i zaawansowanej automatyzacji procesów technologicznych i zarządczych w przedsiębiorstwach. 1.3.3 Stymulowanie współpracy sfer biznesu, nauki i edukacji. 1.3.4 Rozwój usług proinnowacyjnych oraz kreowanie i wspieranie regionalnych ośrodków innowacyjności. 1.3.5 Wzmacnianie regionalnego systemu wsparcia finansowego dla przedsięwzięć innowacyjnych. 1.3.6 Tworzenie warunków do współpracy badawczo - rozwojowej o zasięgu międzynarodowym.	2
	1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich	1.4.1 Zrównoważony rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych z uwzględnieniem elementów zielonej infrastruktury. 1.4.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich, miejskich, w tym poprzemysłowych. 1.4.3 Wspieranie działań na rzecz rewitalizacji zabytkowych zespołów urbanistycznych i najcenniejszych obiektów architektury. 1.4.4 Programowanie i realizacja prac urządzeniowo-rolnych, działania na rzecz scalania gruntów rolnych oraz melioracji.	4
2. Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych	2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych	2.3.1 Podejmowanie działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa osobistego i publicznego. 2.3.2 Podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej, w tym e-usług publicznych. 2.3.3 Podejmowanie działań dla poprawy dostępności i podniesienia jakości świadczeń zdrowotnych oraz na rzecz ograniczenia zachorowalności mieszkańców regionu. 2.3.4 Podejmowanie działań na rzecz upowszechniania i poprawy dostępności do kultury. 2.3.5 Zwiększenie dostępności do usług publicznych wyższego rzędu w ośrodkach ponadlokalnych. 2.3.6 Podejmowanie działań służących poprawie jakości usług publicznego transportu zbiorowego. 2.3.7 Współpraca jednostek samorządu terytorialnego dla efektywnej realizacji usług publicznych.	5

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	4.1 Poprawa stanu środowiska	4.1.1 Działania w zakresie zwalczania źródeł niskiej emisji, szczególnie w uzdrowiskach. 4.1.2 Wspieranie edukacji ekologicznej w oparciu o zasoby lokalne (infrastrukturalne, przyrodnicze i kulturowe). 4.1.3 Rekultywacja i zagospodarowanie terenów przemysłowych i wydobywczych.	3
	4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska	4.2.1 Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i leśnych. 4.2.2 Wspieranie racjonalnej gospodarki zasobami wód termalnych i leczniczych w regionie. 4.2.3 Prowadzenie działań na rzecz rozwoju systemu obszarów cennych przyrodniczo i efektywnej ochrony wartości krajobrazu. 4.2.4 Wzmocnienie potencjału uzdrowiskowego i turystycznego, w tym rozwój nowych gałęzi turystyki. 4.2.5 Wspieranie działań na rzecz racjonalnej gospodarki zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, w tym zapewnienia odpowiedniej jakości wód. 4.2.6 Prowadzenie działań na rzecz racjonalnego wykorzystania i ochrony złóż kopalin.	7
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu	5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej	5.1.1 Modernizacja i rozbudowa systemu dróg na terenie województwa, w szczególności obejmująca budowę dróg szybkiego ruchu łączących Wrocław z południem województwa, budowę obwodnic miejscowości oraz budowę i modernizację przepraw mostowych w regionie. 5.1.2 Modernizacja i rozbudowa linii kolejowych na terenie województwa, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju linii kolejowych łączących główne ośrodki regionu oraz przejmowania i uruchamiania nieczynnych linii obsługujących ośrodki miejskie, główne obszary turystyczne i obszary wydobywania surowców mineralnych. 5.1.3 Budowa systemu transportu publicznego zapewniającego cykliczne połączenia ze stolicą województwa, z atrakcyjnym czasem przejazdu, wszystkich miast powiatowych oraz połączenia miast zagrożonych marginalizacją z ośrodkami wzrostu oraz zapewnienie skomunikowań sąsiadujących ze sobą powiatów oraz rozwój i budowa systemów kolei aglomeracyjnej w obrębie miast o znaczeniu regionalnym i subregionalnym, będących generatorami ruchu aglomeracyjnego oraz rozwój szybkich połączeń między tymi ośrodkami. 5.1.4 Rozwój transportu powietrznego. 5.1.5 Rozwój zintegrowanych lokalnych i subregionalnych systemów transportu publicznego. 5.1.6 Zakup nowoczesnego taboru na potrzeby regionalnego systemu transportu publicznego. 5.1.7 Rozwój systemu regionalnego transportu towarowego, w tym budowa intermodalnych węzłów logistycznych i przeładunkowych. 5.1.8 Wsparcie działań na rzecz zwiększenia efektywności transportu w ujęciu proekologicznym (elektromobilność). 5.1.9 Wykorzystanie dróg wodnych, w szczególności Odry do żeglugi turystycznej i pasażerskiej oraz transportu wodnego. 5.1.10 Rozwój sieci dróg rowerowych.	6

1.5 Wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 z późn. zm.), przygotowanej na potrzeby tej strategii.

W celu wypracowania skutecznej interwencji strategicznej dla gminy Miłkowice przeprowadzono diagnozę jej sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej. W ramach diagnozy dokonano analizy danych statystycznych (źródło: BDL GUS) oraz ogólnodostępnych informacji dotyczących kluczowych sfer funkcjonowania gminy. Ponadto, istotnym źródłem informacji było badanie ankietowe przeprowadzone wśród jej mieszkańców, dzięki któremu możliwe było zdefiniowanie kluczowych problemów i potencjałów rozwojowych. Dane i informacje pozyskane na drodze diagnozy zostały uzupełnione i pogłębione w wyniku spotkań warsztatowych.

Synteza diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy stanowi załącznik do Strategii, natomiast w niniejszym rozdziale przedstawiono kluczowe wnioski, które następnie posłużyły do zdefiniowania aktualnego stanu gminy Miłkowice oraz wyznaczenia głównych kierunków jej rozwoju w oparciu o jej zidentyfikowane mocne i słabe strony.

Charakterystyka gminy

Gmina Miłkowice położona jest w południowo-zachodniej części kraju, w województwie dolnośląskim, w powiecie legnickim, w obrębie Niziny Śląskiej. Graniczy z miastem Legnica od południowego wschodu, oraz z gminami: Lubin (od północy), Kunice (od wschodu), Chojnów (od zachodu), Złotoryja (od południowego zachodu) i Krotoszyce (od południa).

Gmina Miłkowice zajmuje powierzchnię ok. 86 km² i zamieszkuje ją 7 165 osób³, co stanowi ok. 13% populacji powiatu legnickiego. W ostatnim dziesięcioleciu liczba mieszkańców wzrosła o 11,5%, co może być wynikiem procesu suburbanizacji Miasta Legnica.

W skład gminy Miłkowice wchodzi 16 miejscowości: Bobrów, Dobrzejów, Głuchowice, Goślinów, Gniewomirowice, Grzymalin, Jakuszów, Jezierzany, Kochlice, Lipce, Miłkowice, Pątnówek, Rzeszotary, Siedliska, Studnica i Ulesie. Największą wsią są Miłkowice stanowiące centrum administracyjne gminy, liczące ok. 2 000 mieszkańców. Podstawową funkcją większości miejscowości jest funkcja rolniczo-mieszaniowa.

Gmina leży w obrębie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego (LGOF). LGOF tworzy 35 samorządów w ramach 30 gmin i 5 powiatów, które podjęły się wspólnej realizacji działań

³ Wg danych BLD GUS, stan na 31.12.2022 r.

zaplanowanych w ramach strategii ZIT LGOF, mających na celu poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszaru. Współpraca w tym zakresie stanowi istotny potencjał rozwojowy gminy Miłkowice.

Wnioski z analizy sytuacji demograficznej i społecznej

Ze względu na położenie gminy Miłkowice w bezpośrednim sąsiedztwie Legnicy, od lat odnotowuje ona wzrost liczby mieszkańców, co jest m.in. wynikiem postępującej suburbanizacji miasta powiatowego. W latach 2013-2022 liczba ludności w gminie Miłkowice wzrosła o 11,5%, wynosząc 7 165 osób w 2022 roku. Co więcej, według prognoz populacja gminy w perspektywie roku 2030 ma stale wzrastać, co związane jest przede wszystkim z migracjami (napływem ludności z zewnątrz), których saldo (12,4 na 1000 osób w 2022 r.) rekompensuje ujemny przyrost naturalny (-5,8 na 1000 osób w 2022 r.).

Struktura ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku dla gminy Miłkowice jest z kolei porównywalna do struktury w powiecie legnickim i województwie dolnośląskim. Dane statystyczne wskazują na stopniowe starzenie się lokalnej społeczności, co potwierdza m.in. wzrastający rokrocznie odsetek mieszkańców w wieku 65 lat i więcej, który w 2022 r. wyniósł 16,6%.

Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy wynika, iż jednym z kluczowych problemów w sferze społecznej jest obniżony poziom bezpieczeństwa. W 2022 r. w gminie odnotowano 82 przypadki przestępstw takich jak np. rozboje, bójki i pobicia, kradzieże, czy zniszczenia mienia, a wskaźnik wykrywalności przestępstw (32,93%) był niższy od średniej dla powiatu (46,9%). Co więcej, wśród aspektów mających wpływ na obniżony poziom bezpieczeństwa, osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazywały m.in. występowanie w gminie aktów wandalizmu, a także organizację ruchu drogowego niesprzyjającą ruchowi pieszemu. Ponadto, wśród czynników negatywnie wpływających na sytuację społeczną gminy wymienia się m.in. niską dostępność oferty usług opiekuńczo-wychowawczych – żłobków i przedszkoli, co warunkuje np. powrót młodych rodziców na rynek pracy. Z kolei wśród najważniejszych potencjałów i mocnych stron oferty gminnej znajduje się szeroka oferta rekreacyjna i kulturalna skierowana przede wszystkim do dzieci i młodzieży. W gminie funkcjonuje bowiem Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Miłkowicach (GOKiS), który proponuje mieszkańcom wiele ciekawych wydarzeń kulturalno-edukacyjnych, czy też sportowo-rekreacyjnych. Od 2017 r. GOKiS wspólnie ze Stowarzyszeniem Kolejarz prowadzi wioskę tematyczną promującą lokalne dziedzictwo kulturowe pod nazwą Miłkowice – Wioska Kolejarzy.

Na terenie gminy działają trzy placówki oświatowe: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłkowicach i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rzeszotarach oraz Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko” w Miłkowicach. Sieć placówek szkolnych i przedszkolnych jest dobrze rozwinięta, jednak dane dotyczące liczby dzieci

korzystających z ich oferty w gminie wskazują na niski poziom objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym. Może to świadczyć o mniejszym zainteresowaniu ofertą placówek, co może być związane np. z konkurencyjnością oferty Legnicy. Z drugiej strony wpływ na to może mieć obecna sytuacja ekonomiczno-społeczna w kraju i utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-wychowawczych. Mimo że poziom nauczania w lokalnych szkołach podstawowych jest zbliżony do tego w powiecie legnickim i województwie dolnośląskim, o czym świadczą m.in. porównywalne wyniki egzaminów ósmoklasisty, to współczynnik skolaryzacji brutto (64,5%) jest wyraźnie mniejszy w gminie w porównaniu do powiatu (80,6%) i województwa (96,4). Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku przedszkoli – w 2021 r. opieką przedszkolną w gminie objętych było 60,4% dzieci w wieku 3-6 lat. Tak niskie wartości wskaźników świadczą o tym, że znaczna część dzieci zamieszkujących w gminie Miłkowice uczęszcza do szkół i przedszkoli zlokalizowanych poza jej granicami.

Wnioski z analizy sytuacji gospodarczej

Gmina Miłkowice ma charakter rolniczy, co związane jest z dostępnością wysokiej jakości gleb oraz dogodnym mikroklimatem, sprzyjającym produkcji rolnej. Biorąc pod uwagę strukturę podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie, największą część stanowią przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocyklowych (22,2% wszystkich podmiotów w gminie). Na drugim miejscu znalazło się budownictwo (20,3%), a następnie transport i gospodarka magazynowa (7,8%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (7,8%).

W 2022 roku na terenie gminy działały 794 podmioty wpisane do rejestru REGON. Z kolei liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wyniosła 665, co w przeliczeniu na 10 tys. ludności daje wartość wskaźnika na poziomie 928 w 2022 r. Biorąc pod uwagę wartość wskaźnika dla województwa dolnośląskiego (981 na 10 tys. ludności), dane te wskazują na stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców.

W latach 2017-2022 w gminie odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych – w 2022 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 174 bezrobotnych, przy czym w strukturze bezrobotnych przeważały kobiety (61,5%). Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w 2022 r. wyniósł 4,1%, zatem o 1 punkt procentowy mniej niż w 2018 r. W porównaniu do powiatu legnickiego (5,2%) odsetek ten był niższy, co wskazuje na stosunkowo dobrą sytuację na lokalnym rynku pracy. Według mieszkańców gminy biorących udział w badaniu ankietowym, problemem jest jednak ograniczona możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy (niemal połowa respondentów ocenia ten aspekt źle lub bardzo źle).

Mieszkańcy gminy Miłkowice zatrudnienie znajdują przede wszystkim w przedsiębiorstwach handlowo-usługowych i logistycznych, placówkach administracyjnych, czy drobnych działalnościach gospodarczych. Znaczna część pracuje również poza granicami gminy, przede wszystkim w pobliskiej Legnicy, m.in. w dużych zakładach takich jak Huta Miedzi w Legnicy.

Wnioski z analizy sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej

Ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Legnicy, niedaleką odległość Wrocławia (ok. 70 km) oraz przebieg przez teren gminy drogi ekspresowej S3 i drogi krajowej DK94 oraz dobrze rozwinięty transport kolejowy, gmina charakteryzuje się wysoką dostępnością komunikacyjną. Co więcej, zakończenie budowy i oddanie do użytku drogi krajowej S3 wpłynęło na intensyfikację procesów rozwojowych gminy, zarówno w sferze społecznej oraz gospodarczej, jak i przestrzennej.

Z diagnozy strategicznej wynika jednak, iż układ drogowy w gminie Miłkowice wymaga modernizacji oraz rozbudowy o elementy sprzyjające rozwojowi mobilności takie jak chodniki czy drogi i ścieżki pieszo-rowerowe. Niemal co trzecia osoba biorąca udział w badaniu ankietowym (31,2% respondentów) wskazywała niski standard infrastruktury drogowej jako największą słabą stronę gminy. Zarówno zły stan techniczny nawierzchni ulic i chodników, jak i niska dostępność tras pieszo-rowerowych przekłada się na obniżony poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Miłkowice dominuje przedwojenna zabudowa zagrodowa, stopniowo uzupełniana współczesną zabudową mieszkalną, przede wszystkim jednorodziną. W wielu miejscowościach zachowały się zabytkowe obiekty budowlane w postaci założeń pałacowych, zabudowy folwarcznej i zagrodowej, która charakteryzuje się złym stanem technicznym i wymaga podjęcia działań rewaloryzacyjnych. Interwencja konieczna jest również w przypadku obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych – połowa respondentów biorących udział w badaniu zauważa bowiem problem związany z utrzymaniem czystości w miejscach publicznych.

Większość wsi gminy pełni funkcję rolniczo-mieszkaniową. Około 85% gruntów w gminie stanowią wysokiej jakości gleby klas I-IV, co sprzyja rozwojowi gospodarstw rolnych, które zajmują ok. 45% ogólnej powierzchni gminy. W północno-wschodniej części gminy zlokalizowane są natomiast większe skupiska leśne, przy czym lesistość wynosi zaledwie 10,8%.

Wraz ze zwiększaniem się populacji gminy, rośnie zapotrzebowanie na lokale mieszkalne. W latach 2018-2022 zasoby mieszkaniowe gminy zwiększyły się o 14,0% - należy uwzględnić prognozowane tendencje zwiększania się populacji gminy w dalszym procesie rozwoju funkcji mieszkaniowych gminy.

Wraz z rozwojem terenów mieszkaniowych w gminie rozbudowywana jest infrastruktura sieciowa – niemal wszyscy mieszkańcy mają dostęp do sieci wodociągowej, a 78,5% korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Jednym z kluczowych potencjałów gminy Miłkowice jest różnorodność i wysoka jakość środowiska przyrodniczego, która jednak okresowo pogarsza się w sezonie zimowym ze względu na powszechne stosowanie systemów grzewczych opartych na paliwach stałych. Takie źródła ciepła przyczyniają się bowiem do emisji pyłów do atmosfery oraz powstawania zjawiska tzw. niskiej emisji, szczególnie zauważalnej w okresie zimowym. Ponadto, wpływ na obniżenie jakości powietrza ma bliskie sąsiedztwo Huty Miedzi Legnica, która jest jednym z większych emitatorów zanieczyszczeń w regionie – jej negatywne oddziaływanie jest widoczne przede wszystkim dla wsi Ulesie i Lipce, gdzie często następuje znaczne przekroczenie dopuszczalnych norm jakości powietrza oraz wysoki stopień skażenia gruntów osadami pyłów i metali ciężkich.

Gmina Miłkowice charakteryzuje się dogodnymi warunkami do rozwijania odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim ze słońca. W 2023 r. na terenie gminy powstała druga pod względem wielkości farma solarna w kraju, a gmina wciąż dysponuje terenami pod nowe inwestycje.

W ostatnich latach zarówno w gminie Miłkowice, jak i całym województwie dolnośląskim i kraju, obserwuje się coraz większe zagrożenie związane z występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych będących wynikiem postępującym zmian klimatu. Takie zjawiska skutkują m.in. powodzią czy też pożarami, co zagraża bezpośrednio bezpieczeństwu mieszkańców. Jednostki ochrony przeciwpożarowej odnotowują rokrocznie zwiększającą się liczbę interwencji związanych m.in. z silnymi wiatrami czy opadami deszczu. Co więcej, mieszkańcy gminy narażeni są na występowanie powodzi i podtopień ze strony rzeki Czarna Woda oraz jej prawobrzeżnego dopływu – Skory. Istotnym zagrożeniem jest również susza, przede wszystkim atmosferyczna i rolnicza – gminę Miłkowice klasyfikuje się pod tym względem jako ekstremalnie zagrożoną suszą.

1.6 Analiza SWOT

W celu identyfikacji potrzeb i potencjalnych kierunków rozwoju gminy Miłkowice przeprowadzono analizę SWOT, określającą wewnętrzne i zewnętrzne czynniki wpływające na rozwój lokalny. W ramach analizy wyodrębniono: mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia, które przedstawiono poniżej.

S

Strengths – mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne), stanowiące potencjał rozwojowy

- + Dogodne warunki do prowadzenia działalności rolniczej
- + Atrakcyjne, różnorodne środowisko przyrodnicze i jego wysoka jakość
- + Dogodne położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta powiatowego i dobry dostęp do jego oferty
- + Wysoka dostępność komunikacyjna wynikająca z przebiegu dróg krajowych: S3 i DK 94 oraz drogi wojewódzkiej DW333, a także linii kolejowych nr 275, 282, 296 i 289
- + Potencjał do budowania tożsamości lokalnej, a także oferty turystycznej na bazie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gminy, w tym m.in. z wykorzystaniem Wioski Kolarzy i Krainy Dobrej Energii, obiektów zabytkowych, stawów
- + Dostępność terenów inwestycyjnych
- + Działalność organizacji pozarządowych m.in. w zakresie sportu, kultury oraz wspierania integracji i aktywności społecznej
- + Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa (wodociągowa, kanalizacyjna)
- + Dobra dostępność usług przedszkolnych
- + Szeroka oferta rekreacyjna i kulturalna skierowana do dzieci i młodzieży
- + Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna

W

Weaknesses – słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne), ograniczające rozwój gminy

- Występowanie negatywnych zjawisk społecznych – wandalizm, konflikty społeczne
- Niski poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców
- Niski poziom integracji, zwłaszcza ludności napływowej ze stałymi mieszkańcami gminy
- Niski poziom bezpieczeństwa publicznego związany z występowaniem aktów wandalizmu, obniżonym bezpieczeństwem pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym
- Niski poziom objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym
- Niski współczynnik skolaryzacji
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców
- Zjawisko wykluczenia komunikacyjnego i cyfrowego niektórych miejscowości gminy
- Problem zaśmiecania przestrzeni publicznej, obecność dzikich wysypisk śmieci
- Niski standard infrastruktury drogowej
- Niski standard niektórych obiektów użyteczności publicznej
- Niska jakość powietrza w sezonie zimowym, wynikająca z wykorzystywania nieefektywnych źródeł ciepła

O

Opportunities – szanse, pozytywne czynniki zewnętrzne sprzyjające dalszemu rozwojowi gminy

- ↑ Prognozowany dalszy napływ mieszkańców do gminy - rosnący kapitał ludzki i społeczny
- ↑ Rozwój funkcji mieszkaniowych gminy
- ↑ Współpraca z innymi samorządami w ramach Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego
- ↑ Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie zamierzeń inwestycyjnych
- ↑ Dogodne warunki do rozwoju OZE oraz szansa zwiększenia wpływów do budżetu gminy z dochodów podatkowych i dzierżawy związanych z budową farm fotowoltaicznych
- ↑ Wysoka atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z dogodnego położenia gminy

T

Threats – zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne) postrzegane jako bariery dla dalszego rozwoju

- ↓ Prognozowane pogłębianie się niekorzystnych tendencji demograficznych – starzenia się społeczeństwa i depopulacji wyrażanej ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego
- ↓ Wysoka inflacja, stały wzrost cen
- ↓ Kryzys klimatyczny, rosnące ryzyko występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych będących negatywnym skutkiem zmian klimatu (zagrożenie powodziowe, zagrożenie suszą, pożarami)
- ↓ Niepewna sytuacja geopolityczna związana z wojną na Ukrainie
- ↓ Utworzenie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego

2. Część strategiczna

Niniejszy rozdział zawiera kluczowe założenia rozwojowe dla gminy Miłkowice w perspektywie 2030 roku. Na część strategiczną składa się plan strategiczny – cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – oraz operacyjny, który obejmuje kierunki działań wraz ze skonkretyzowanymi projektami, przedsięwzięciami i zadaniami przewidzianymi do realizacji przez interesariuszy. Dla każdego z kierunków działań określono oczekiwane rezultaty w postaci wskaźników monitoringu, dzięki którym możliwe będzie weryfikowanie i analizowanie postępów prac oraz określenie efektywności zaplanowanej interwencji. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi z kolei graficzne zestawienie założeń rozwojowych, w tym w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, określonych w formie ustaleń i rekomendacji. W związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴, kwestie polityki przestrzennej nabierają większego niż do tej pory znaczenia w strategii rozwoju gminy – stanowią one bowiem podstawę do formułowania ustaleń planu ogólnego.

2.1 Wizja i misja rozwoju gminy Miłkowice w perspektywie 2030 roku

Założenia rozwojowe zostały zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed gminą Miłkowice, a także jej potencjałów i zasobów, które odpowiednio wykorzystane będą stanowiły podstawę do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy. Ponadto, w określeniu kluczowych kierunków rozwoju gminy uwzględniono zidentyfikowane szanse i bariery rozwojowe wynikające z zewnętrznych uwarunkowań charakterystycznych dla regionu.

Zarówno w gminie Miłkowice, jak i w powiecie legnickim, województwie dolnośląskim oraz kraju, widoczne są postępujące tendencje demograficzne związane z migracjami oraz starzeniem się społeczeństwa. Stopniowa depopulacja dotykająca przede wszystkim większe miasta wynika z sytuacji społeczno-ekonomicznej (gentryfikacji i wysokich cen nieruchomości) oraz ze zmieniających się trendów, zgodnie z którymi ludzie decydują się na przeprowadzkę na oddalone od centrum osiedla lub do okolicznych wsi (suburbanizacja).

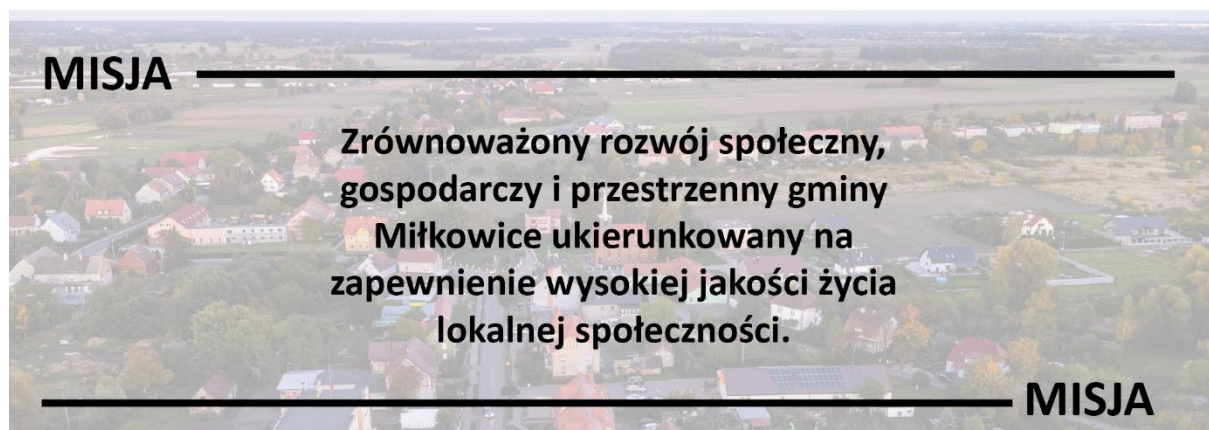
Zjawisko suburbanizacji, czyli wyludnianie się miast na rzecz terenów podmiejskich i wiejskich, determinuje intensywny rozwój gmin takich jak gmina Miłkowice. Z uwagi na położenie i graniczenie bezpośrednio z miastem Legnica, gmina Miłkowice jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób ceniących sobie spokój charakterystyczny dla mniejszych miejscowości przy jednoczesnej dobrej dostępności usług oferowanych przez miasto powiatowe. W ostatnich latach populacja gminy

⁴ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.)

rocznie się zwiększa, przy czym wśród nowych mieszkańców osiedlających się na terenie gminy znaczą część stanowią osoby pracujące wciąż w większych miastach (zwłaszcza Legnicy), co sprawia, że gmina Miłkowice stanowi ich tzw. „sypialnię”.

Suburbanizacja z jednej strony stanowi szansę rozwojową dla gminy Miłkowice, jednak z drugiej implikuje szereg wyzwań związanych z funkcjonowaniem lokalnej społeczności, gospodarki, czy sfery funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Stopniowe zwiększanie się populacji gminy związane przede wszystkim z migracjami (napływem ludności z zewnątrz), których saldo rekompensuje ujemny przyrost naturalny, wiąże się m.in. ze zmianami przestrzennymi (np. „rozlewanie się” zabudowy mieszkaniowej) oraz społecznymi (np. zróżnicowanie struktury społecznej). Co więcej, tendencje te mają charakter ponadlokalny i stanowią wyzwanie dla partnerskich gmin LGOF, które podjęły się wspólnej realizacji działań ukierunkowanych na integrację procesów rozwojowych w wymiarze przestrzennym i społecznym.

W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby i potencjały rozwojowe wypracowano interwencję strategiczną gminy Miłkowice, która zakłada nie tylko reakcję na zachodzące zmiany, ale również wykorzystanie szans, jakie tworzą aktualne tendencje i mocne strony gminy. Jako nadrzędny cel, jaki przyjmuje gmina w perspektywie 2030 roku, sformułowano misję zakładającą zapewnienie zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego ukierunkowanego na zapewnienie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności.

Realizacja nadrzędnego celu wyrażonego w misji pozwoli na poprawę sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, co przełoży się na osiągnięcie efektów sformułowanych w poniższej wizji. Oba te elementy zostały wypracowane w modelu partycypacyjno-eksperymentalnym, z udziałem mieszkańców gminy Miłkowice oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

WIZJA GMINY MIŁKOWICE W ROKU 2030

Gmina Miłkowice to miejsce:

- oferujące wysoką jakość życia,
- gwarantujące dobry dostęp do wysokiej jakości usług publicznych,
- charakteryzujące się dobrą sytuacją na lokalnym rynku pracy,
- przyciągające nowe inwestycje przekładające się na rozwój społeczno-gospodarczy
- charakteryzujące się wysoką jakością środowiska,
- zamieszkiwane przez harmonijną, zgodną społeczność zaangażowaną w sprawy gminy i aktywnie uczestniczącą w gminnym życiu.

WIZJA

2.2 Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 1 i 2 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym* (pkt 1), a także *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych* (pkt 2).

W celu urzeczywistnienia wypracowanej wizji gminy Miłkowice w 2030 roku, samorząd lokalny wraz ze wszystkimi interesariuszami zobowiązuje się do realizacji nadrzędnego celu wyrażonego misją rozwoju. Zgodnie z założeniem, aby osiągnąć zakładane rezultaty, niezbędne będzie podjęcie działań ukierunkowanych na zapewnienie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności poprzez odpowiednie reagowanie na postępujące ogólnokrajowe tendencje oraz dostosowywanie oferty gminnej do zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań.

Realizacji obranej misji posłużą cele strategiczne wyznaczające kierunki działań i poszczególnych przedsięwzięć, sformułowane w ramach trzech sfer planowania strategicznego: **społecznej, gospodarczej i przestrzennej.**

Sfera społeczna

Sfera społeczna koncentruje się na człowieku i społeczeństwie oraz czynnikach mających wpływ na zarówno obiektywną, jak i subiektywną jakość życia i odczuwalne zadowolenie z jego aspektów. Obejmuje zatem przede wszystkim elementy takie jak usługi publiczne, oferta spędzania czasu wolnego, bezpieczeństwo, czy uczestnictwo w życiu gminy oraz przynależność do grup społecznych.

Cel strategiczny 1.

Dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do zmieniających się uwarunkowań demograficznych

Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza skupia się na kondycji lokalnej gospodarki oraz sytuacji na rynku pracy. Kluczowymi elementami, których dotyczy interwencja strategiczna w tej sferze są: pozycja konkurencyjna przedsiębiorstw, poziom przedsiębiorczości mieszkańców, czy atrakcyjność inwestycyjna gminy.

Cel strategiczny 2.

Dywersyfikacja i wzmacnianie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

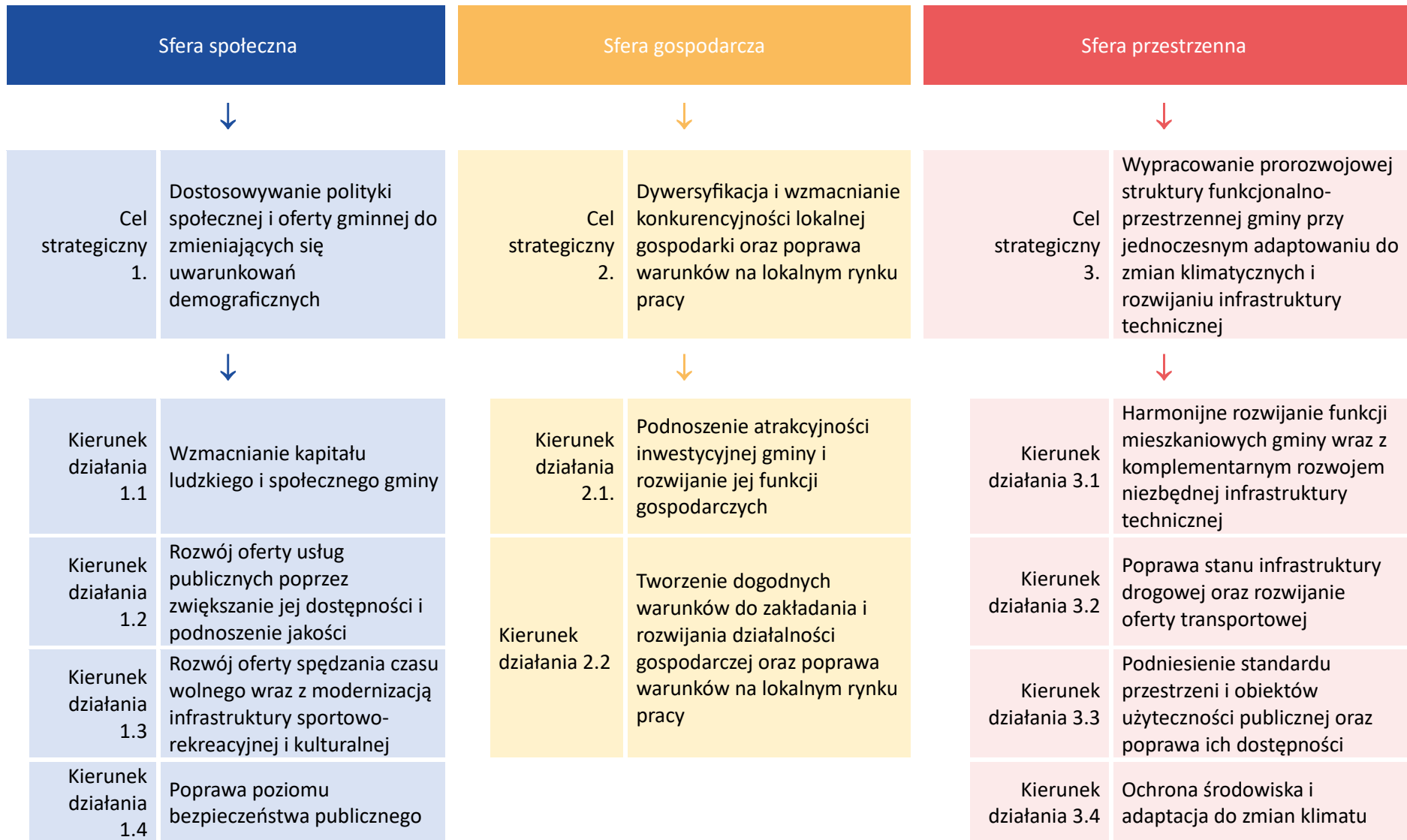
Sfera przestrzenna

Sfera przestrzenna obejmuje elementy struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy oraz środowiska przyrodniczego. Brane pod uwagę uwarunkowania dotyczą infrastruktury technicznej (sieciowej, drogowej), standardu przestrzeni publicznych i zabudowy oraz stanu środowiska.

Cel strategiczny 3.

Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej

Poniżej przedstawiono schemat interwencji strategicznej uwzględniający cele strategiczne wraz z kierunkami działań podejmowanych dla ich osiągnięcia.

Sfera społeczna

Cel strategiczny 1.

Dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do zmieniających się uwarunkowań demograficznych

Pierwszy cel strategiczny został wypracowany jako odpowiedź na zmieniające się uwarunkowania w sferze społecznej, przede wszystkim związane z ogólnokrajowymi tendencjami: zjawiskiem suburbanizacji i starzeniem się społeczeństwa. W latach 2013-2022 liczba mieszkańców gminy Miłkowice wzrosła o 11,5%, przy czym wyraźnie widoczne jest zwiększanie się udziału osób powyżej 65. roku życia w populacji – w 2022 r. seniorzy stanowili 16,6% mieszkańców, podczas gdy w 2013 odsetek ten wynosił 12,8%. Sytuacja w gminie pod tym względem przedstawia się jednak stosunkowo dobrze, biorąc pod uwagę powiat legnicki i województwo dolnośląskie, gdzie dynamika zmian jest wyższa.

W celu niwelowania ich negatywnych skutków oraz poprawy sytuacji w sferze społecznej, zaplanowano działania ukierunkowane na dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, a także w odniesieniu do zmieniających się trendów i stylu życia.

Obecnie w całym kraju zauważa się zjawisko starzenia się społeczeństwa, które związane jest z wydłużeniem średniej długości życia oraz niskimi wartościami przyrostu naturalnego (niską liczbą urodzeń). Wynika to z aktualnej sytuacji politycznej, ekonomicznej oraz kulturowej w kraju, która warunkuje odkładanie zamierzeń prokreacyjnych oraz popularność modelu rodziny „2+1”. W przeliczeniu na 1000 ludności, w 2022 r. w gminie Miłkowice wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął wartość -5,6, co przy wysokim wskaźniku obciążenia demograficznego osobami starszymi (25,0) może skutkować długotrwałymi problemami nie tylko w sferze społecznej, lecz także gospodarczej gminy – wraz ze zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym w populacji (59,3%), osłabieniu ulegają bowiem również zasoby kapitału ludzkiego (brak „rąk do pracy”), co w dużej mierze warunkuje sytuację ekonomiczną gminy.

Aktualna sytuacja demograficzna gminy oraz prognozowane dalsze nasilanie się zjawisk takich jak suburbanizacja i starzenie się społeczeństwa implikują konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na niwelowanie ich negatywnych konsekwencji społeczno-ekonomicznych, a także próbę zapobiegania dalszemu nasilaniu się negatywnych tendencji. Kluczowe kierunki interwencji w tym zakresie skupiają się m.in. na dostosowywaniu oferty opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej do realnego zapotrzebowania, dywersyfikacji i aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz zrównoważonym rozwoju funkcji mieszkaniowych komplementarnym z rozbudową oferty usług publicznych i infrastruktury technicznej.

Ze względu na starzenie się społeczeństwa, coraz ważniejszą rolę odgrywa również rozwijanie usług skierowanych do seniorów, w tym rozwijanie infrastruktury i oferty sprzyjającej zachowaniu samodzielności, a także deinstytucjonalizacja wsparcia poprzez świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Zmiany struktury demograficznej i społecznej wiążą się również z koniecznością dostosowywania oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych i społecznych. Istotne jest wspieranie uczestnictwa w życiu kulturalnym i sportowym gminy, a także rozwijanie niezbędnej infrastruktury rekreacyjnej w celu zapewnienia szerokiej oferty spędzania czasu wolnego zgodnie z indywidualnymi preferencjami. Kluczowym potencjałem w tym zakresie jest dostępność atrakcyjnych terenów rekreacyjnych, które mogą być wykorzystane nie tylko do rozwijania oferty spędzania czasu wolnego, ale również stymulowania aktywności obywatelskiej i zacieśniania więzi społecznych, np. w ramach szkoły żeglarskiej czy obozów narciarskich.

Jednym ze skutków zjawiska suburbanizacji jest zmiana struktury społecznej gminy. Stały napływ nowych mieszkańców implikuje często problemy z adaptacją i utrudnia proces integracji społeczności lokalnej, co z kolei może przekładać się na występowanie konfliktów oraz obniżony poziom aktywności społecznej. Z tego względu jednym z kierunków wypracowanej interwencji strategicznej gminy Miłkowice jest wzmacnianie jej kapitału ludzkiego i społecznego. Wśród zaplanowanych do realizacji działań znajdują się te związane z pobudzaniem i wzmacnianiem aktywności obywatelskiej oraz zwiększaniem poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych gminy. Istotną rolę w realizacji zaplanowanych działań odegra współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi, przede wszystkim organizacjami pozarządowymi, których działalność skupia się na integrowaniu lokalnej społeczności oraz wspieraniu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym i sportowym gminy.

Istotnym elementem sfery społecznej jest również bezpieczeństwo publiczne, którego tematyka w gminie skupia się na kilku aspektach – dotyczy zarówno zrównoważonego rozwoju w warunkach postępujących zmian klimatu oraz reagowania na ich negatywne skutki (zagrożenie suszą, pożarami, czy powodzią), jak i bezpieczeństwa życia codziennego. Z wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy wynika, iż obniżony poziom bezpieczeństwa jest jednym z kluczowych problemów – wśród aspektów mających na to wpływ osoby biorące udział w badaniu wskazywały m.in. występowanie w gminie wandalizmu oraz organizację ruchu drogowego niesprzyjającą ruchowi pieszemu. Wzdłuż wielu dróg brakuje chodników oraz pasów dla rowerów, przez co poruszanie się po nich jest dla pieszych i rowerzystów niebezpieczne. Akty wandalizmu z kolei nie tylko warunkują poziom bezpieczeństwa, ale również wpływają na jakość przestrzeni publicznej i wizerunek gminy. W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa w gminie zaplanowano zatem

realizację działań ukierunkowanych na odtworzenie posterunku policji w gminie oraz rozwój systemu monitoringu wizyjnego, a także wdrożenie programów profilaktycznych, przede wszystkim z zakresu zagrożeń dla dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 1.

Dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do zmieniających się uwarunkowań

Kierunek działania 1.1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego gminy

- Kształtowanie wśród uczniów postawy proobywatelskiej i wspieranie ich zaangażowania w procesy rozwojowe społeczności szkolnej, m.in. poprzez inicjowanie tworzenia spółdzielni uczniowskich, wspieranie działalności samorządów uczniowskich, promocję wolontariatu uczniowskiego
- Wspieranie uczestnictwa w życiu gminnym mieszkańców wszystkich grup społecznych
- Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych
- Tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej i inkluzji społecznej, w tym utrwalanie postawy szacunku i odpowiedzialności za osoby starsze oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych
- Optymalne wykorzystanie świetlic wiejskich i pozostałej infrastruktury gminnej do integracji międzypokoleniowej, m.in. poprzez poprawę ich dostępności, dostosowywanie godzin otwarcia do potrzeb mieszkańców, doposażanie w niezbędny sprzęt i materiały
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu
- Podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do gminy
- Wzmocnienie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi
- Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami
- Prowadzenie warsztatów edukacyjnych, konsultacji senioralnych i innych działań aktywizujących środowisko seniorów
- Podniesienie potencjału technicznego i organizacyjnego organizacji pozarządowych działających na terenie gminy

Kierunek działania 1.2. Rozwój oferty usług publicznych poprzez zwiększanie jej dostępności i podnoszenie jakości

- Rozwijanie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie jej jakości i atrakcyjności, m.in. poprzez utworzenie kampusu edukacyjnego oraz tworzenie pracowni przedmiotowych w szkołach, upowszechnianie wykorzystania Internetu w edukacji, inwestycje w infrastrukturę zwiększającą komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów, rozwijanie edukacji włączającej, doposażenie szkół w multimedialne pomoce naukowe

- Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych
- Dostosowywanie godzin otwarcia placówek przedszkolnych do potrzeb i oczekiwań rodziców
- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych na terenie gminy, w tym m.in. utworzenie poradni psychologiczno-pedagogicznej
- Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną, w tym również wspomaganie niezależności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania
- Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu
- Udzielanie pomocy rodzinom oraz osobom samotnym w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych

Kierunek działania 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego wraz z modernizacją infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej

- Rozwój oferty szkół o zajęcia pozalekcyjne, m.in. wyrównawcze i rozwijające zainteresowania zgodnie z indywidualnymi preferencjami dzieci i młodzieży
- Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalno-rozrywkowej oraz jej rozwój zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców wszystkich grup wiekowych i społecznych
- Wspieranie rozwoju zaplecza sportowego i rekreacyjnego na potrzeby mieszkańców i turystów, w tym m.in. modernizacja i doposażanie terenów rekreacyjnych
- Organizacja wydarzeń animujących czas wolny mieszkańców w każdym wieku, m.in. gier terenowych, spacerów edukacyjnych, warsztatów opartych na zasobach przyrodniczych i kulturowych gminy
- Rozwijanie sieci ścieżek i tras rowerowych oraz tras spacerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Rozwijanie oferty aktywnego wypoczynku zgodnie z zapotrzebowaniem, w tym m.in. profilowanie poszczególnych jej elementów np. w kierunku żeglarstwa, narciarstwa
- Aktywizacja klubów sportowych, wspieranie ich rozwoju oraz sieciowanie
- Dostosowanie istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowej do potrzeb mieszkańców oraz zwiększanie dostępu do niej, m.in. poprzez udostępnianie infrastruktury przyszkolnej również w weekendy i w godzinach popołudniowych

Kierunek działania 1.4. Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego

- Wdrażanie programów profilaktycznych dotyczących najważniejszych zagrożeń dla młodzieży, w tym problemów zdrowia psychicznego, zagrożeń związanych z używkami
- Dalsza modernizacja bazy lokalowej OSP, zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP oraz utrzymanie wysokiego stopnia gotowości bojowej

- Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, takich jak np. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna oraz zmiany w organizacji ruchu
- Odtworzenie posterunku policji w gminie
- Wdrożenie systemu monitoringu w przestrzeni publicznej w celu ograniczenia występowania aktów wandalizmu i zachowania porządku publicznego
- Działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie patologiom, w tym m.in. zapobieganie przemocy w rodzinie

Sfera społeczna

Cel strategiczny 2.

Dywersyfikacja i wzmacnianie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

Zakończenie budowy i oddanie do użytku drogi krajowej S3 wpłynęło na intensyfikację procesów rozwojowych gminy, zarówno w sferze społeczno-gospodarczej, jak i przestrzennej. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy wraz z bezpośrednim sąsiedztwem miasta powiatowego warunkuje bowiem wysoki stopień jej atrakcyjności osiedleńczej oraz inwestycyjnej. Rozwój terenów aktywności gospodarczej, zwłaszcza w ciągu drogi S3, stanowi kluczowy potencjał do wzmocnienia konkurencyjności gminy pod kątem gospodarczym oraz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Nowe inwestycje i ulokowanie siedzib większych przedsiębiorstw, np. logistycznych czy przemysłowych na terenie gminy przyczyniłyby się do dywersyfikacji gospodarki oraz udostępnienia zróżnicowanych miejsc pracy. Jednak aby maksymalizować korzyści z tym związane, konieczne jest równoległe rozwijanie zasobów pracy, a więc m.in. wspieranie podnoszenia kompetencji uczestników rynku pracy oraz kształtowanie dogodnych warunków do ich rozwoju zawodowego, przy jednoczesnym gwarantowaniu wysokiej jakości życia. Rokrocznie wzrastająca liczba mieszkańców gminy może stanowić bowiem potencjał do wzmacniania kapitału ludzkiego – istotne jest zatem odpowiednie stymulowanie rynku pracy, a także wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, np. w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej.

Poprawa sytuacji gospodarczej gminy będzie możliwa również zarówno dzięki zwiększaniu jej atrakcyjności inwestycyjnej i rozwijaniu funkcji przemysłowych, jak również podejmowaniu inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii. Wdrażanie rozwiązań OZE, w tym m.in. tworzenie farm fotowoltaicznych może wpływać korzystnie nie tylko na sytuację ekonomiczną gminy (m.in. dzięki zwiększeniu wpływu do budżetu gminy z dzierżawy czy podatku), ale również przyczynić się do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii oraz zmniejszanie ryzyka przerw w dostawie prądu. Z uwagi na fakt, iż gmina Miłkowice charakteryzuje się dogodnymi

warunkami do rozwijania OZE, wykorzystanie tego potencjału jest jednym z kluczowych kierunków wypracowanej interwencji.

Jednym z kierunków działań jest również wykorzystanie potencjału gminy w postaci dogodnych warunków do produkcji rolnej, a także wysokich walorów przyrodniczych i zasobów kulturowych gminy do rozwoju jej funkcji turystycznych. Wprowadzenie do oferty gminnej elementów związanych z aktywnym spędzaniem czasu wolnego czy wypoczynkiem na łonie natury może przyczynić się do zwiększenia ruchu turystycznego oraz dywersyfikacji dostępnych miejsc pracy (np. w usługach okołoturystycznych – gastronomicznych, noclegowych).

Na obszarze gminy przeważają nieduże gospodarstwa rolne (do 5 ha), które mogą również stanowić element oferty turystycznej gminy, skierowanej np. do mieszkańców większych miast, którzy poszukują odpoczynku w odmiennym otoczeniu, w atmosferze ciszy i spokoju charakterystycznej dla obszarów wiejskich – gospodarstwa agroturystyczne cieszą się bowiem coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród turystów weekendowych. Ponadto, potencjałem w tym zakresie są liczne stawy i łowiska, które odpowiednio zagospodarowane mogą stanowić atrakcyjną alternatywę spędzania czasu wolnego zarówno dla mieszkańców gminy Miłkowice, jak i mieszkańców okolicznych gmin. Przykładem efektywnego wykorzystania walorów naturalnych i dostępnej przestrzeni jest Kraina Dobrej Energii w Jezierzanach – ośrodek wypoczynkowy z plażą i kąpieliskiem oraz infrastrukturą w postaci strefy gastronomicznej i pola namiotowego cieszący się dużym zainteresowaniem miejscowej społeczności, a nawet osób z całego regionu. Atrakcją turystyczną gminy jest również Wioska Kolarzy, której idea nawiązuje do dziedzictwa kulturowego gminy, tradycji i miejsc związanych z kolejnictwem.

Cel strategiczny 2.

Dywersyfikacja i wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

Kierunek działania 2.1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i rozwijanie jej funkcji gospodarczych

- Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci ulg i zachęt dla przedsiębiorców oraz zapewnienie wsparcia przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych
- Wspieranie współpracy lokalnych przedsiębiorstw z Instytucjami Otoczenia Biznesu w celu wzmocnienia ich konkurencyjności i zapewnienia warunków do rozwoju
- Uzbrajanie potencjalnych terenów inwestycyjnych w podstawową infrastrukturę sieciową
- Wykorzystanie przebiegu drogi S3 do rozwijania funkcji gospodarczych gminy, m.in. poprzez przeznaczanie zlokalizowanych w jej ciągu terenów inwestycyjnych pod funkcje przemysłowe
- Wykorzystanie niższej jakości gruntów do rozwijania infrastruktury OZE, w tym m.in. poprzez tworzenie warunków do zakładania farm fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych

Kierunek działania 2.2. Tworzenie dogodnych warunków do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

- Organizacja spotkań i wydarzeń integrujących podmioty biznesowe z urzędami pracy, biurami karier w celu zapewnienia wsparcia rekrutacyjnego
- Organizacja i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy
- Wspieranie istniejących i nowopowstających gospodarstw agroturystycznych oraz ich promocja
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów kulturowych gminy do rozwoju oferty turystycznej skierowanej przede wszystkim do turystów weekendowych
- Wspieranie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych oraz promocja lokalnych producentów rolnych
- Wykorzystanie potencjału jezior, stawów i łowisk do rozwoju branży turystycznej
- Wsparcie inicjatyw zmierzających do modernizacji sektora rolniczego oraz rozwoju sektora przetwórstwa spożywczego
- Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia

Sfera przestrzenna

Cel strategiczny 3.

Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej

Ze względu na postępującą suburbanizację i intensywny rozwój funkcji mieszkaniowych gminy Miłkowie, szczególnie ważne jest zachowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, rozumianego zarówno jako harmonijne kształtowanie zabudowy wraz z jednoczesnym uzupełnianiem struktury funkcjonalno-przestrzennej o niezbędne elementy infrastruktury i usług, jak również uwzględnianie w procesie urbanizacji konieczności ochrony środowiska.

Równocześnie z rozwojem funkcji mieszkaniowych gminy konieczne jest zapewnianie podstawowej infrastruktury technicznej (drogowej, sieciowej) oraz oferty usług publicznych (społecznych, komunalnych) w celu gwarantowania komfortu i wysokiej jakości życia stale przybywającym mieszkańcom gminy. Istotnym elementem interwencji w tym zakresie jest m.in. rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej, a także gazyfikacja gminy, co wpłynie również na zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego poprzez zapobieganie przedostawaniu się do niego wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń.

Elementem infrastruktury technicznej jest również infrastruktura drogowa, która warunkuje poziom dostępności komunikacyjnej gminy oraz wpływa na jakość życia mieszkańców poprzez umożliwienie swobodnego, komfortowego przemieszczania się i korzystania z oferty gminnej. W tym zakresie istotnym kierunkiem działań będzie poprawa standardu dróg gminnych oraz współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w celu utrzymania ich jakości oraz odpowiedniej organizacji ruchu drogowego sprzyjającego bezpieczeństwu, zwłaszcza pieszych i rowerzystów. Z diagnozy strategicznej wynika bowiem, iż układ drogowy w gminie Miłkowice wymaga modernizacji oraz rozbudowy o elementy sprzyjające rozwojowi mobilności, a więc chodniki czy drogi i ścieżki pieszo-rowerowe. Kluczowe w tym zakresie jest również zapobieganie zjawisku wykluczenia komunikacyjnego, m.in. poprzez rozwijanie oferty transportu zbiorowego.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Miłkowice dominuje przedwojenna zabudowa zagrodowa, stopniowo uzupełniana współczesną zabudową mieszkalną, przede wszystkim jednorodziną. W wielu miejscowościach zachowały się zabytkowe obiekty budowlane w postaci założeń pałacowych, zabudowy folwarcznej i zagrodowej, która charakteryzuje się złym stanem technicznym i wymaga podjęcia działań rewaloryzacyjnych. Z tego względu szczególną rolę odegrają działania ukierunkowane na modernizację i rewitalizację przestrzeni i obiektów publicznych, co pozwoli na podniesienie standardu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz poprawę potencjału organizacyjnego jednostek administracyjnych i instytucji kulturalnych, sportowych, czy społecznych. Co więcej, przestrzenie publiczne takie jak np. parki, skwery czy place, pełnią zarówno funkcje rekreacyjne i sprzyjają integracji społecznej, jak i stanowią ważny element środowiska przyrodniczego. Z tego względu szczególnie ważne jest podnoszenie ich jakości i zwiększanie dostępności, co przełoży się na tworzenie warunków do zacieśniania więzi społecznych oraz rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu, w tym aktywnego wypoczynku na łonie natury. Ponadto, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej oraz wprowadzanie nowych nasadzeń sprzyjać będzie adaptacji gminy do zmian klimatu i utrzymaniu wysokiej jakości środowiska.

W dobie kryzysu klimatycznego niezwykle istotne jest nie tylko realizowanie inwestycji związanych z adaptacją gminy do postępujących zmian klimatu, ale również podejmowanie działań mających na celu minimalizowanie negatywnego wpływu człowieka na środowisko, w tym m.in. ograniczanie emisji zanieczyszczeń do gleby, wód i powietrza.

Wśród kluczowych czynników mających wpływ na jakość środowiska wymienia się przede wszystkim powszechne stosowanie systemów grzewczych opartych na paliwach stałych. Takie źródła ciepła przyczyniają się bowiem do emisji pyłów do atmosfery oraz powstawania zjawiska tzw. niskiej emisji, szczególnie zauważalnej w okresie zimowym. Z uwagi na fakt, iż zanieczyszczenie powietrza jest jedną

z kluczowych barier rozwojowych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, samorządy LGOF pojęły się wspólnej realizacji działań ukierunkowanych m.in. na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz poprawę efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. W tym celu zaplanowano przedsięwzięcie zintegrowane, w ramach którego Gmina Miłkowice planuje przeprowadzenie termomodernizacji dwóch budynków, w których siedzibę ma Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej oraz budynku, w którym funkcjonuje szkoła podstawowa.

Ponadto, elementem interwencji ukierunkowanej na zachowanie wysokiej jakości środowiska, przekładającej się również na jakość życia mieszkańców LGOF, a tym samym gminy Miłkowice, jest ochrona różnorodności biologicznej oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury. W tym celu wypracowano przedsięwzięcie zintegrowane skupione na ochronie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, w ramach którego gmina Miłkowice zaplanowała odnowę Parku Krajobrazowego w Jakuszowie. Jego celem jest przywrócenie walorów kompozycyjno-przyrodniczych Parku oraz stworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej do odpoczynku i aktywnej rekreacji w zgodzie z naturą.

Dzięki dostępności środków ZIT LGOF możliwe będzie podjęcie inwestycji kluczowych zarówno z punktu widzenia gminy Miłkowice, jak i całego obszaru funkcjonalnego, co pozwoli na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny wszystkich partnerskich gmin.

Cel strategiczny 3.

Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej

Kierunek działania 3.1. Harmonijne rozwijanie funkcji mieszkaniowych gminy wraz z komplementarnym rozwojem niezbędnej infrastruktury technicznej

- Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy
- Opracowywanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu efektywnego wykorzystania dostępnej przestrzeni i zachowania ładu przestrzennego
- Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miłkowice
- Działania na rzecz rozwijania budownictwa społecznego, w tym poprzez społeczną inicjatywę mieszkaniową (SIM)
- Modernizacja istniejących mieszkań komunalnych i socjalnych oraz poprawa ich standardu
- Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową
- Wprowadzenie ułatwień w zakresie obsługi procesu inwestycji mieszkaniowych, w tym procedur administracyjnych przyjaznych dla mieszkańców

- Współpraca z podmiotami prywatnymi na rzecz zwiększenia dostępności szerokopasmowej sieci internetowej dla mieszkańców i przedsiębiorców
- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, w tym wyposażanie w infrastrukturę sieciową terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę
- Modernizacja i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków
- Rozbudowa sieci gazowej
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne, modernizacja sieci, jej rozwój i dostosowanie godzin działania do potrzeb w zależności od pory roku (wydłużenie/skrócenie czasu działania)

Kierunek działania 3.2. Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz rozwijanie oferty transportowej

- Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. wiaty, ławki, stacje ładowania rowerów elektrycznych) oraz wyznaczanie dróg dla rowerów w ciągach dróg gminnych w celu stworzenia dogodnych i bezpiecznych warunków do przemieszczania się po terenie gminy
- Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą okołodrogową
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych
- Współpraca z Wydziałem Dróg i Mostów Starostwa Powiatowego w Legnicy w zakresie inwestycji i remontów na drogach powiatowych w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym m.in. poprzez budowę dróg rowerowych i chodników
- Rozwijanie oferty transportu zbiorowego, w tym m.in. organizacja dwóch linii komunikacyjnych z Legnicy do Miłkowic i z Legnicy do Głuchowic
- Podnoszenie standardów obsługi komunikacji publicznej oraz stanu pojazdów wykorzystywanych do świadczenia usług transportowych
- Rozwój stacji kolejowej jako gminnego węzła przesiadkowego, w tym m.in. rozbudowa infrastruktury parkingowej (Park&Ride)
- Wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu ograniczenia liniowej emisji zanieczyszczeń, w tym m.in. budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych

Kierunek działania 3.3. Podniesienie standardu przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz poprawa ich dostępności

- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, w tym m.in. odnowa Parku Krajobrazowego w Jakuszowie
- Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury, w tym ławki, wiaty i inne miejsca odpoczynku skierowane m.in. do seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami
- Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej, w tym budynku Urzędu Gminy, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami

- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i poprawa ich efektywności energetycznej, w tym montaż instalacji OZE w budynkach
- Modernizacja, przebudowa i nadanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom oraz przestrzeniom, w tym m.in. rewitalizacja terenów pokolejowych
- Poprawa funkcjonalności obiektów kulturalnych i sportowych, w tym m.in. remont i doposażenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, modernizacja boisk, placów zabaw
- Podnoszenie standardu infrastruktury oświaty

Kierunek działania 3.4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu

- Opracowanie i przyjęcie dokumentu strategicznego z zakresu adaptacji do zmian klimatu
- Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła)
- Rozwój gospodarki opartej na OZE i wspieranie inteligentnego zarządzania energią
- Działania na rzecz naturalnej małej retencji wodnej i promowanie retencjonowania wody
- Likwidacja istniejących oraz zapobieganie powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci
- Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych
- Zwiększanie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, m.in. poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradł
- Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, m.in. stosowania nieszkodliwych nawozów i środków ochrony roślin oraz ich odpowiedniego składowania w pobliżu cieków wodnych

2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 4 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym: a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, b) system powiązań przyrodniczych, c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych, d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.*

W odniesieniu do zaplanowanej interwencji strategicznej dla gminy Miłkowice wypracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia w niej polityki przestrzennej. Jako nadrzędny cel (misję rozwoju) w perspektywie 2030 roku zdefiniowano zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny gminy Miłkowice ukierunkowany na zapewnienie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności. Zgodnie z założeniem, aby osiągnąć zakładane rezultaty wyrażone w wizji rozwoju, niezbędne będzie podjęcie działań ukierunkowanych zarówno na zapewnienie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności, jak i odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. W tym celu sformułowano kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów i rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, które przedstawiono również w formie graficznej za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

Analiza kluczowych uwarunkowań objęła: obecną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego i obszary wymagające ochrony w gminie Miłkowice.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

W skład gminy Miłkowice wchodzi 16 miejscowości: Bobrów, Dobrzejów, Głuchowice, Goślinów, Gniewomirowice, Grzymalin, Jakuszów, Jezierzany, Kochlice, Lipce, Miłkowice, Pątnówek, Rzeszotary, Siedliska, Studnica i Ulesie. Największą wsią są Miłkowice stanowiące centrum administracyjne gminy, liczące ok. 2 000 mieszkańców. Rolę uzupełniającego ośrodka usługowego stanowi miejscowość Rzeszotary. Podstawową funkcją większości miejscowości jest funkcja rolniczo-mieszkaniowa.

W gminie wskazano 3 główne skupiska działalności usługowo-przemysłowej: wzdłuż dróg E65, DK 94 i DW 333 oraz wzdłuż linii kolejowej nr 275. Natomiast układy ruralistyczne (wzdłuż dróg): Grzymalin, Siedliska-Miłkowice i Gniewomirowice-Jakuszów-Dobrzejów zachowują swoją funkcję głównie

mieszkańczą jednorodziną. Ze względu na obecne trendy i prognozowany wzrost liczby ludności gminy w perspektywie 2030 roku, przewiduje się sukcesywne zwiększanie powierzchni terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Około 85% gruntów w gminie stanowią wysokiej jakości gleby klas I-IV, co sprzyja rozwojowi gospodarstw rolnych, które zajmują ok. 45% ogólnej powierzchni gminy. Przeważają wśród nich niewielkie gospodarstwa do 5 ha. W północno-wschodniej części gminy zlokalizowane są natomiast większe skupiska leśne, przy czym lesistość wynosi zaledwie 10,8%.

Istotnym czynnikiem warunkującym dalszy rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy Miłkowice jest jej przynależność do Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Z tego względu konieczne jest dążenie do integracji procesu planowania przestrzennego w ramach LGOF.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Legnicy, niedaleką odległość Wrocławia (ok. 70 km) oraz przebieg przez teren gminy drogi ekspresowej S3, drogi krajowej DK94 i drogi wojewódzkiej DW 333 oraz dobrze rozwinięty transport kolejowy, gmina charakteryzuje się wysoką dostępnością komunikacyjną.

Przez gminę przebiega ważny szlak kolejowy o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym relacji Wrocław-Węglińiec. Ponadto, funkcjonują linie kolejowe o znaczeniu lokalnym, wykorzystywane dla przewozów pasażerskich i towarowych: nr 275, 282, 289 i 296.

Infrastruktura techniczna

Aktualny stopień uzbrojenia terenów oraz obsługi obszarów zabudowanych gminy można uznać za zadowalający w zakresie zaopatrzenia w: wodę (stopień zwodociągowania gminy 100%), energię elektryczną oraz sieć telekomunikacyjną. Dalszego rozwoju wymaga natomiast sieć kanalizacyjna (aktualnie wszystkie wsie, z wyjątkiem Studnicy, są skanalizowane). W Miłkowicach zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków, która wymaga obecnie rozbudowy i modernizacji.

W kierunku północ-południe przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 PN 6,3 Mpa oraz linie wysokiego napięcia 110 kV. Wzdłuż linii kolejowych nr 282 i nr 289 biegnie natomiast Dolnośląska Sieć Szerokopasmowa.

Na terenie gminy Miłkowice funkcjonuje farma fotowoltaiczna o mocy zainstalowanej 113 MW⁵. Panele fotowoltaiczne wchodzące w skład instalacji zamontowane są w miejscowościach: Dobrzejów i Jakuszków. W gminie planuje się instalację kolejnych urządzeń związanych z produkcją energii o mocy

⁵ Według stanu na 2023 r., jest to druga pod względem wielkości farma solarna w kraju.

przekraczającej 100kW oraz o mocy przekraczającej 500kW pozyskiwanej z energii słonecznej, wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko. Tereny potencjalnej możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych zlokalizowane są w miejscowościach: Studnica, Gniewomirowice, Goślinów, Lipce, Grzymalin, Głuchowice, Rzeszotary i Dobrzejów (urządzenia związane z produkcją energii o mocy przekraczającej 100kW) oraz w miejscowości Siedliska (urządzenia związane z produkcją energii o mocy przekraczającej 500kW).

System powiązań przyrodniczych

Przez teren gminy, w jej północno-wschodniej części przebiega lądowy korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym GKPdC-20 „Bory Dolnośląskie – Odra Środkowa”, stanowiący największy w gminie kompleks leśny. Do najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym zalicza się również zbiorniki wodne w obrębie Jezierzany oraz tereny stanowiące naturalny ciąg ekologiczny rzeki Czarnej Wody. Istniejące formy ochrony przyrody na obszarze gminy to: użytek ekologiczny „Torfowisko w okolicach Miłkowic” oraz 5 pomników przyrody. Na obszarze gminy Miłkowice stwierdzono występowanie 18 gatunków roślin chronionych, w tym 9 gatunków objętych ochroną całkowitą.

Wody powierzchniowe i podziemne

Główną oś hydrograficzną w gminie stanowi uchodząca do Kaczawy Czarna Woda, a także cieki: Brochotka, Lubiatówka, Skora, Dłuzeń. Ponadto, w granicach gminy znajdują się cieki: Kanał Irygacyjny, Kanał Grzymaliński, Brochotka II, Kanał Rzeszotarski oraz Kanał Karola. Największe zbiorniki wodne to natomiast: Tatarak i Jezierzany.

W niedalekiej odległości od północnej granicy gminy znajduje Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 316 Subzbiornik Lubin, podlegający szczególnej ochronie z uwagi na zasoby wód podziemnych i ich dobrą jakość.

Złoże kopalin i tereny górnicze

Na obszarze gminy Miłkowice występują następujące udokumentowane złoża kopalin:

- złożo węgla brunatnego: "Legnica Pole Zachodnie" (niezagospodarowane złożo kopalin o znaczeniu ogólnokrajowym),
- złożo piasków podsadzkowych "Chróstnik" (w okolicach Kochlic),
- złożo kruszywa naturalnego "Jakuszów I" (w okolicach Jakuszowa),
- złożo kruszywa naturalnego "Jakuszów II" (w okolicach Jakuszowa),
- złożo kruszywa naturalnego "Kochlice" (w okolicach Kochlic),
- złożo kruszywa naturalnego "Dobrzejów" (w okolicach Dobrzejowa),
- złożo kruszywa naturalnego "Miłkowice" (w okolicach Miłkowic).

Na obszarze gminy Miłkowice ustanowiono następujące tereny górnicze (stan na wrzesień 2020 r.):

- TG „Jakuszów I” (ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr 1/E/2020 z dnia 30 stycznia 2020 r., znak: DOW-G-I.7422.87.2019.EW),,
- TG „Kochlice” (ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr 3/E/2020 z dnia 31 marca 2020 r., znak: DOW-G-I.7422.14.2020.EW).

Zagrożenie powodziowe

W gminie Miłkowice obszary szczególnie zagrożone powodzią to tereny rolnicze oraz mieszkalne znajdujące się wzdłuż rzeki Czarna Woda oraz jej prawobrzeżnego dopływu – Skory. Rzeka ta przepływa przez obszar gminy z północnego zachodu w kierunku południowo-wschodnim, a zagrożenie powodzią dotyczy miejscowości Rzeszotary, Grzymalin oraz Bobrów. Gmina wyposażona jest w wały przeciwpowodziowe, które znajdują się w obszarze rzeki Czarna Woda oraz jej dopływu – rzeki Skory (rzeka ta znajduje się pomiędzy miejscowościami Grzymalin i Miłkowice), a także rzek: Brochotka i Dłużnia oraz Kanału Karola.

Obiekty materialnego dziedzictwa kulturowego

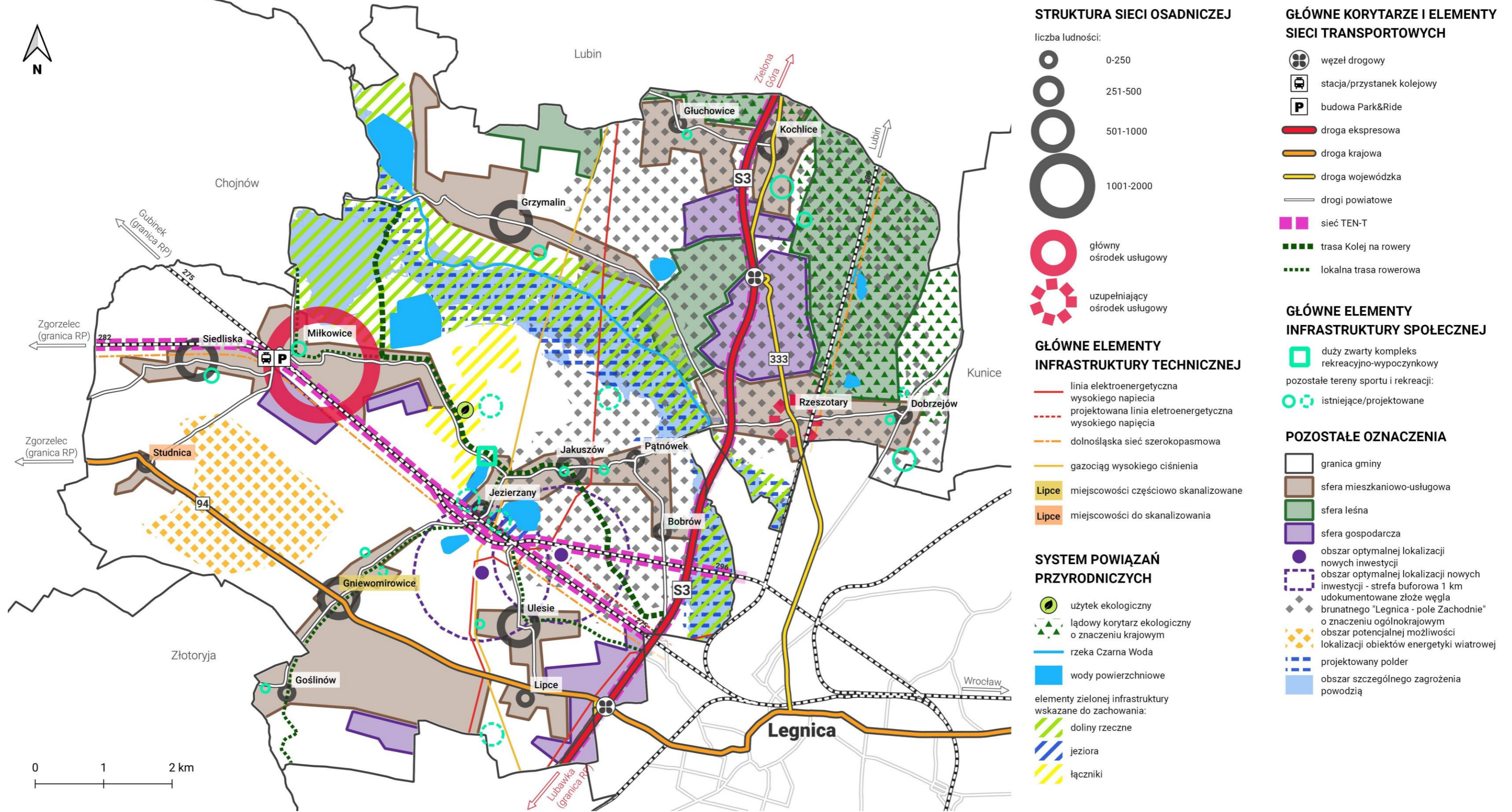
W wielu miejscowościach gminy zachowały się zabytkowe obiekty budowlane w postaci założeń pałacowych i zabudowy folwarcznej, wymagające działań rewaloryzacyjnych. Do zabytków na terenie gminy Miłkowice należą przede wszystkim obiekty sakralne oraz rzadko spotykane kamienne krzyże pokutne w liczbie dziesięciu sztuk pochodzące ze średniowiecza. Oprócz tego zachowało się kilka pałaców (w Jakuszowie, Lipcach i Pątnówku), parków przypałacowych (w Jakuszowie i Kochlicach) oraz obiekt „Kolumna Łez” (piaskowcowy obelisk w Ulesiu).

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy działają trzy placówki oświatowe: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłkowicach i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rzeszotarach oraz Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko” w Miłkowicach. Życie kulturalne gminy skupia się natomiast wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Miłkowicach (GOKIS) oraz Biblioteki w Miłkowicach, której dwie filie zlokalizowane są również w Rzeszotarach oraz w Ulesiu.

Istotnym elementem infrastruktury społecznej są również tereny sportu i rekreacji, które obecnie znajdują się niemal każdej miejscowości gminy. Głównym kompleksem rekreacyjno-wypoczynkowym w gminie jest ośrodek wypoczynkowy „Kraina Dobrej Energii” w miejscowości Jezierzany, zapewniający mieszkańcom możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego w otwartej przestrzeni, a przy tym sprzyjający nawiązywaniu i pogłębianiu relacji oraz kontaktów społecznych.

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miłkowie

Źródło: opracowanie własne.

2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie (...).

Głównym wyzwaniem planowania rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy jest prawidłowe rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w całym procesie. W celu maksymalizacji korzyści i osiągnięcia oczekiwanych rezultatów, należy zapewnić komplementarność realizowanych działań i zadbać o to, aby wynikały one z identyfikowanych w gminie aktualnych i prognozowanych problemów i potrzeb. Kluczowe jest również zachowanie spójności z założeniami krajowej i wojewódzkiej polityki przestrzennej, przede wszystkim określonymi w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego⁶.

Nadrzędną zasadą polityki przestrzennej jest **zasada zachowania ładu przestrzennego**, przejawiająca się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej na wszystkich poziomach planowania przestrzennego, umożliwiając uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględniając w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Łączy się z nią również **zasada zrównoważonego rozwoju**, oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Zasada ta pozwala kształtować ład przestrzenny, zapewniając utrzymanie właściwych relacji estetycznych, funkcjonalnych i ekonomicznych zarówno pomiędzy różnymi sposobami zagospodarowania terenów zurbanizowanych, jak i w relacjach pomiędzy układem przyrodniczym i antropogenicznym.

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Miłkowice, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jej rozwoju w perspektywie 2030 r.

⁶ Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Rozwój zabudowy przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Dążenie do ograniczania rozpraszania zabudowy poprzez jej koncentrację wokół docelowych ośrodków (centrów wsi) i uzupełnianie ciągów zabudowy oraz modernizację, przebudowę i nadanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom oraz przestrzeniom, w tym m.in. rewitalizacja terenów pokolejowych.
- Uwzględnianie w procesie zagospodarowywania terenów potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz dążenie do niwelowania barier architektonicznych ograniczających dostęp do przestrzeni i obiektów tej grupie społecznej.
- Uwzględnianie ochrony środowiska kulturowego przy projektowaniu nowej zabudowy poprzez kształtowanie zabudowy w nawiązaniu do otaczającego krajobrazu oraz kontynuację istniejących układów ruralistycznych.
- Wyznaczanie terenów przeznaczonych na usługową działalność gospodarczą oraz terenów aktywności gospodarczej w sąsiedztwie drogi ekspresowej S3, drogi wojewódzkiej 333 i drogi krajowej 94 i oraz węzłów kolejowych w celu zapewnienia dogodnych warunków rozwoju gospodarczego gminy przy jednoczesnym minimalizowaniu uciążliwości dla mieszkańców i wykorzystaniu dostępu do infrastruktury komunikacyjnej.
- Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy w terenach cennych przyrodniczo oraz w terenach zagrożonych zalewaniem wodami powodziowymi.
- Wykorzystanie niższej jakości gruntów do rozwijania infrastruktury OZE, w tym m.in. poprzez tworzenie farm fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych.
- Rozwój terenów mieszkaniowych w oparciu o dostęp do sieci transportowej i infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu ochrony najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.
- Dążenie do zapewnienia wysokiego standardu i klimatu zamieszkiwania, obejmującego m.in. odpowiednie przewietrzanie obszarów zabudowy i dostępność terenów zieleni oraz planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.
- Największy rozwój terenów mieszkaniowych w perspektywie 2030 roku przewiduje się w miejscowościach: Miłkowice, Gniewomirowice, Jakuszów, Pątnówek i Bobrów, a także: Lipce, Kochlice, Grzymalin. Ponadto, w obrębie pozostałych miejscowości planuje się wyznaczenie

terenów pod zabudowę mieszkalną w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, zabezpieczających możliwość rozwoju zabudowy wsi.

- Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych oraz uwzględnianie potrzeb wykorzystania gospodarczego złóż kopalin, w tym złoża węgla brunatnego "Legnica Pole Zachodnie" w procesie zagospodarowywania terenów.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Gmina Miłkowice w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego* zaliczona została do obszarów intensywnego rozwoju osadnictwa związanego z napływem mieszkańców. Ze względu na dynamiczne przekształcenia funkcjonalne i przestrzenne, rozwój zabudowy w gminie powinien odbywać się w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem dostępności do transportu publicznego, infrastruktury technicznej, podstawowych usług i terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz z uwzględnieniem ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. Ustala się następujące kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

Systemy komunikacji

- Odpowiednie kształtowanie systemu komunikacyjnego z uwzględnieniem komunikacyjnych powiązań międzyregionalnych oraz procesu rozwoju obszarów aktywności gospodarczej implikującego konieczność realizacji sieci komunikacyjnej niekolidującej z terenami koncentracji zabudowy mieszkalnej.
- Uzupelnianie sieci dróg o nowe odcinki o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, z uwzględnieniem osiągnięcia parametrów klasy „G” lub „GP” dla drogi krajowej nr 94.
- Modernizacja dróg gminnych oraz realizacja działań ukierunkowanych na usprawnienie ruchu drogowego (szczególnie w ramach komunikacji wewnątrzgminnej) z uwzględnieniem konieczności zapewnienia właściwej obsługi projektowanych obszarów inwestycyjnych poprzez prawidłowe rozwiązania układu komunikacyjnego.
- Uwzględnianie rezerw terenowych w celu umożliwienia ujednoczenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza transportowego, w tym umożliwianie dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe.
- Dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, takich jak np. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna oraz zmiany w organizacji ruchu.

- Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na jakość i komfort życia mieszkańców, jakość środowiska naturalnego oraz na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.
- Uwzględnianie infrastruktury transportu rowerowego przy planowaniu systemu transportu, obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury.
- Wyznaczanie tras rowerowych w pasach drogowych z zastosowaniem oddzielenia od jezdni kołowej lub z wykorzystaniem dróg transportu rolnego oraz dróg leśnych, pozwalających na połączenie istotnych w obrębie danej miejscowości i pomiędzy nimi, obiektów i terenów usług publicznych, przystanków komunikacji zbiorowej, terenów sportowo – rekreacyjnych, a także umożliwiających łączenie systemem tras rowerowych poszczególnych jednostek osadniczych, w tym położonych poza granicami gminy.
- Dalszy rozwój obszaru w rejonie stacji kolejowej w Miłkowicach, jako gminnego węzła przesiadkowego wyposażonego w parkingi umożliwiające pozostawienie samochodu i kontynuowanie podróży koleją (infrastruktura Park&Ride).

Infrastruktura techniczna

- Modernizacja, wymiana i rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz sukcesywny rozwój nowych obiektów, urządzeń i sieci uzbrojenia technicznego.
- Sukcesywne uzbrajanie terenów przeznaczonych pod zabudowę w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i elektroenergetyczną.
- Skanalizowanie nowo zabudowywanych terenów przy użyciu projektowanej sieci kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej.
- Modernizacja i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków.
- Sukcesywny rozwój rozdzielczej sieci gazowej, do której przyłączenie obiektów będzie odbywać się po spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia oraz zgodnie z przepisami określonymi w przepisach ustawy Prawo energetyczne.
- Utrzymanie dotychczasowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych, polegającego na gromadzeniu odpadów w przystosowanych pojemnikach lub workach i wywóz przez koncesjonowanego przewoźnika poza obszar gminy oraz składowaniu odpadów w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Miłkowicach.
- Dalszy sukcesywny rozwój sieci telekomunikacji kablowej oraz bezprzewodowej zgodnie z zapotrzebowaniem związanym z rozwojem nowych inwestycji.

Infrastruktura społeczna

- Dalszy rozwój usług publicznych ukierunkowany na koncentrację usług podstawowych w miejscowości Miłkowice, stanowiącej główny ośrodek administracyjno-funkcjonalny gminy.
- Dążenie do zapewnienia dobrej dostępności czasowej i przestrzennej podstawowych usług.
- Rozwijanie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie jej jakości i atrakcyjności.
- Zachowanie istniejących parków oraz dalszy rozwój terenów zieleni wraz z ofertą sportowo-rekreacyjną na terenach zabudowy mieszkaniowej i w najbliższym jej otoczeniu.
- Dążenie do zapewnienia dla jednostek osadniczych o wielkości powyżej 250 mieszkańców publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w zasięgu pieszego dojścia i dojazdu rowerem.⁷⁷
- Rozwój terenów wypoczynku, sportu i rekreacji, przede wszystkim w rejonie istniejącego ośrodka wypoczynkowego w miejscowości Jezierzany (jako głównego kompleksu publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w gminie).
- Modernizacja i doposażanie terenów wypoczynku, sportu i rekreacji oraz ich uzupełnianie o infrastrukturę towarzyszącą i obiekty branży hotelarskiej, handlowej i gastronomicznej, stanowiące uzupełnienie funkcji wiodącej.
- Rozwijanie sieci ścieżek i tras rowerowych oraz tras spacerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, z zachowaniem ciągłości na styku z sąsiednimi gminami.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Należy dążyć do utrzymania istniejącej ochrony obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych i kulturowych oraz obejmowania ochroną najcenniejszych obszarów i obiektów przyrodniczych.
- Należy dążyć do zwiększania powierzchni leśnych, w tym poprzez zalesianie gruntów o niskich i przeciętnych walorach rolniczych i wprowadzanie dolesień w terenach rolniczych.
- Inwestycje dotyczące zasobów wód powierzchniowych powinny być realizowane z ukierunkowaniem na zwiększenie retencji wód.
- Stosowanie ekologicznych technologii i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym wprowadzanie systemów ogrzewania opartych na odnawialnych źródłach energii w nowych inwestycjach mieszkaniowych oraz modernizacja istniejących systemów poprzez sukcesywną

⁷⁷ Jednostki osadnicze gminy Miłkowice (miejscowości) o wielkości powyżej 250 mieszkańców wg stanu na 31.12.2022 r.: Gniewomirowice, Grzymalin, Jakuszów, Kochlice, Miłkowice, Rzeszotary, Siedliska, Ulesie.

eliminację przestarzałych instalacji grzewczych na korzyść rozwiązań przyjaznych dla środowiska.

- Pomędzy jednostkami osadniczymi należy zachować wolne od zabudowy i zagospodarowania (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) tereny otwarte lub zalesione.
- Należy zachowywać bezpieczną odległość zabudowy od zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w celu łagodzenia ich negatywnych skutków i zapobiegania ich eskalacji.
- Ochrona wód gruntowych i powierzchniowych oraz gleby, m.in. poprzez prowadzenie polityki zapewniającej odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, właściwe składowanie i unieszkodliwianie odpadów stałych.
- Uwzględnianie przebiegu Korytarza ekologicznego Bory Dolnośląskie – Odra Środkowa GKPdc-20 w prowadzeniu polityki przestrzennej w gminie oraz dążenie do zachowania jego ciągłości i pełnionej funkcji poprzez utrzymanie obszarów lasów wchodzących w skład Korytarza. Należy dążyć do zwiększania lesistości – docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaceń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt.
- Nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak m.in. obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.
- Dla podniesienia skuteczności systemu ochrony przeciwpowodziowej niezbędna jest modernizacja istniejących urządzeń i budowli hydrotechnicznych, w tym wałów przeciwpowodziowych.
- Należy uwzględnić konieczność ciągłego zapewnienia stabilności obwałowań na odcinkach wysokiego ryzyka w procesie rozbudowy i modernizacji systemu urządzeń i obiektów hydrotechnicznych, melioracyjnych oraz obwałowań.
- Podejmowanie, rozwijanie i utrzymywanie współpracy na poziomie międzygminnym i międzyregionalnym, dotyczącej planowania systemu obwałowań, polderów, obiektów hydrotechnicznych i monitoringu.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Wszelkie działania dotyczące obiektów i obszarów posiadających wpis do rejestru zabytków winny być prowadzone w oparciu o wytyczne właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków i zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją.
- Działania konserwatorskie w obrębie wyznaczonych w gminie historycznych układów ruralistycznych wsi wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz stref ochrony konserwatorskiej winny zmierzać do zachowania i uczytelnienia historycznego układu

przestrzennego oraz do konserwacji jego głównych elementów, zgodnie z wytycznymi właściwych służb ochrony zabytków.

- Należy dążyć do ograniczania negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne, historyczne, kulturowe i społeczne gminy, m.in. poprzez odpowiednie kanalizowanie ruchu turystycznego i właściwe udostępnianie zasobów kulturowych i przyrodniczych.
- Należy dążyć do ograniczenia lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrony i zagospodarowania punktów widokowych, ochrony i kształtowania ciągów i osi widokowych.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688):

Na terenie gminy Miłkowice przewiduje się lokalizację obiektów wielkopowierzchniowych w pobliżu węzłów drogowych na drodze ekspresowej S3. Obiekty handlu wielkopowierzchniowego należy lokalizować zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie Miłkowice na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Należy dążyć do zachowania zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- Należy wykluczyć lokalizacje, które wiążą się z ingerencją w unikatowe ekosystemy pod względem wartości przyrodniczych.
- Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Na obszarach potencjalnej możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych (urządzenia związane z produkcją energii o mocy przekraczającej 500kW) pozyskiwanej z energii słonecznej, powierzchnia biologicznie czynna powinna wynosić co najmniej 10% powierzchni działki.
- W odniesieniu do wysokości budowli i instalacji w obszarach potencjalnej możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych (urządzenia związane z produkcją energii o mocy przekraczającej 500kW), wysokość przedmiotowych budowli i instalacji nie powinna przekraczać 10 m.

- Należy dążyć do ograniczania inwestycji w rejonie występowania stanowisk roślin chronionych lub ich zabezpieczenia zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.
- Należy uwzględniać ograniczenia dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikające z dokumentu „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ewentualna lokalizacja inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko winna uwzględniać potencjalnie szkodliwy wpływ na otoczenie.
- W przypadku lokalizacji nowych zwartych, dużych terenów produkcyjno-usługowych o powierzchni przekraczającej 10 ha, należy dążyć do zachowania odległości wynoszącej min. 150 m od sąsiednich terenów akustycznie chronionych, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie środowiska, przy czym dopuszcza się zmniejszenie ww. odległości w przypadku zastosowania technologii budowlanych, przegród akustycznych, odpowiedniego ukształtowania powierzchni ziemi lub wprowadzenia zieleni izolacyjnej lub obniżających poziom hałasu do wartości normatywnych.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- W procesie kształtowania polityki przestrzennej na obszarze gminy Miłkowice należy dążyć do ograniczenia inwestycji w terenach rolniczych (z wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej) o wysokiej jakości gleb, które względu na wymóg zachowania ładu przestrzennego winny pozostać niezabudowane.
- Gospodarka leśna winna uwzględniać konieczność maksymalnej ochrony kompleksów leśnych z uwagi na występowanie cennych przyrodniczo terenów i jednocześnie umożliwić rozwój turystyki i rekreacji.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Rewaloryzacja terenów zieleni, w szczególności: założeń parkowych, cmentarzy historycznych oraz zabytkowych alei i szpalerów drzew powinna polegać na uzupełnianiu drzewostanu odpowiednimi gatunkami, porządkowaniu istniejących układów zieleni, renowacji starych oraz instalowaniu nowych elementów małej architektury.
- Należy dążyć do wprowadzania i realizacji funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

2.5 Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030. Dzięki monitoringowi możliwa będzie ocena rezultatów planowanych działań oraz stwierdzenie, czy wyznaczone w strategii cele strategiczne zostały osiągnięte.

Dla każdego ze wskaźników określono oczekiwaną tendencję, a więc sposób, w jaki będzie się zmieniała wartość wskaźnika (wzrost/spadek) w wyniku realizacji założeń Strategii. Dla niektórych wskaźników możliwe było określenie wartości bazowej – są to bowiem dane odnotowywane rokrocznie w statystyce publicznej (BDL GUS). Dzięki temu ich monitoring będzie ciągły i pozwoli na porównanie jego wyników w dłuższej perspektywie (również w latach poprzedzających wdrożenie Strategii). Dla pozostałych wskaźników nie przyjęto wartości bazowych ze względu na fakt, iż do momentu opracowania Strategii (2023 r.), w jej ramach nie zostały podjęte działania umożliwiające ich określenie – realizacja zadań, których dotyczą dane wskaźniki, rozpocznie się bowiem dopiero po przyjęciu Strategii i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

Cel strategiczny 1. Dostosowywanie polityki społecznej i oferty gminnej do zmieniających się uwarunkowań demograficznych

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa sytuacji demograficznej i społecznej gminy
- Tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej
- Aktywizacja mieszkańców i podniesienie poziomu ich partycypacji w procesach rozwojowych gminy
- Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług publicznych
- Zapewnienie dogodnych warunków do zakładania rodziny i godzenia obowiązków wobec rodziny z indywidualnymi aspiracjami jej członków, co przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń, a tym samym do ograniczenia zjawiska starzenia się społeczeństwa
- Wzrost poziomu integracji mieszkańców
- Poprawa dostępności do atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego skierowanej do mieszkańców wszystkich grup wiekowych
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego

Kierunki działań	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2022 r.)	Oczekiwana tendencja zmian wartości wskaźnika	Źródło danych
1.1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego gminy	Liczba podjętych inicjatyw na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Liczba podjętych inicjatyw na rzecz integracji społecznej	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	39 szt.	wzrost	BDL GUS
1.2. Rozwój oferty usług publicznych poprzez zwiększanie jej dostępności i podnoszenie jakości	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	64,5% ⁸	wzrost	BDL GUS
	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	60,4% ⁹	wzrost	BDL GUS
1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego wraz z modernizacją infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej	Liczba uczestników imprez organizowanych przez ośrodki kultury	3 472 os.	wzrost	BDL GUS
	Liczba zmodernizowanych terenów rekreacyjnych	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
1.4. Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba urządzeń monitoringu zamontowanych w przestrzeni publicznej	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice

⁸ Dane za 2021 r.

⁹ Dane za 2021 r.

Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy

Oczekiwane rezultaty:

- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
- Stworzenie dogodnych warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, a tym samym dywersyfikacja branż funkcjonujących w gminie
- Dywersyfikacja dostępnych miejsc pracy
- Podniesienie konkurencyjności lokalnych gospodarstw rolnych, agroturystycznych
- Rozwój funkcji turystycznych gminy, a tym samym dywersyfikacja lokalnej gospodarki

Kierunki działań	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2022 r.)	Oczekiwana tendencja zmian wartości wskaźnika	Źródło danych
2.1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i rozwijanie jej funkcji gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	1 108 szt.	wzrost	BDL GUS
2.2. Tworzenie dogodnych warunków do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej oraz poprawa warunków na lokalnym rynku pracy	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	928 os.	wzrost	BDL GUS
	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	4,1%	spadek	BDL GUS

Cel strategiczny 3. Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa standardu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
- Poprawa dostępności do infrastruktury sieciowej w wysokim standardzie
- Poprawa dostępności komunikacyjnej i zapobieganie zjawisku wykluczenia komunikacyjnego
- Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Zwiększenie dostępności wysokiej jakości przestrzeni publicznych
- Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej gminy
- Ochrona przyrody i zachowanie bioróżnorodności, poprawa jakości powietrza i wód powierzchniowych
- Zwiększenie odporności gminy na negatywne skutki zmian klimatu

Kierunki działań	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2022 r.)	Oczekiwana tendencja zmian wartości wskaźnika	Źródło danych
3.1. Harmonijne rozwijanie funkcji mieszkaniowych gminy wraz z komplementarnym rozwojem niezbędnej infrastruktury technicznej	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	88%	wzrost	BDL GUS
	Udział korzystających z infrastruktury sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców	98,3% ¹⁰	wzrost	BDL GUS
	Udział korzystających z infrastruktury sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców	79,1% ¹¹	wzrost	BDL GUS
	Udział korzystających z infrastruktury sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców	5,8% ¹²	wzrost	BDL GUS
	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	0,2149 ¹³	wzrost	Urząd Komunikacji Elektronicznej ¹⁴

¹⁰ Dane za 2021 r.

¹¹ Dane za 2021 r.

¹² Dane za 2021 r.

¹³ Wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

¹⁴ <https://mapbook.uke.gov.pl/>

Cel strategiczny 3. Wypracowanie prorozwojowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przy jednoczesnym adaptowaniu do zmian klimatycznych i rozwijaniu infrastruktury technicznej

3.2. Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz rozwijanie oferty transportowej	Długość dróg dla rowerów	0,1 km	wzrost	BDL GUS
	Długość zmodernizowanych, przebudowanych lub rozbudowanych odcinków dróg	0 km	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Liczba funkcjonujących linii komunikacji zbiorowej zapewniających połączenia gminy Miłkowice z innymi gminami	2 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Liczba funkcjonujących na terenie gminy parkingów Park&Ride	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
3.3. Podniesienie standardu przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz poprawa ich dostępności	Liczba przebudowanych i/lub nowo zagospodarowanych przestrzeni publicznych	0 km ²	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Liczba zmodernizowanych/zrewitalizowanych obiektów użyteczności publicznej	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice
	Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni gminy	0,3% ¹⁵	wzrost	BDL GUS
3.4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Liczba zrealizowanych inwestycji związanych z przystosowaniem gminy do zmian klimatu	0 szt.	wzrost	Urząd Gminy Miłkowice

¹⁵ Dane za 2021 r.

3. System zarządzania

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 8 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, a także ramy finansowe i źródła finansowania (art. 10e ust. 9 pkt. 3).

System zarządzania strategią składa się z procesów, których realizacja wymaga zaangażowania podmiotów oraz jednostek o różnych kompetencjach. Podział realizacji działań zaplanowanych w strategii zapewni ciągłość prowadzonych prac oraz maksymalizację ich efektywności. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności podmiotów. System zarządzania strategią składa się ze ściśle powiązanych ze sobą i oddziaływujących na siebie elementów:

- Formułowanie i aktualizowanie strategii;
- Wdrażanie strategii;
- Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Miłkowice przy współpracy struktur Urzędu Gminy Miłkowice, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt przy współpracy struktur Urzędu Gminy i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Miłkowice.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Miłkowice, Wójt Gminy Miłkowice, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Miłkowice, przy współpracy struktur Urzędu Gminy wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2027 r. (ewaluacja on-going) i 2030 r. (ewaluacja ex-post).
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji/modyfikacji dokumentu.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy przez Wójta Gminy Miłkowice wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję ds. opracowania strategii.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2027 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu będzie dokonywana przez Wójta Gminy Miłkowice we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy. Wójt przedstawiać ją będzie do przyjęcia Radzie Gminy.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.

- Każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom zgodnie z wytycznymi dotyczącymi prowadzenia konsultacji, wskazanymi w ustawach i obowiązujących przepisach, jak i wytycznymi obowiązującymi w gminie.
- W każdym dokumencie wykonawczym stanowiącym instrument realizacji założeń Strategii powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

3.2 Finansowanie strategii

Skuteczna realizacja założeń *Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030* wymaga odpowiednich nakładów finansowych. W celu urzeczywistnienia wizji gminy zawartej w niniejszym dokumencie, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań. Dywersyfikacja źródeł finansowania jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że nie wszystkie działania można zrealizować z jednego źródła (np. z budżetu gminy). Katalog środków publicznych pełni zasadniczą rolę w możliwości sfinansowania Strategii. Wśród tych środków wymienić należy:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa, m.in.: środki pochodzące z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Programów Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z budżetu województwa dolnośląskiego,
- Krajowe Programy Operacyjne,
- inne środki publiczne takie jak np. Program Inwestycji Strategicznych,
- Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027,
- inne środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – dotyczące finansowania projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto do finansowania części inwestycji mogą zostać wykorzystane także środki prywatne, które będą współfinansować projekty realizowane w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Biorąc pod uwagę wydatki inwestycyjne gminy Miłkowice w ciągu ostatnich pięciu lat, czyli w okresie od 2018 r. do 2022 r., szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w okresie jej obowiązywania wyniesie około 31 mln zł¹⁶. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

4 Ewaluacja ex-ante

Rozdział odnosi się do art. 10a ust. 2. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.) wskazującego, że *podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.*

Głównym celem ewaluacji ex-ante jest kompleksowa ocena zasadności projektu strategii i trafności zaplanowanych w jej ramach działań z punktu widzenia potrzeb i oczekiwań gminy oraz interesariuszy jej rozwoju.

W ramach niniejszej ewaluacji analizie poddano zgodność Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 z wymogami ustawowymi, które definiują jej zakres. Zbadano również kompletność dokumentu oraz dokonano jego oceny pod kątem trafności i poprawności poszczególnych zapisów, ich spójności wewnętrznej i zewnętrznej, a także potencjalnej efektywności celów i kierunków interwencji. Poniżej zestawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji.

¹⁶ Wartość oszacowana na podstawie wydatków majątkowych inwestycyjnych poniesionych przez gminę Miłkowice w latach 2018-2022 (dane BDL GUS).

Kompletność

Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wskazane w art. 10e ust. 3 pkt 1-9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), uwzględniając przy tym kwestie społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, które wynikają z przepisów.

Tabela 6 Zestawienie obligatoryjnych elementów strategii rozwoju

Obligatoryjne elementy strategii rozwoju gminy	Rozdział Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030
Wnioski z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby strategii	1.5 Wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	2.2 Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie
Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia	2.5 Rezultaty planowanych działań
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań	1.4 OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii
Ramy finansowe i źródła finansowania	3.2 Finansowanie strategii

Ponadto, w Strategii zawarto misję i wizję rozwoju Gminy Miłkowice w perspektywie roku 2030, które w świetle przepisów nie są obligatoryjnymi elementami strategii rozwoju. Ich uwzględnienie jest jednak zasadne z punktu widzenia zachowania logiki i spójności wypracowanej interwencji strategicznej, gdyż wizja i misja stanowią wprowadzenie do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, wyznaczając ogólny kierunek rozwoju Gminy.

Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że dokument Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 jest kompletny.

Trafność i spójność

Interwencja strategiczna Strategii została wypracowana na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Miłkowice, dzięki czemu cele i kierunki działań stanowią trafną odpowiedź na problemy i wyzwania stojące przed gminą w perspektywie 2030 r., a także są adekwatne do występujących potencjałów i szans rozwojowych.

Wnioski z diagnozy zostały usystematyzowane w podziale na kluczowe sfery funkcjonowania gminy – społeczną, gospodarczą i przestrzenną, co pozwoliło na zachowanie spójności opracowania na poziomie diagnostycznym i strategicznym. W odniesieniu do każdej ze sfer sformułowano cel strategiczny wyznaczający kierunki interwencji skupione na poprawie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Miłkowice. Każdy z wypracowanych celów strategicznych został scharakteryzowany pod kątem priorytetowych potrzeb i problemów, dzięki czemu możliwa jest ocena trafności zaplanowanych w ich ramach działań. Zakłada się, że ich realizacja przyczyni się do niwelowania zidentyfikowanych na drodze diagnozy słabych stron gminy i wykorzystania jej mocnych stron, co świadczy o ich trafnym zdefiniowaniu i dopasowaniu do obecnych barier i szans rozwojowych gminy. Analiza Strategii wykazała, iż w dokumencie zachowano właściwą logikę powiązań pomiędzy jej kluczowymi elementami – diagnozą, misją i wizją, celami strategicznymi i kierunkami działań podejmowanych dla ich osiągnięcia.

Ponadto, Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 jest komplementarna wobec nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych, wyznaczających cele rozwojowe dotyczące zarówno najbliższego otoczenia Gminy Miłkowice, jak i całego kraju. Szczególne znaczenie mają tutaj założenia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz wyznaczone w jej ramach Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), w które wpisuje się Gmina Miłkowice. Powiązania te wykazano w rozdziałach 1.3 i 1.4 wraz z przedstawieniem kierunków interwencji i zakresem planowanych działań w odniesieniu do OSI na poziomie regionalnym. Spójność Strategii z nadrzędnymi dokumentami umożliwia realizację założeń finansowania z funduszy Unii Europejskiej i ma duże znaczenie w kontekście możliwości realizacji celów rozwojowych.

Skuteczność i efektywność

Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 określa system wdrażania, gdzie przedstawiono zasady formułowania i aktualizowania strategii, wdrażania jej założeń oraz monitoringu i ewaluacji rezultatów realizowanych w jej ramach działań. Zakłada się, że dzięki wypracowaniu systemu, określeniu odpowiedzialności za poszczególne etapy prac nad Strategią oraz zidentyfikowaniu

potencjalnych źródeł finansowania, możliwe będzie osiągnięcie wysokiego poziomu skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Podsumowanie

Ewaluacja ex-ante pozwoliła określić czy realizacja założeń Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 jest wykonalna i czy przyniesie wymierne efekty. Dzięki analizie zapisów dokumentu dokonano oceny, na podstawie której stwierdzono, iż jej założenia zostały poprawnie sformułowane oraz że zaplanowane w jej ramach działania są spójne i trafne w zakresie zidentyfikowanych problemów i potrzeb Gminy Miłkowice. Ważną kwestię stanowiło także uwzględnienie przewidywanej efektywności i skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów.

Na drodze ewaluacji ex-ante stwierdzono:

- **trafność** celów strategicznych i planowanych działań w kontekście zidentyfikowanych problemów i wyzwań Gminy Miłkowice,
- przewidywaną **skuteczność i efektywność** działań na rzecz realizacji celów,
- **spójność** wewnętrzną strategii między jej częścią diagnostyczną a strategiczną oraz zewnętrzną między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

W związku z powyższym rekomenduje się uchwalenie dokumentu.

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Miłkowice przeprowadzona została w oparciu o ilościowe i jakościowe techniki badawcze. Celem diagnozy było rozpoznanie problemów społeczno-gospodarczo-przestrzennych oraz ocena zasobów służących zaspokojeniu potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych gminy.

Podstawę prac nad diagnozą stanowiła analiza danych zastanych (tzw. analiza desk research), która w następnej kolejności została pogłębiona za pomocą badania ilościowego (badania ankietowego) oraz jakościowego (warsztatów strategicznych).

Analiza danych zastanych

Poniżej przedstawiono wyniki analizy danych zastanych, pozyskanych przede wszystkim z ogólnodostępnej bazy danych statystycznych, jaką jest Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). W niektórych obszarach tematycznych analizę uzupełniono o dane z dokumentów strategicznych i planistycznych, w tym Raportów o stanie gminy Miłkowice, Raportu o stanie Powiatu Legnickiego, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowice, a także baz danych i ewidencji prowadzonych przez Urząd Gminy Miłkowice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkowicach oraz Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy. Podstawowym źródłem przedstawionych danych jest BDL GUS, a w innych przypadkach wskazano źródło w przypisie.

Demografia

W latach 2013-2022 liczba ludności w gminie Miłkowice wzrosła o 11,5%, wynosząc 7 165 w 2022 roku. W analizowanym okresie liczba ta rokrocznie rosła – i według prognoz można spodziewać się wzrostu również w perspektywie 2030 roku (o ok. 9,3%).

Na przestrzeni ostatnich lat w gminie zaobserwowano niski współczynnik przyrostu naturalnego, który wciąż maleje. W 2022 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wartość wskaźnika wyniosła -5,61, co świadczy o tym, że liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń. Podobną tendencję notowano także w powiecie legnickim (-4,87) i województwie dolnośląskim (-4,62). Natomiast saldo migracji w analizowanym okresie rośnie, co wskazuje na fakt, iż więcej osób osiedlało się w gminie, niż się z niej wyprowadzało. W 2022 r. wartość wskaźnika w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 12,4, jest to o wiele więcej w porównaniu do powiatu (3,2) i województwa (1,2).

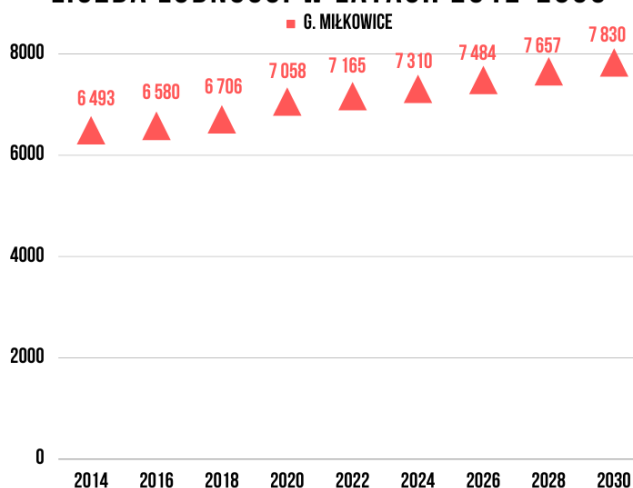
Struktura ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku dla gminy Miłkowice ma podobne wartości do struktury w powiecie legnickim i województwie dolnośląskim. W latach 2018-2022 wystąpił:

- wzrost o 1,6 pp. udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w populacji — w 2022 roku w gminie był równy 20,6%;
- spadek o 2,4 pp. udziału mieszkańców w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem — w 2022 roku w gminie był równy 59,3%;
- wzrost o 0,8 pp. udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w populacji — w 2022 roku w gminie był równy 20,1%.

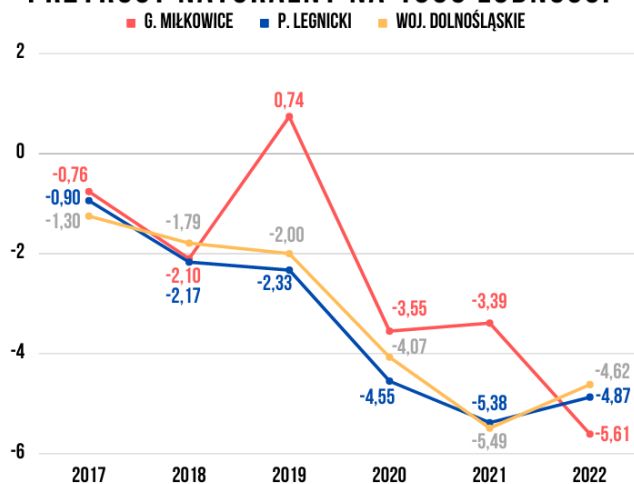
Powyższe wyniki mogą wskazywać na stopniowe starzenie się lokalnej społeczności, co potwierdza także odsetek mieszkańców w wieku 65 lat i więcej, który wzrósł o 0,9 pp. w latach 2018-2022, wynosząc 16,6% w 2022 r. Wskaźnik ten ma mniejszą wartość w porównaniu do powiatu legnickiego (18,8%) i województwa dolnośląskiego (20,4%).

DEMOGRAFIA

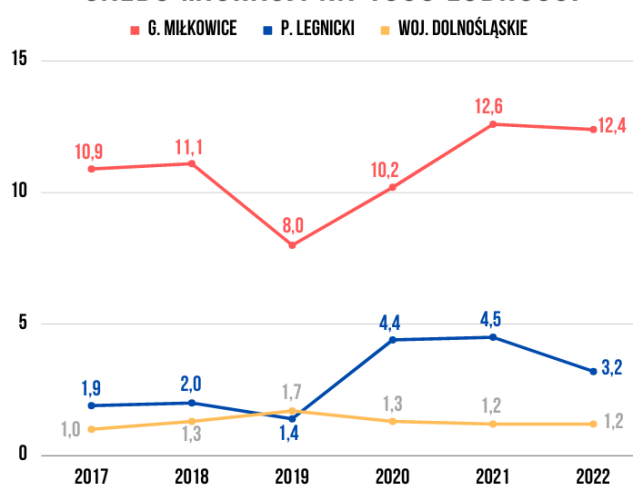
LICZBA LUDNOŚCI W LATACH 2012-2030

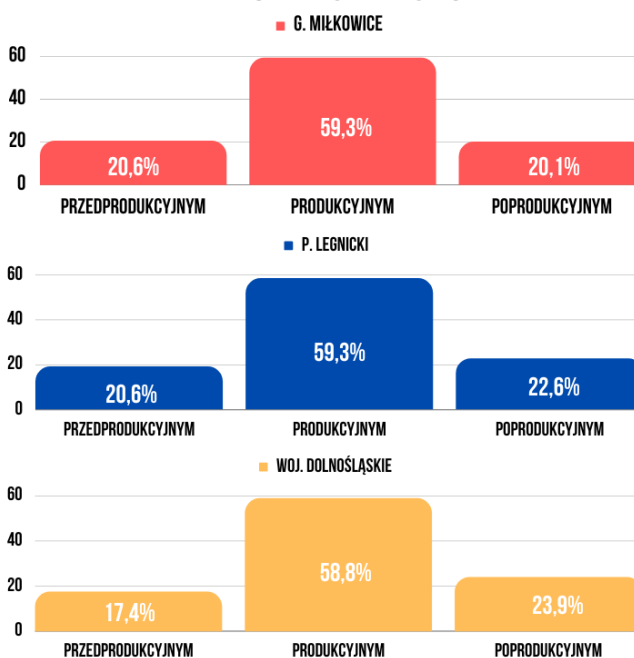
PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI

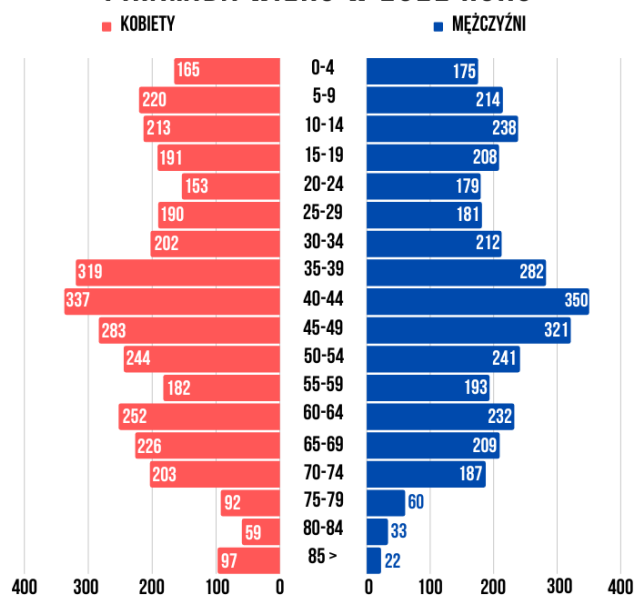
SALDO MIGRACJI NA 1000 LUDNOŚCI

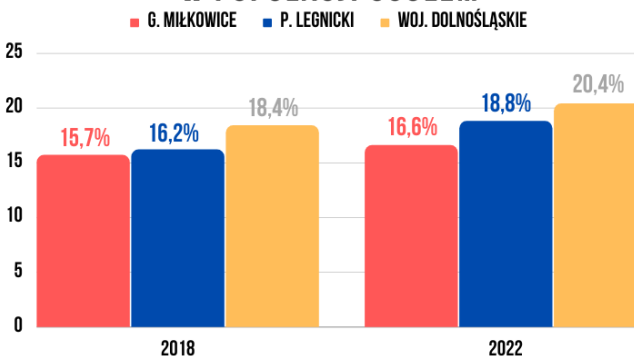
UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W 2022 ROKU

PIRAMIDA WIEKU W 2022 ROKU

ODSETEK OSÓB W WIEKU 65 LAT I WIĘCEJ W POPULACJI OGÓŁEM

Edukacja i kultura

Na terenie gminy działają trzy placówki oświatowe: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłkowicach i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rzeszotarach oraz Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko” w Miłkowicach.

Według danych gminy¹⁷ w 2022 r. do przedszkoli (łącznie z niepublicznymi) uczęszczało 220 dzieci. Natomiast według danych GUS¹⁸ w okresie 2016-2021 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym był bardzo zmienny - wynosząc najmniej 47,7% w 2016 r. oraz najwięcej 66,1% w 2019 r. Ponieważ liczba przedszkoli w gminie nie zmieniała się w tym okresie, możliwe że zmiany wynikały z różnego poziomu zainteresowania wychowaniem przedszkolnym. Natomiast w 2020 r. odsetek ten uległ zauważalnemu zmniejszeniu, czego powodem była pandemia COVID-19. W 2021 r. opieką przedszkolną objętych było 60,4% dzieci w wieku 3-6 lat – mniej niż w powiecie legnickim (71,9%) i więcej niż w województwie dolnośląskim (91,3%). Należy zwrócić uwagę, że według danych z raportu gminy¹⁹ najwięcej dzieci uczęszczało do publicznych i niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego w Legnicy.

Raport o stanie gminy podaje, że w 2022 roku do dwóch szkół podstawowych, w ramach których funkcjonują łącznie 23 oddziały, uczęszczało 458 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto²⁰ dla tych szkół wyniósł 64,5% w 2021 r. (o 4,5 pp. mniej niż w 2017 r.). Może to oznaczać, że znaczna część uczniów mieszkających na terenie gminy, uczęszcza do szkół w innych gminach. Współczynnik skolaryzacji był niższy niż w powiecie legnickim (80,6%) oraz województwie dolnośląskim (96,4). Biorąc pod uwagę wyniki podstawowych egzaminów ósmoklasisty z 2023 r. można zauważyć, że w przypadku języka polskiego, uczniowie szkół w gminie Miłkowice wypadali lepiej niż uczniowie z powiatu legnickiego i województwa dolnośląskiego, a w przypadku egzaminu z matematyki i języka angielskiego uzyskali wyniki podobne.

Działalność kulturalna na terenie gminy Miłkowice jest prowadzona przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Miłkowicach (GOKiS), który zapewnia wiele ciekawych wydarzeń kulturalno-oświatowych czy też sportowych. Ośrodek współpracuje z jednostkami i organizacjami z terenu gminy oraz spoza niej, takimi jak np. Legnicka Biblioteka Publiczna – pełniąca rolę biblioteki powiatowej. W budynku GOKiS działają różne sekcje i zespoły, prowadzone są cykliczne warsztaty oraz mieści się tu Biblioteka w Miłkowicach, której dwie filie zlokalizowane są w Rzeszotarach oraz w Ulesiu. W 2022 roku ośrodek był organizatorem 162 wydarzeń takich jak m.in.: Kino Plenerowe – Oglądanie na Polanie, 7. Ogólnopolski bieg przełajowy „Kolej na bieg”, czy Romantyczny koncert z okazji Dnia Niepodległości.

¹⁷ Raport o stanie gminy Miłkowice za rok 2022

¹⁸ BDL GUS

¹⁹ Raport o stanie gminy Miłkowice za rok 2022

²⁰ Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat

Według danych GUS, wszystkie organizowane w gminie wydarzenia zgromadziły w sumie 3 472 uczestników. Warto zauważyć, że w 2020 roku liczba osób (3 320 uczestników) na takich imprezach spadła o ponad połowę w stosunku do 2018 (6 790 uczestników) – czego powodem była pandemia COVID-19.

Według danych GUS, w latach 2018-2022 liczba kół, klubów i sekcji zainteresowań oraz ich członków była zmienna. W 2022 r. w 11 kołach zainteresowań uczestniczyło 219 członków, dużo więcej niż w latach poprzednich. W tym samym czasie wzrosła liczba grup artystycznych (7 w 2022 r.) oraz ich członków (139 w 2022 r.). Natomiast według informacji zawartych w raporcie²¹, na terenie gminy Miłkowice w 2022 r. funkcjonowało 17 organizacji pozarządowych, w tym 1 fundacja, 16 stowarzyszeń oraz 4 kluby sportowe i dodatkowo 5 kół gospodyń wiejskich oraz 1 grupa nieformalna.

W 2022 roku w bibliotekach i filiach na terenie gminy, wspólny stan zbiorów osiągnął liczbę 24 258 woluminów. Placówki biblioteczne gminy odwiedziło w 2022 roku 638 osób, które wypożyczyły w sumie 8 114 woluminów. Według danych GUS, w ostatnich latach liczba czytelników bibliotek publicznych zmalała. W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców, liczba czytelników bibliotek wyniosła 90 w 2022 r. – o 28,0% mniej niż w 2018 r. W powiecie legnickim odnotowano podobny wskaźnik (91), natomiast dla województwa dolnośląskiego był on znacznie wyższy (122). Gmina ma umiarkowany księgozbiór w stosunku do liczby mieszkańców – w 2022 r. na tysiąc mieszkańców przypadało około 3 386 woluminów. To o tysiąc mniej niż wskaźnik dla powiatu Legnickiego (3 754) i więcej niż dla województwa dolnośląskiego (2 860).

Od 2017 r. GOKiS wspólnie ze Stowarzyszeniem Kolejarz prowadzi wioskę tematyczną promującą lokalne dziedzictwo kulturowe pod nazwą Miłkowice – Wioska Kolejarzy. Atrakcja ta przykuwa coraz większą uwagę i zainteresowanie turystów (ponad 500 osób w 2022 roku). W ofercie wioski tematycznej znajdują się: przejażdżka ręczną drezyną kolejową, olimpiada wagoników – gry i zabawy integracyjne, stylizowana sesja fotograficzna oraz gra terenowa „Szlakiem Kolejarza”.

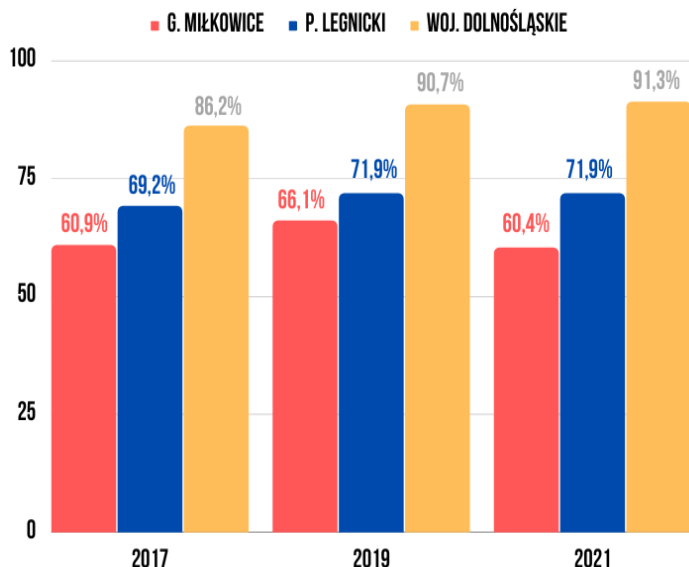
Do zabytków na terenie gminy Miłkowice należą przede wszystkim obiekty sakralne oraz rzadko spotykane kamienne krzyże pokutne w liczbie dziesięciu sztuk pochodzące ze średniowiecza (były stawiane w miejscach popełnienia zbrodni przez skruszonych winowajców). Oprócz tego zachowało się kilka pałaców (w Jakuszowie, Lipcach i Pątnówku), parków przypałacowych (w Jakuszowie i Kochlicach) oraz obiekt „Kolumna Łez” (piaskowcowy obelisk w Ulesiu).

W latach 2017-2021 wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego oscylowały między 0,8 a 1,4 mln zł. W tym samym okresie wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły pomiędzy 4,3 mln zł w 2017 r. a 6,4 mln zł w 2021 r. (bez wydatków bieżących, inwestycyjnych i pochodnych od wynagrodzeń). W 2021 r. w obszarze edukacji największą kwotę wydano na szkoły podstawowe (4,5 mln zł).

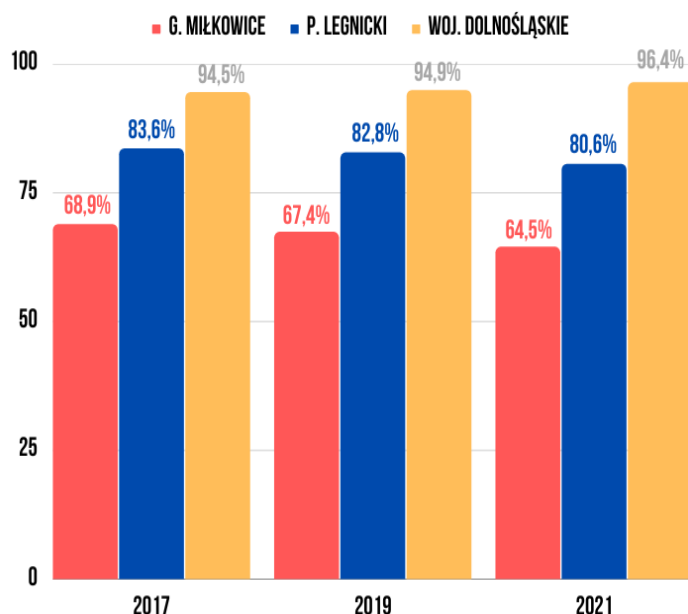
²¹ Raport o Stanie Gminy Miłkowice za 2022 rok.

EDUKACJA

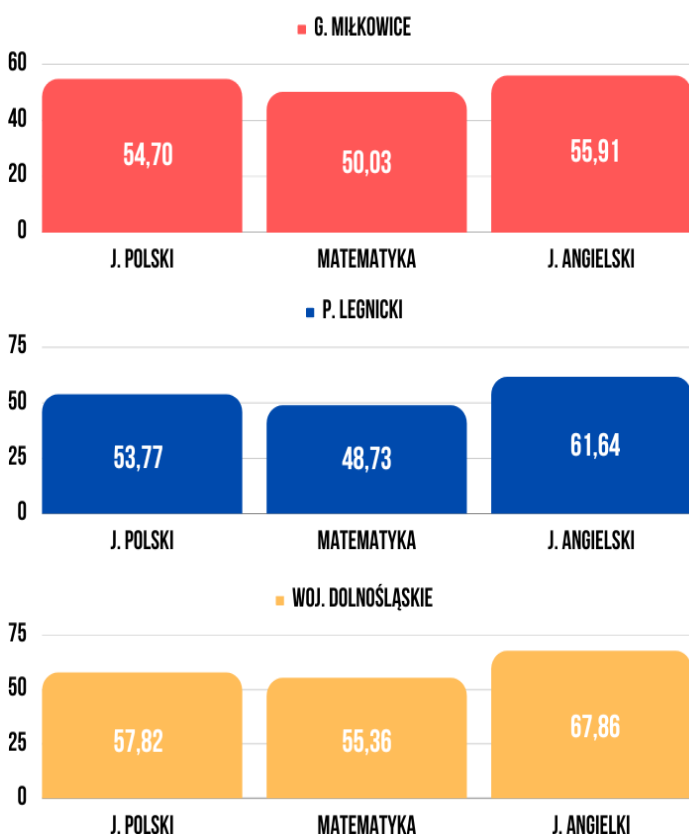
ODSETEK DZIECI OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM

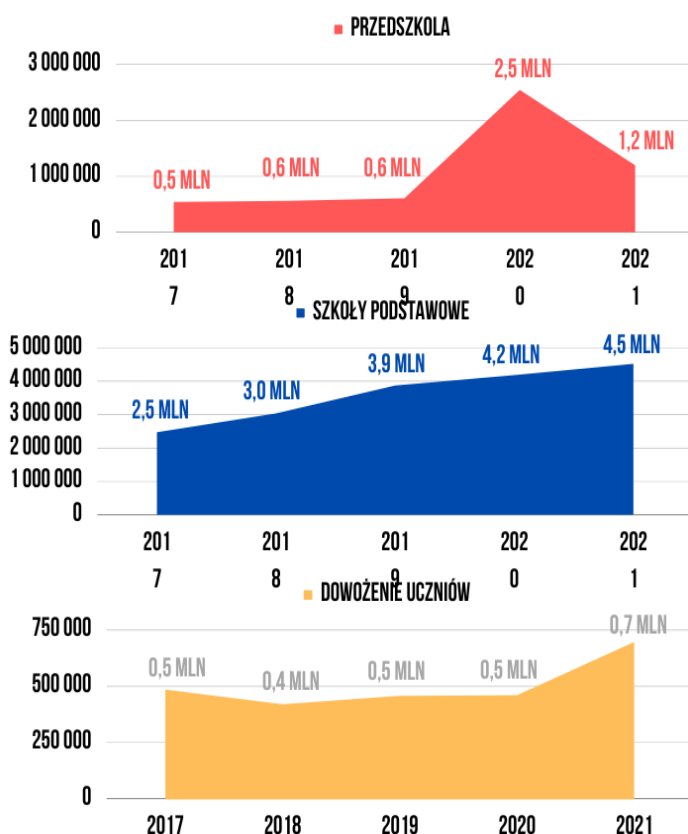
WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO

WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W 2023 ROKU

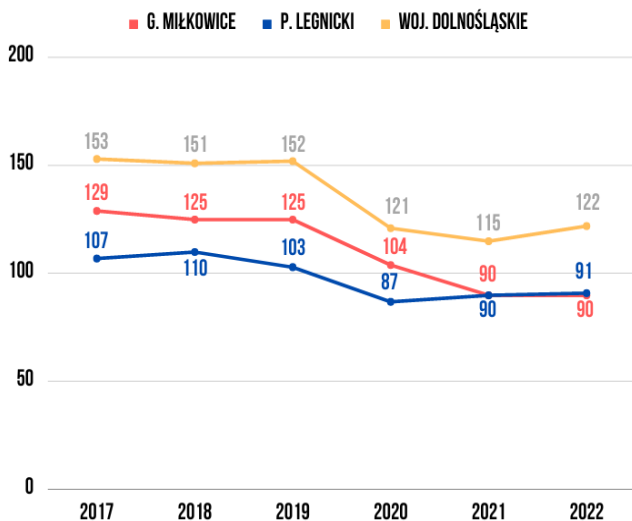

WYDATKI BUDŻETU GMINY OŚWIATA I WYCHOWANIE

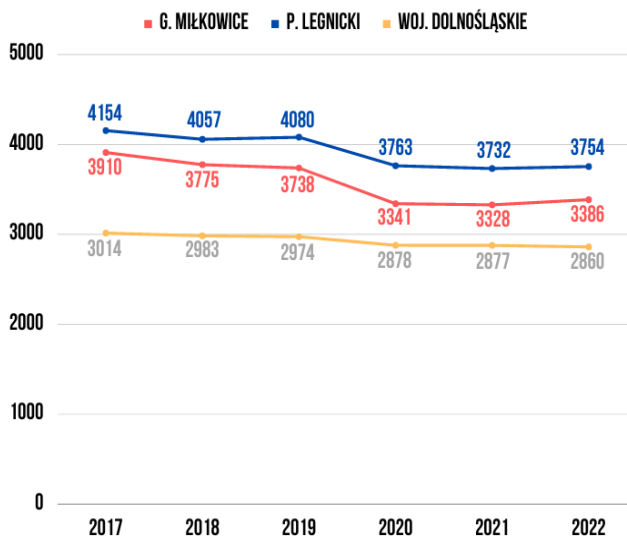

KULTURA

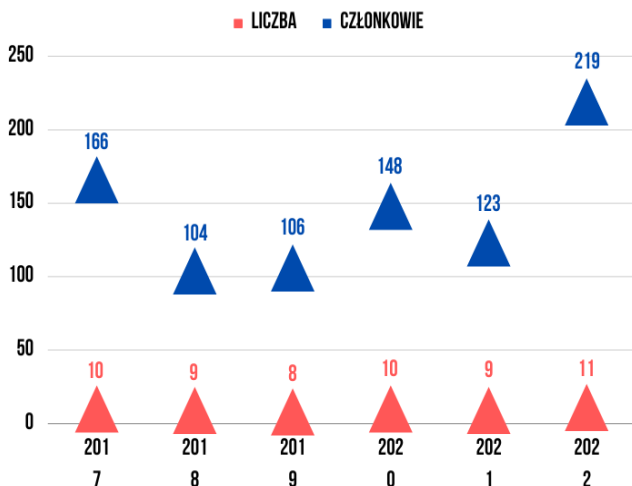
CZYTELNICY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH NA 1000 LUDNOŚCI

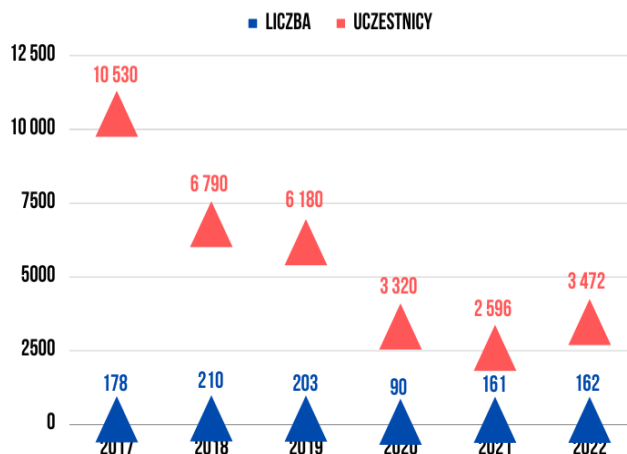
KSIĘGOZBIÓR BIBLIOTEK NA 1000 LUDNOŚCI

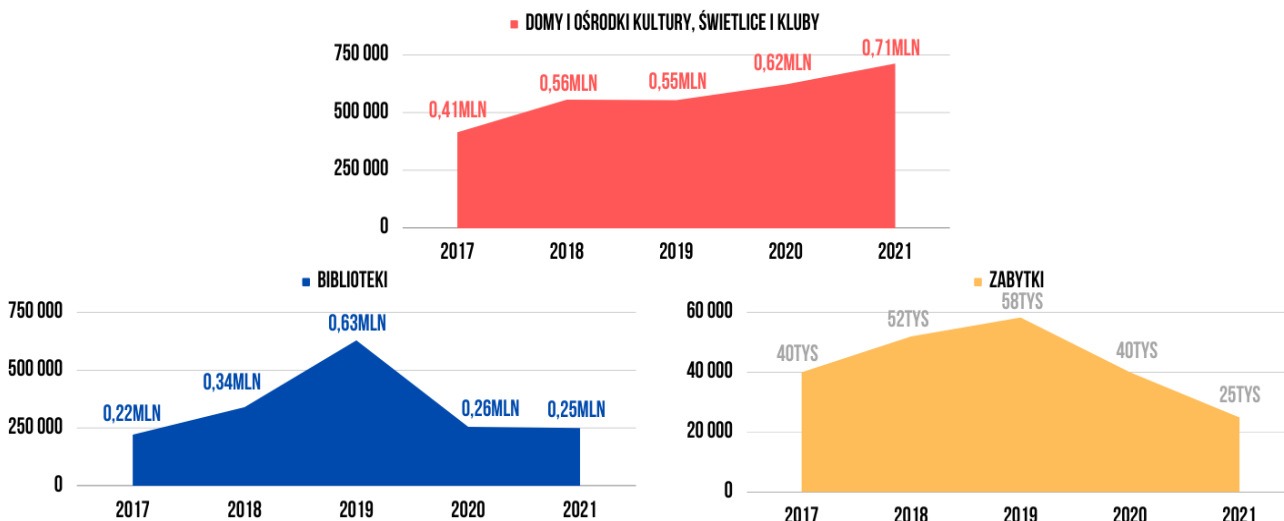
LICZBA KÓŁ, KLUBÓW, SEKCJI I ICH CZŁONKOWIE

LICZBA IMPREZ ORAZ UCZESTNICY IMPREZ

WYDATKI BUDŻETU GMINY KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkowicach jest głównym podmiotem działającym na obszarze gminy w zakresie pomocy społecznej. Pomoc i wsparcie w gminie Miłkowice w 2022 roku uzyskało 259 osób, co stanowiło 3,6% wszystkich mieszkańców gminy. W stosunku do roku poprzedniego łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 20 osób²². Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej wyniosła w 2022 roku 210 – a więc zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 16 rodzin. Najczęściej występującymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2022 roku były kolejno: ubóstwo (25,9%), bezrobocie (20,5%), długotrwała lub ciężka choroba (19,6%).

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018-2022 spadła o 30,5%. Rok 2018 był tym, w którym pomoc przyznano największej liczbie rodzin – 282. Przy tym, na jedną rodzinę objętą pomocą społeczną w okresie 2018-2022 r. przypadało 1,9 osoby.

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 470 w 2021 roku – to więcej niż wskaźnik dla powiatu legnickiego (456) i województwa dolnośląskiego (274). Należy zauważyć, że na terenie gminy wartość omawianego wskaźnika spadła o 192 w latach 2017-2021.

Biorąc pod uwagę strukturę przyznanych zasiłków, w 2022 r. najwięcej osób otrzymało zasiłki celowe (137). Liczba ta uległa zwiększeniu o 6,3% względem 2018 r. Na drugim miejscu znalazły się zasiłki okresowe, które przyznano 117 osobom – o 22,0% mniej niż w 2018 r. Zmalała także liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe – o 12,8% w latach 2018-2022 do liczby 41.

Domy Pomocy Społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Takie placówki mogą również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nich niezamieszkujących. Na terenie gminy nie działa jednak żaden Dom Pomocy Społecznej. Mieszkańcy gminy mogą natomiast korzystać z czterech placówek powiatowych (Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych "Prząśnik" w Brenniku, Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci w Legnicy, Dom Pomocy Społecznej Legnica) oraz jednej w powiecie lubińskim (Dom Opieki "Szarotka" Lubin).

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Zdrowia w Miłkowicach, który jest samodzielnym i publicznym zakładem opieki zdrowotnej. Celem jego działań jest udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu

²² Dane wg Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla gminy Miłkowice.

podstawowej opieki zdrowotnej i higieny szkolnej oraz rehabilitacji leczniczej. W roku 2022 placówkę służby zdrowia odwiedziło 7 670 pacjentów, a 39 pacjentom udzielono świadczeń zdrowotnych w miejscu zamieszkania.

W latach 2018-2022 ogólna liczba porad lekarskich udzielanych w gminie uległa zwiększeniu o 5,6%. W 2022 r. udzielono ich 15,4 tys., a w 2018 r. 14,6 tys. Na terenie gminy do 2021 roku znajdowała się jedna apteka ogólnodostępna, która w 2022 roku zaprzestała prowadzenia działalności. W 2023 r. w gminie otwarto placówkę ponownie.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2022 r. w powiecie legnickim, na terenie działalności Komendy Miejskiej Policji w Legnicy stwierdzono ogółem 1914 przestępstw, z czego wykryto 1444, co daje wartość wskaźnika wykrywalności na poziomie 75,4%. W Gminie Miłkowice w 2022 r. stwierdzono 331 przestępstw i wykryto 77,95% z nich, a więc więcej, niż wyniosła średnia dla całego powiatu. W przypadku przestępczości kryminalnej, rozumianej jako najcięższa kategoria przestępstw wymierzonych przeciwko życiu i zdrowiu ludzkiemu, wskaźnik wykrywalności był natomiast na dużo niższym poziomie, zarówno w gminie Miłkowice (45,97%), jak i w powiecie legnickim (57,8%)²³. Biorąc pod uwagę najbardziej pospolite zdarzenia takie jak m.in. rozboje, bójki i pobicia, kradzieże, czy zniszczenia mienia, w gminie Miłkowice stwierdzono 82 tego typu przestępstw, co stanowi ok. 13% wszystkich przestępstw w powiecie legnickim. Również w tym przypadku w gminie (32,93%) odnotowano wskaźnik wykrywalności niższy od średniej dla powiatu (46,9%).

Na terenie gminy działają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP Miłkowice, OSP Grzymalin, OSP Rzeszotary, OSP Ulesie), które oprócz podstawowej działalności (podejmowanie działań w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska) pomagają w zabezpieczaniu różnego rodzaju uroczystości w gminie.

W ostatnich latach zarówno w gminie Miłkowice, jak i całym województwie dolnośląskim i kraju, obserwuje się coraz większe zagrożenie związane z występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych będących wynikiem postępującym zmian klimatu. Jednostki ochrony przeciwpożarowej odnotowują rokrocznie zwiększającą się liczbę interwencji związanych m.in. z silnymi wiatrami (22 interwencje w 2022 r.) czy opadami deszczu (11 interwencji w 2022 r.).

²³ Raport o stanie Powiatu Legnickiego w 2022 roku

Tabela 7 Miejskowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia

Silne wiatry					
	2018	2019	2020	2021	2022
Województwo dolnośląskie	3 361	3 779	5 511	5 496	5 633
Powiat legnicki	66	130	124	212	151
Gmina Miłkowice	7	14	12	35	22
Opady deszczu					
	2018	2019	2020	2021	2022
Województwo dolnośląskie	678	655	2 340	1 491	1 370
Powiat legnicki	11	9	39	24	64
Gmina Miłkowice	2	1	7	10	11

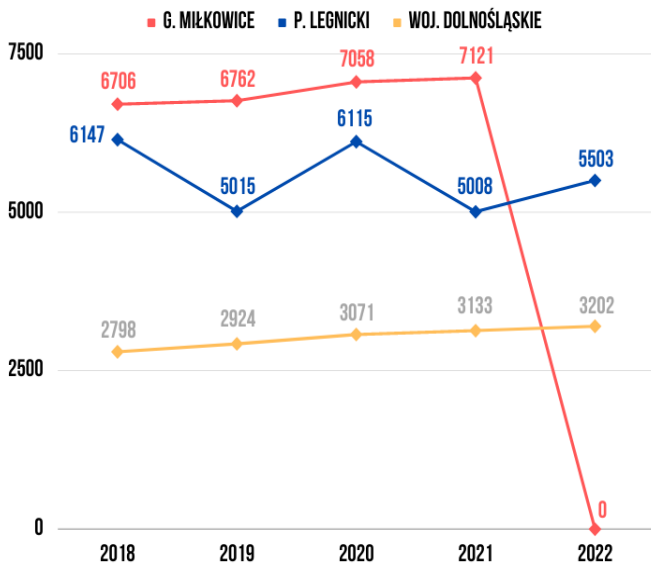
Źródło: BDL GUS

Ponadto, według danych zawartych w załączniku do Raportu o stanie Powiatu Legnickiego w 2022 roku²⁴, na terenie gminy Miłkowice miało miejsce 175 pożarów, w tym 2, w których wystąpili ranni (w miejscowościach: Miłkowice i Jezierzany).

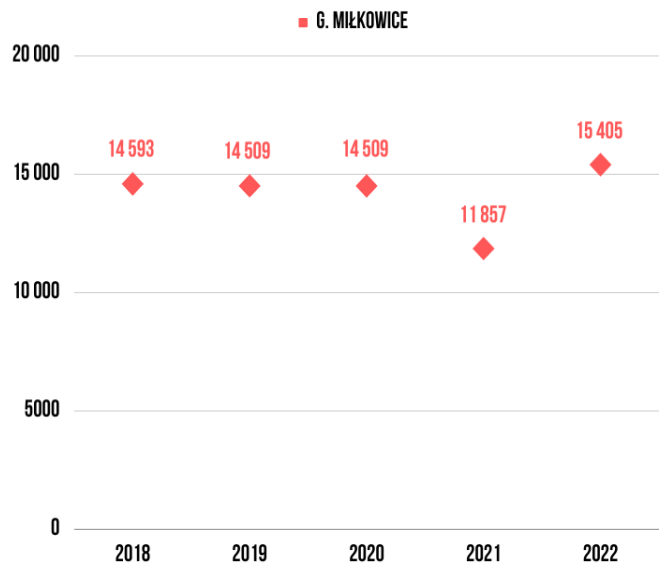
²⁴ Statystyki dotyczące pożarów w Powiecie Legnickim za rok 2022

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

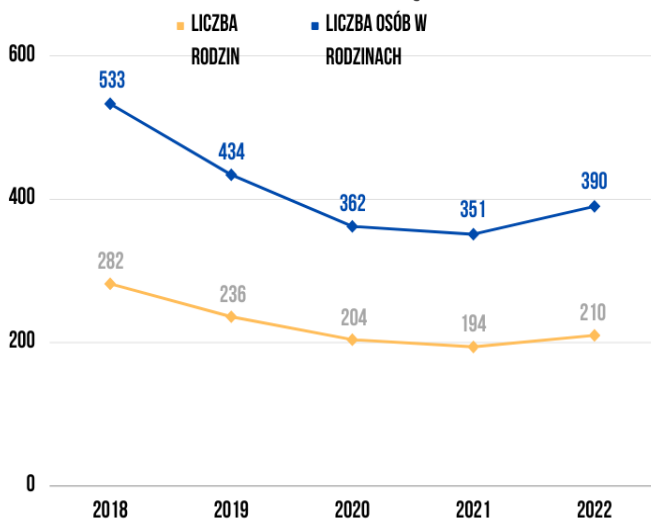
LUDNOŚĆ NA APTEKĘ OGÓLNOODOSTĘPNĄ

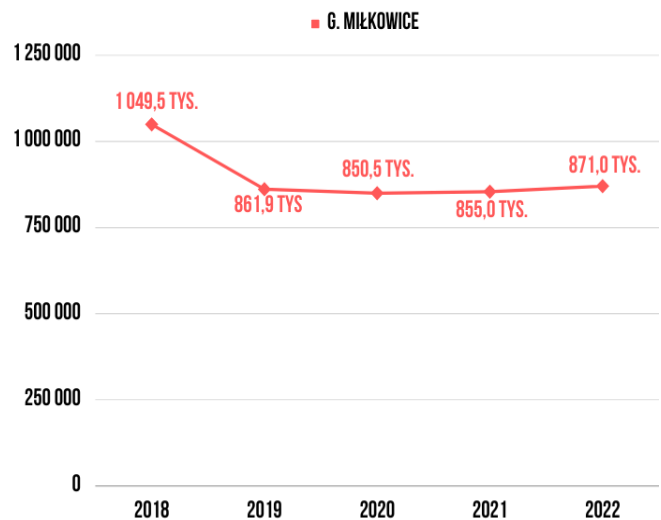
PORADY LEKARSKIE OGÓŁEM

LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

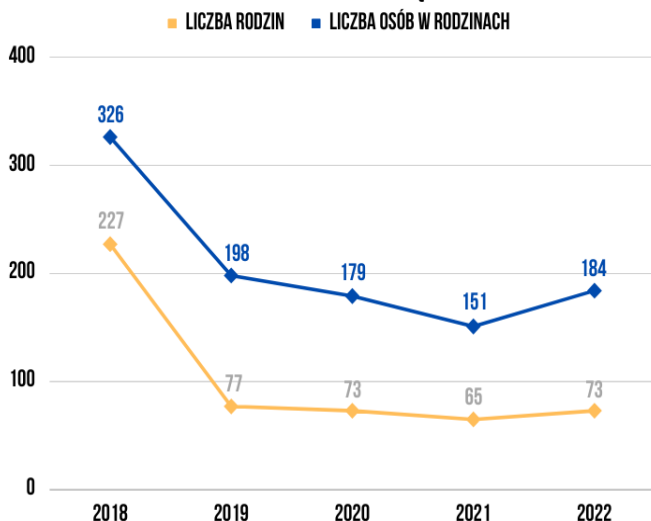

KWOTA UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

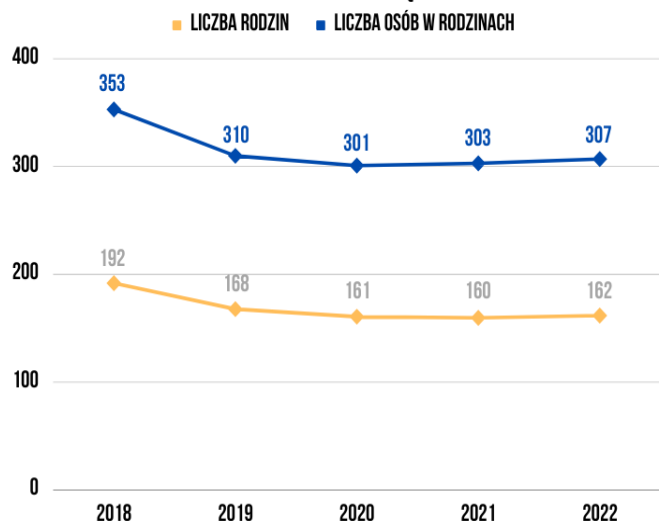

RODZAJE ŚWIADCZEŃ

ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE

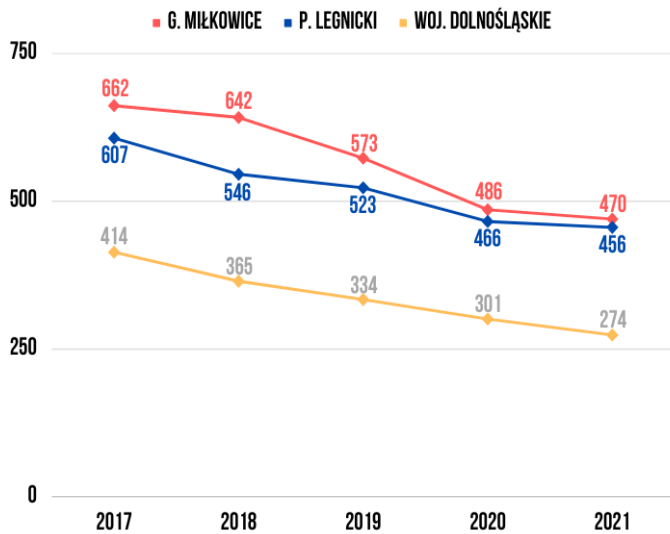

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

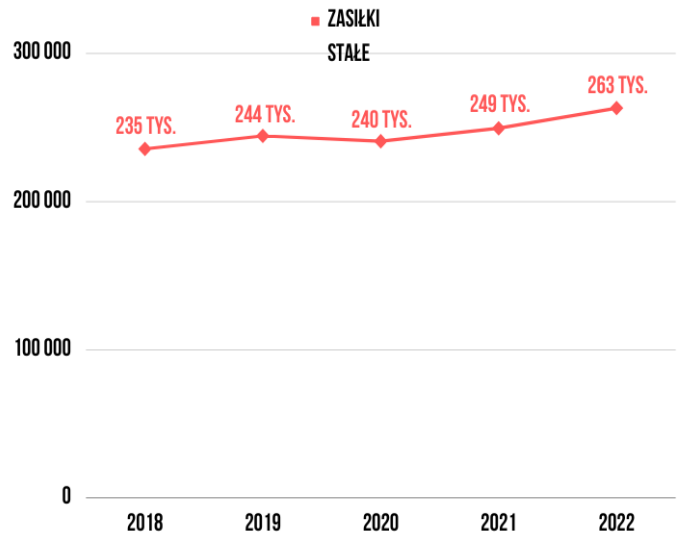

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

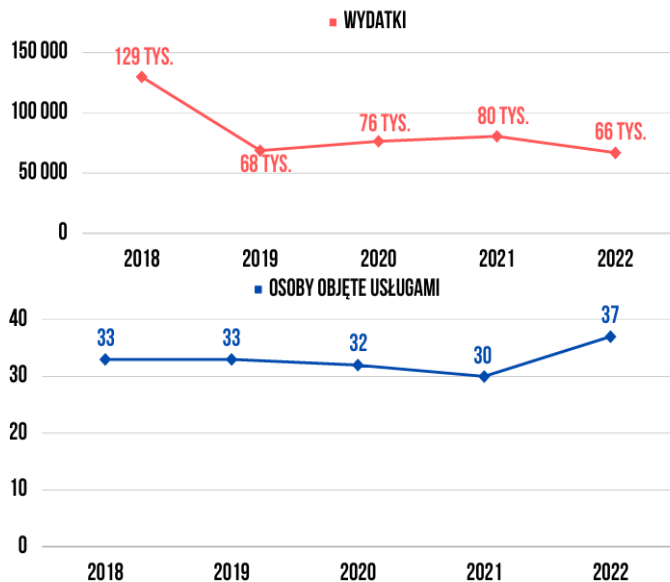
BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI

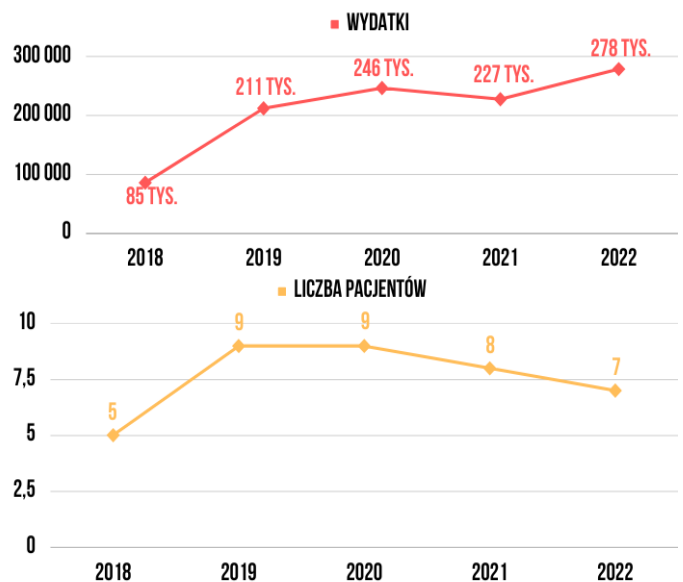
KWOTA UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

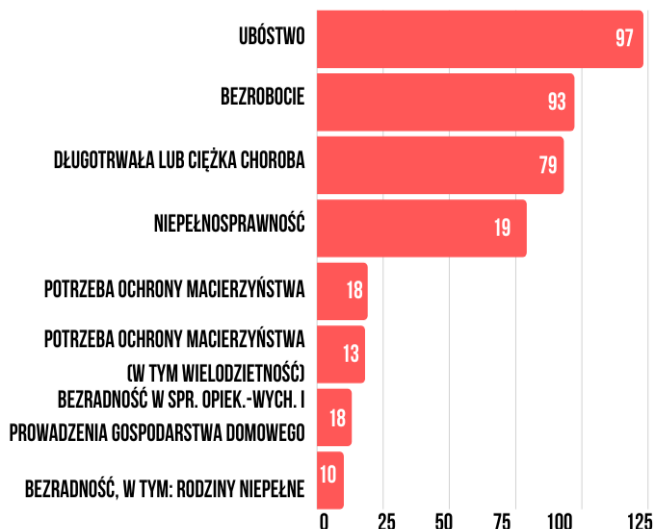
USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE

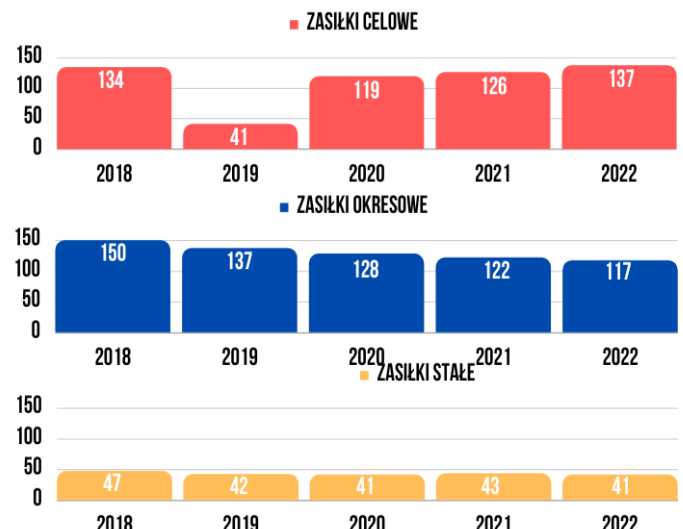
POBYT W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

NAJCZĘSTSZE POWODY PRYZNANIA POMOCY W 2022 ROKU

LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA

Mieszkalnictwo

Opiekę nad gospodarką mieszkaniową i gospodarowaniem lokalami użytkowymi sprawuje Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłkowicach. W 2022 roku w zasobie gminy Miłkowice było 61 lokali komunalnych w 31 budynkach, a wśród nich 4 stanowiły lokale socjalne.

W latach 2018-2022 zasoby mieszkaniowe gminy zwiększyły się o 14,0%. W 2022 r. liczba mieszkań wyniosła 2 504, a liczba izb 11 658. Po przeliczeniu liczby mieszkań na 1 000 mieszkańców otrzymano wartość 350 – mniej niż w powiecie legnickim (363) i województwie dolnośląskim (448). W 2022 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę wyniosła 33,5 m², więcej niż w powiecie (32,2 m²) i w województwie (31,7 m²).

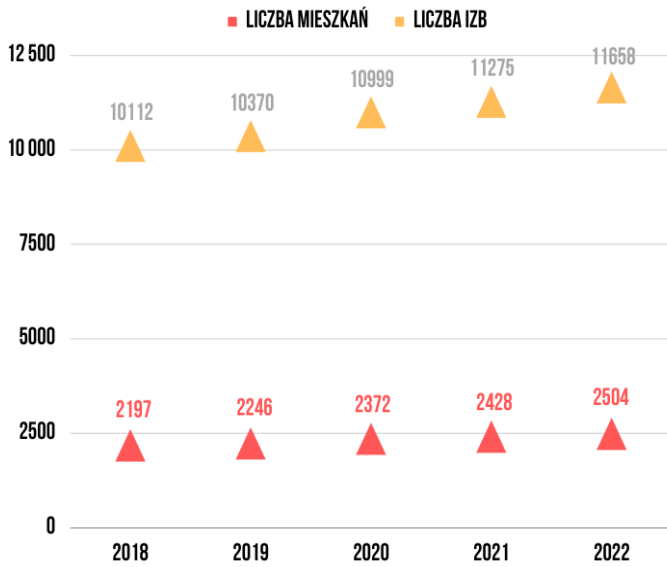
W okresie 2018-2022 do użytkowania oddano łącznie 334 mieszkań, z czego najwięcej w 2022 r. (91). Po przeliczeniu na 1 000 ludności, w 2022 r. oddano 12,8 mieszkań – dużo więcej niż w powiecie oraz województwie, gdzie wskaźniki wyniosły odpowiednio 5,9 i 7,7. W porównaniu do lat poprzednich zauważono znaczny przyrost liczby mieszkań. W 2019 r. 76,0% mieszkań oddanych do użytkowania zostało przeznaczonych na cele indywidualne, a 31,6% na sprzedaż lub wynajem²⁵.

Udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyniósł w 2021 roku 71,5% - znacząco więcej niż w powiecie legnickim (51,8%) i województwie dolnośląskim (66,2%). Wysoki udział pokrycia gminy MPZP może mieć pozytywny wpływ na rodzaj zabudowy oraz jakość przestrzeni publicznych. Pomiędzy rokiem 2018 a 2022 wydano 341 pozwolenia i zgłoszenia na nowe budynki mieszkalne jednorodzinne (jednomieszkaniowe). Najwięcej pozwoleń wydano w 2021 r. (90), o 55,2% więcej niż w roku 2022 (58).

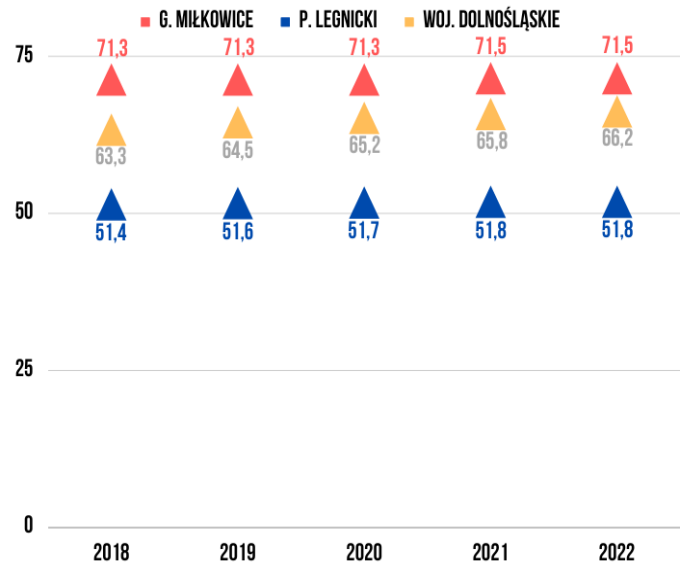
²⁵ Dane o gminie wiejskiej Miłkowice – Powiat legnicki według Statystycznego Vademecum Samorządowca 2020 oraz Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

MIESZKALNICTWO

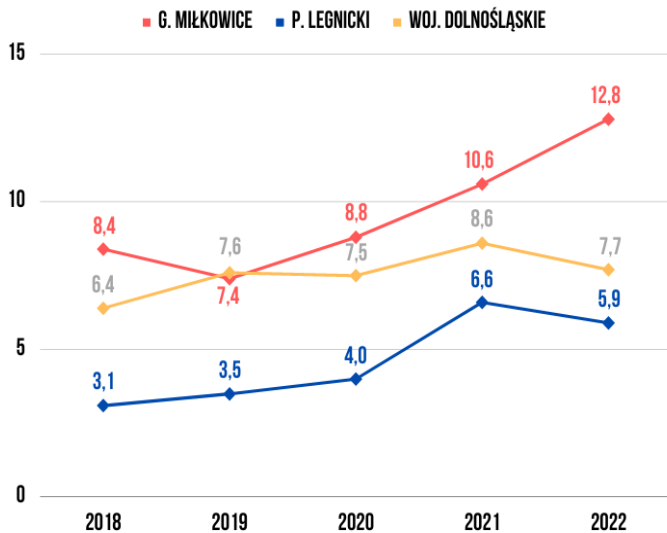
ZASOBY MIESZKANIOWE

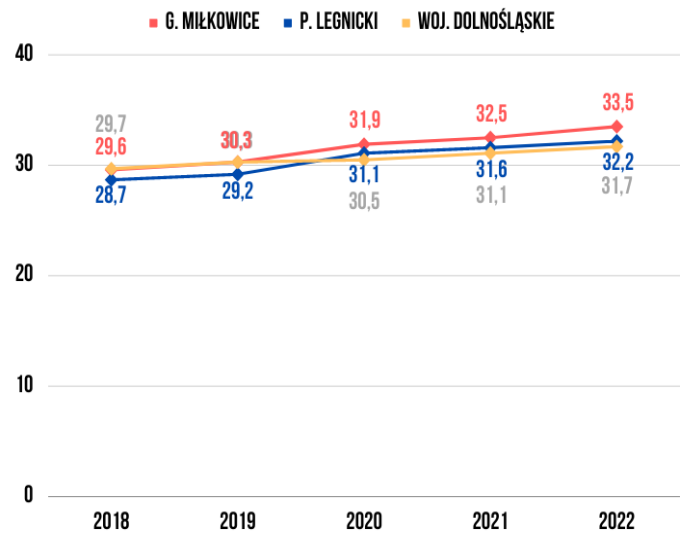
UDZIAŁ POWIERZCHNI OBJĘTEJ MPZP

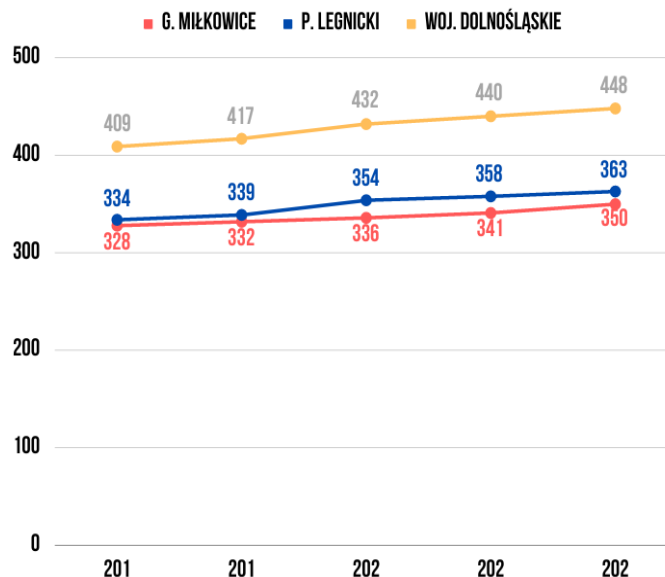
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 1000 LUDNOŚCI

PRZECIĘTNA POW. UŻYTKOWA MIESZKANIA NA OSOBĘ

LICZBA MIESZKAŃ NA 1000 LUDNOŚCI

Gospodarka

W 2022 roku na terenie gminy działało 1 108 podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W powiecie legnickim działa ich niewiele mniej (1 104), ale województwie dolnośląskim więcej (1 479). Z kolei liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności wyniosła 928 w 2022 r. W tym samym roku w powiecie wskaźnik osiągnął wartość 861, a w województwie – 982.

Wśród przedsiębiorstw działających w gminie dominują te związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocyklowych, stanowiące 22,2% wszystkich podmiotów w gminie. Na drugim miejscu znalazło się budownictwo (20,3%), a następnie transport i gospodarka magazynowa (7,8%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (7,8%).

Zgodnie z danymi CEIDG²⁶, w strukturze przedsiębiorców w 2022 r. dominowały osoby w przedziale wiekowym 40-49, stanowiące 38,3% wszystkich przedsiębiorców. W gminie funkcjonuje niewielu młodych przedsiębiorców w wieku do 29 lat – tylko 6,6% ogólnej liczby przedsiębiorców. W latach 2018-2022 liczba wniosków o założenie działalności gospodarczej oraz o jej zakończenie zmalała odpowiednio o 17,4% i 12,1%, wynosząc 57 i 29 w 2022 r. Natomiast zwiększeniu o 30,0% uległa liczba wniosków o zawieszenie działalności (65).

Gmina Miłkowice wyróżnia się dość niską liczbą instytucji otoczenia biznesu²⁷ w przeliczeniu na 10 tys. podmiotów gospodarczych – w 2022 r. było to 466, podczas gdy w powiecie legnickim wskaźnik wyniósł 816, a w województwie dolnośląskim 1350. Ostatnim wskaźnikiem podlegającym analizie w ramach sfery gospodarczej jest liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W 2022 r. wskaźnik ten wyniósł 39 – mniej niż w powiecie (40) i województwie (46).

Organizacje pozarządowe

W roku 2022 gmina wspierała organizacje pozarządowe działające na swoim terenie. W celu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu wsparto między innymi: Klub Brydża Sportowego „Miłkowice” z siedzibą w Miłkowicach. W dziedzinie działalności pożytku publicznego i wolontariatu wsparto przykładowo Stowarzyszenie LGD „Wrzosowa Kraina” - zadanie pn. „Warsztaty edukacyjne z dekorowania świątecznych pierniczek”.

²⁶Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

²⁷ Według GUS są to podmioty działające w sekcji K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) oraz sekcji L (obsługa rynku nieruchomości)

Rolnictwo

Szczególną rolę w strukturze gospodarczej gminy Miłkowice pełni rolnictwo. Większość wsi gminy pełni funkcję rolniczo-mieszkaniową, natomiast ponad połowę powierzchni gminy stanowią grunty orne, a łącznie z użytkami zielonymi - ponad 60%. To decyduje o rolniczym charakterze gminy.

Według wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gmina posiada dobre możliwości produkcji rolnej (78%), co daje 14 lokatę w dawnym województwie legnickim. Wskaźnik ten wycenia 4 podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne. Najwyższe wartości wskaźnika charakteryzują wsie: Ulesie (98,9), Gniewomirowice (98,3), Studnica (96,5), Lipce (96,1).

Na obszarze gminy występują gleby dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych. Aż 85% gruntów stanowią gleby klas I – IV.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego na rok 2020, w strukturze gospodarstw rolnych w gminie dominują indywidualne gospodarstwa rolne, których łączna liczba wynosiła 328 i obejmowała łączną powierzchnię 4 745 ha.

Tabela 8 Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych według powierzchni gospodarstwa

Powierzchnia	Liczba gospodarstw
Do 1 ha włącznie	11
1 – 5 ha	173
5 – 10 ha	69
10 -15 ha	19
15 ha i więcej	56
Ogółem	328

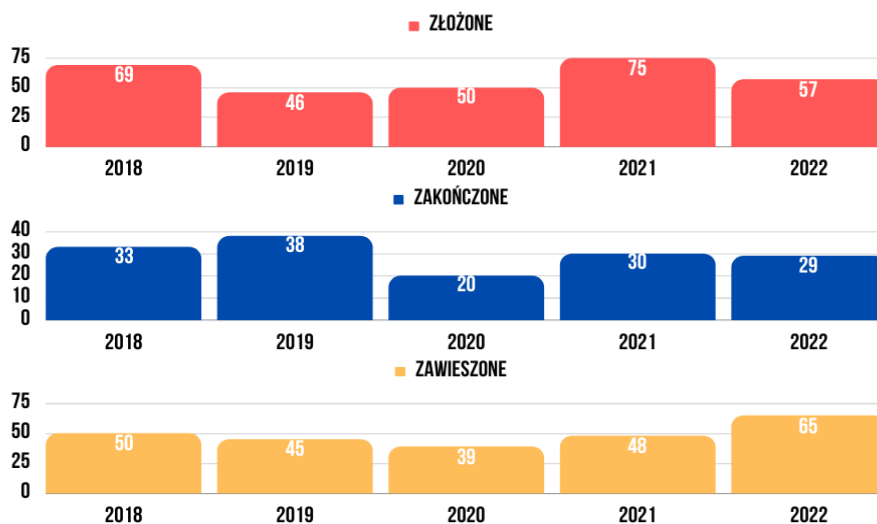
Źródło: BDL GUS.

GOSPODARKA

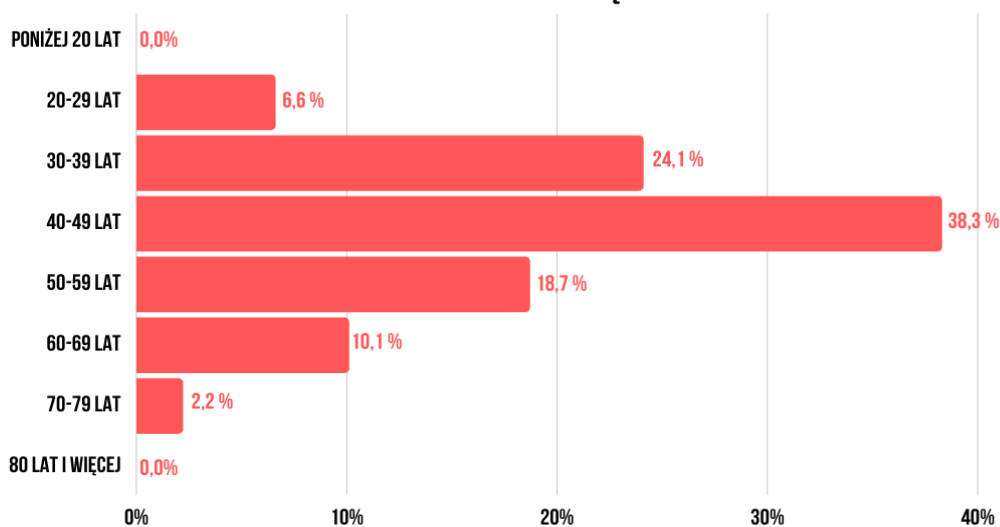
PODMIOTY WG SEKCJI PKD 2007 W 2022 R. (WYBRANE)

WNIOSKI ZREALIZOWANE W CEIDG

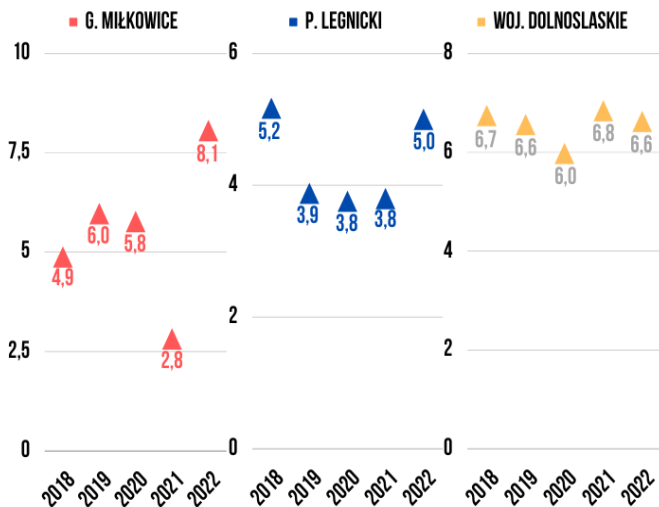

STRUKTURA WIEKOWA PRZEDSIĘBIORCÓW W 2022 ROKU

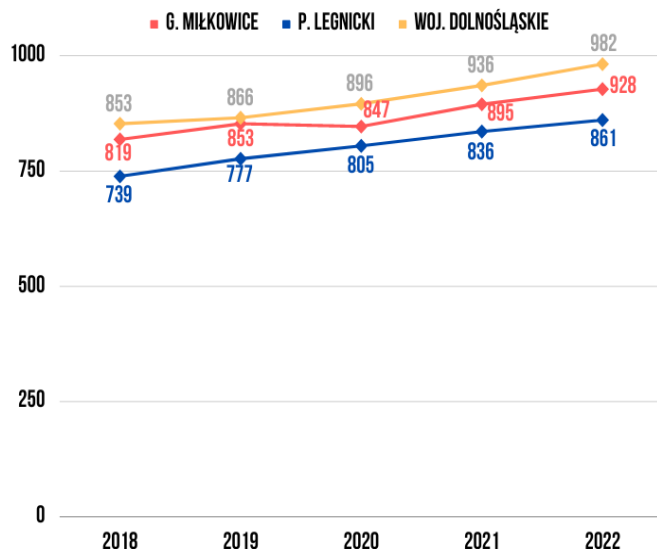

GOSPODARKA

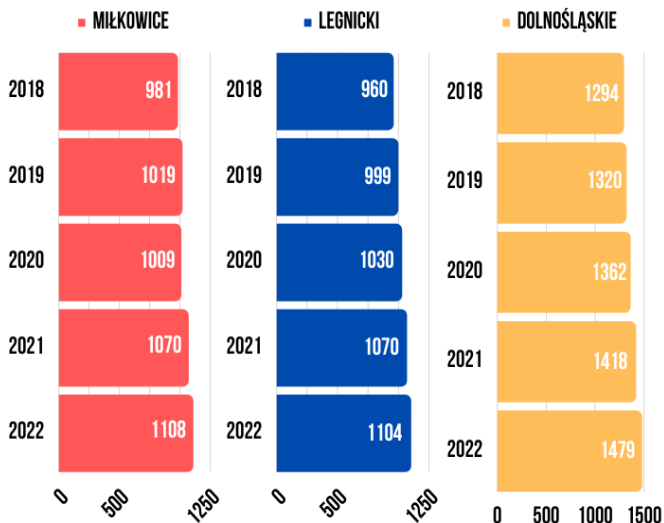
UDZIAŁ NOWO ZAREJESTROWANYCH PODM. SEKTORA KREATYWNEGO W LICZBIE NOWO ZAREJESTROWANYCH PODM. OGÓŁEM

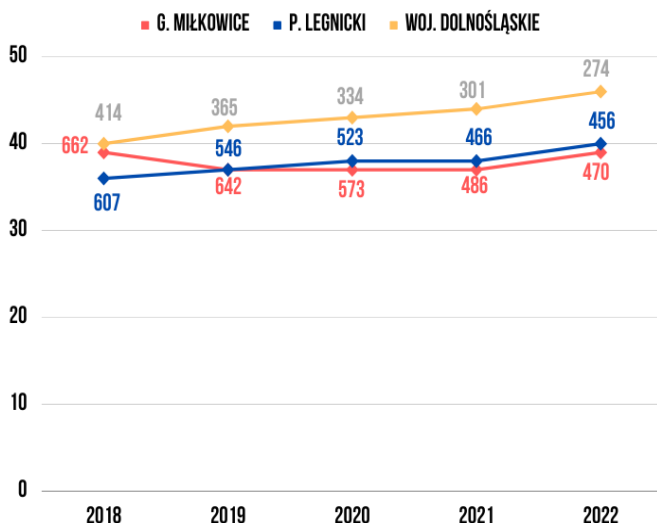
OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 10000 LUDNOŚCI

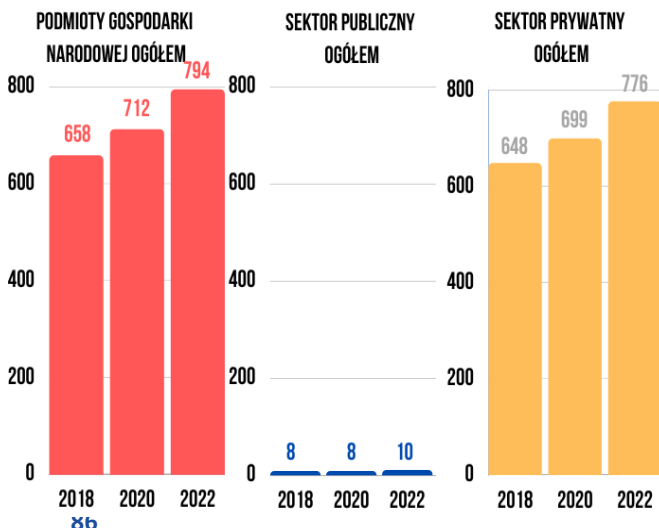
PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI

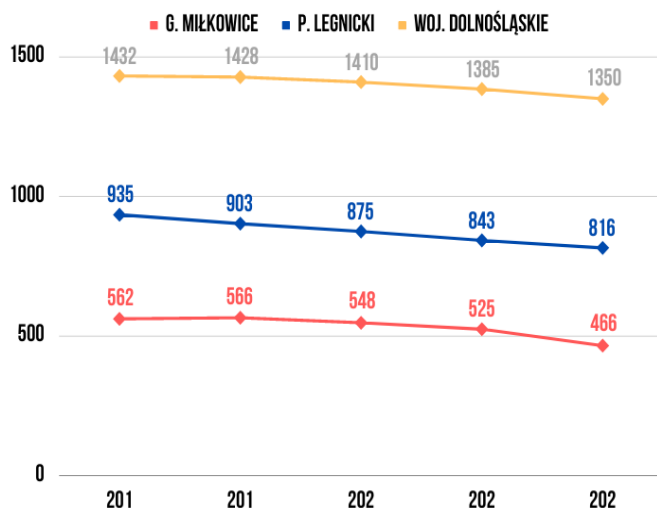
FUNDACJE, STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA 10000 LUDNOŚCI

PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10000 LUDNOŚCI

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU NA 10000 PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ

Rynek pracy

Liczba osób pracujących²⁸ w gminie w okresie 2017-2021 zwiększyła się o 165%, wynosząc 946 osób w 2021 roku. W strukturze pracujących nieznacznie przeważali mężczyźni (54,5%). W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców liczba osób pracujących w 2022 roku wyniosła 389 - niewiele więcej niż w powiecie legnickim (381) oraz niewiele mniej niż w województwie dolnośląskim (402).

Mieszkańcy gminy Miłkowice zatrudnienie znajdują przede wszystkim w przedsiębiorstwach handlowo-usługowych i logistycznych, Urzędzie Gminy czy drobnych działalnościach gospodarczych. Znaczna część pracuje również poza granicami gminy, przede wszystkim w pobliskiej Legnicy, m.in. w dużych zakładach takich jak Huta Miedzi w Legnicy.

Liczba osób bezrobotnych zmalała w latach 2017-2022, ale w 2020 r. można było zauważyć nagły wzrost liczby bezrobotnych. Wiązało się to z wystąpieniem pandemii COVID-19. Pandemia wpłynęła negatywnie na rynek pracy, szczególnie jeżeli chodzi o sektor usług. W latach 2021-2022 liczba bezrobotnych zaczęła znowu maleć, ponieważ sytuacja na rynku pracy zaczęła się stabilizować. W 2022 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 174 bezrobotnych, z czego znacznie przeważały kobiety (61,5%).

W 2022 r. w liczbie osób bezrobotnych dominowały osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby powyżej 50 roku życia, które stanowiły kolejno 58,6% i 25,3% bezrobotnych. W 2022 roku liczba osób powyżej 50 roku życia wynosiła 44, a osób do 30 roku życia 34. Liczba osób długotrwale bezrobotnych²⁹ utrzymywała się na poziomie powyżej 100 w latach 2018-2022. Dzięki warsztatom zidentyfikowano, że mogą to być osoby, które w okresie przemian ustrojowych (np. dawni pracownicy kolei oraz dużych zakładów pracy) straciły pracę i nie znalazły nowej aż do dziś. Możliwe jest także, że specjalnie nie szukają pracy, ponieważ są blisko wieku emerytalnego. Podczas spotkania warsztatowego w Miłkowicach podano informację, iż wśród bezrobotnych znajduje się dużo kobiet z rodzin wielodzietnych, które zrezygnowały z pracy by zostać w domu i zająć się dziećmi. Informację tę potwierdza sprawozdanie Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy na 2022 rok, według którego w gminie Miłkowice są zarejestrowane 34 kobiety bezrobotne posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia.

²⁸Dane od 2000 r. dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

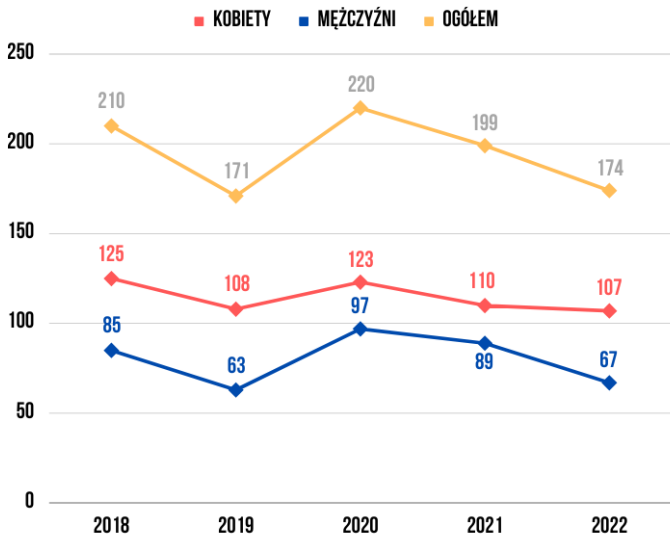
²⁹ Osoby długotrwale bezrobotne to osoby, który pozostają bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

Według raportu Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy w 2022 roku największy odsetek bezrobotnych stanowili: pozostający bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (39,7%), z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (35,1%), ze stażem pracy pomiędzy 1 do 5 lat (28,2%) oraz w przedziale wiekowym 35-44 lat (32,8%).

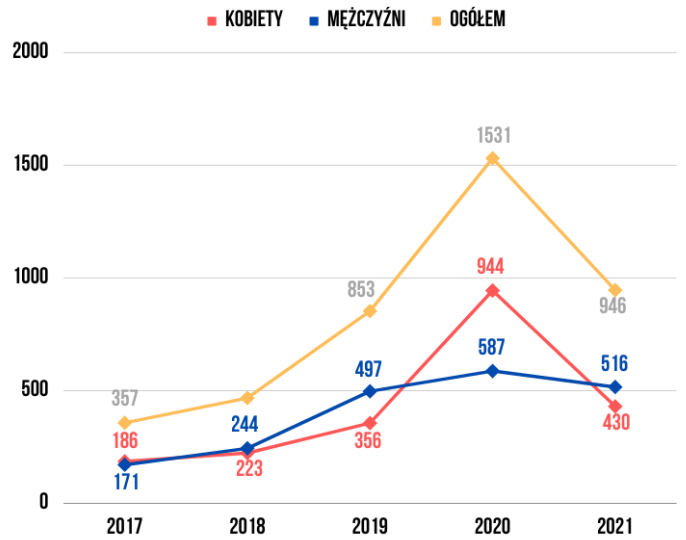
Odsetek bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wyniósł 4,1% w 2022 r., zatem o 1,0 pp. mniej niż w 2018 r. W porównaniu do powiatu legnickiego (5,2%) odsetek ten był niższy, ale za to wyższy od województwa dolnośląskiego (3,0%).

RYNEK PRACY

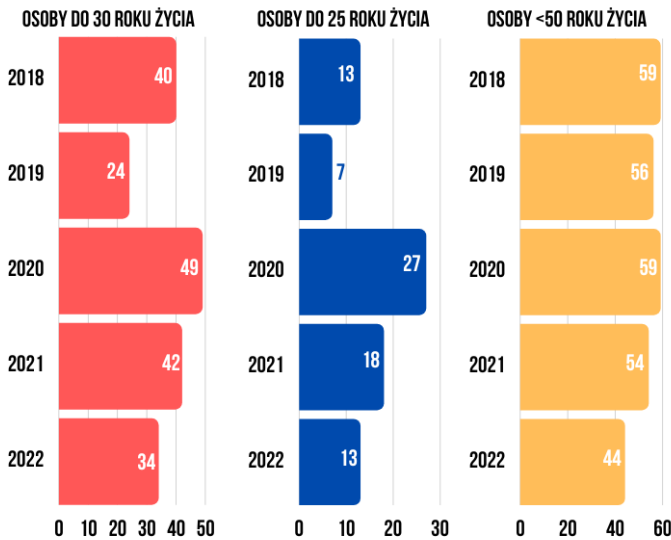
BEZROBOTNI WEDŁUG PŁCI

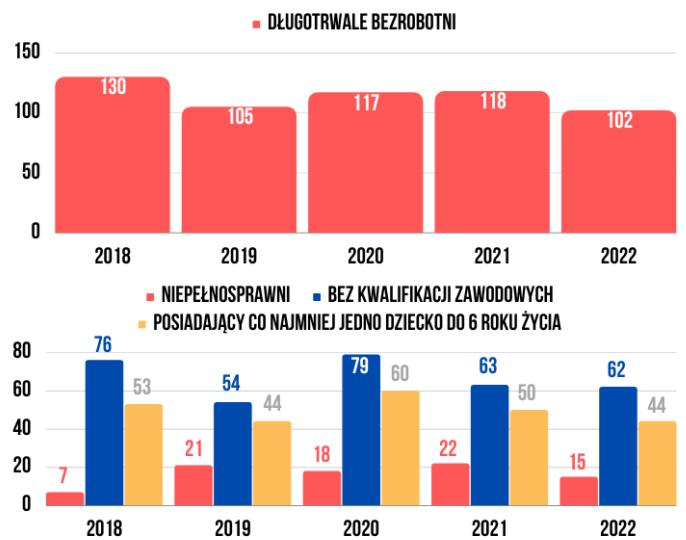
PRACUJĄCY WEDŁUG PŁCI

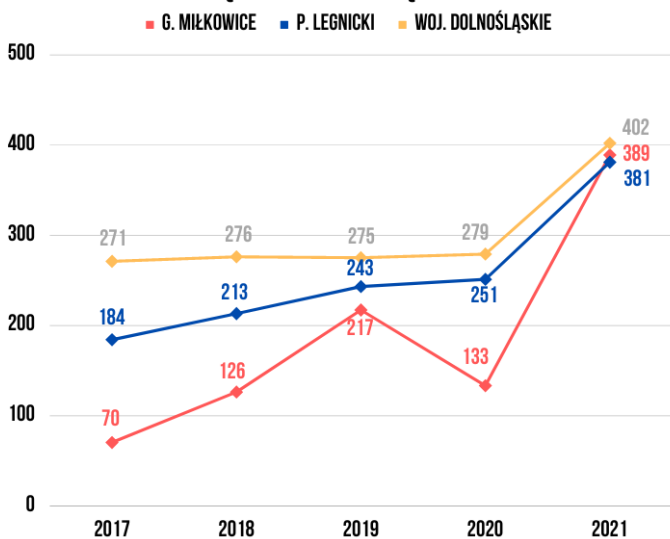
BEZROBOTNI WG WYBRANYCH KATEGORII

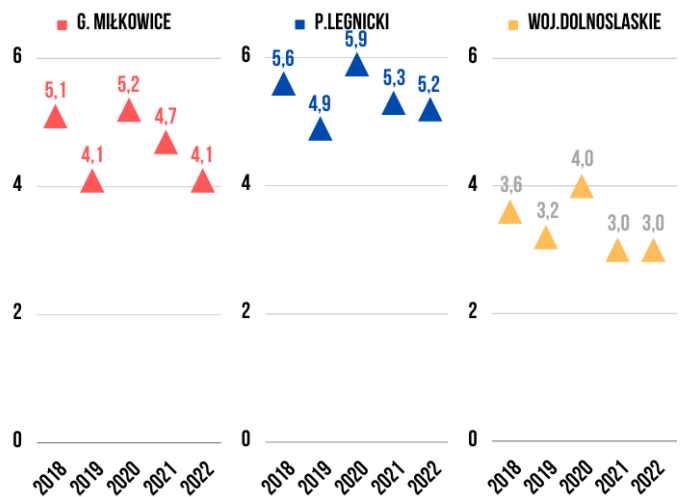
BEZROBOTNI WG WYBRANYCH KATEGORII

PRACUJĄCY NA TYSIĄC LUDNOŚCI

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Finanse samorządowe

W roku 2018 i 2020 w budżecie gminy notowano deficyt – wydatki przewyższyły osiągnięte dochody. Jednak w pozostały latach z analizowanego okresu można zauważyć dobrą sytuację finansową – dochody przewyższały wydatki, a zatem budżet zamykał się w kwocie dodatniej. W 2021 r. dochody gminy osiągnęły 43 mln zł, a wydatki 35,9 mln zł. W porównaniu do 2017 r., dochody wzrosły o 58,3%, a wydatki o 36,1%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca, dochody gminy osiągnęły 6,0 tys. zł w 2021 r. – znacznie więcej niż w latach poprzednich (o 1,9 tys. więcej niż w 2017 r.).

W strukturze budżetu dominowały dochody własne, stanowiące 55,8% w 2021 r. Na drugim miejscu znalazły się dotacje, stanowiące 27,7% budżetu, a na trzecim subwencja, stanowiąca 16,6%. Należy również zaznaczyć, że udział dochodów własnych wzrósł w stosunku do 2017 r. (o 7,4 pp.). Jest to korzystne zjawisko dla gminy, ponieważ im wyższy udział dochodów własnych, tym bardziej gmina staje się niezależna finansowo.

Spośród najważniejszych źródeł dochodów własnych gminy w 2021 r. wymienić należy:

- udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem (7,5 mln zł), które stanowiły 17,3% dochodów własnych;
- udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa - podatek dochodowy od osób fizycznych (7,2 mln zł), które stanowiły 16,8% dochodów własnych;
- dochody z majątku (6,3 mln zł), które stanowiły 14,7% dochodów własnych.

Głównymi wydatkami gminy w 2021 r. były:

- wydatki przeznaczone na rodzinę (10,1 mln zł), które stanowiły 28,1% wydatków ogółem;
- wydatki na oświatę i wychowanie (7,3 mln zł), stanowiące 20,2%;
- wydatki związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska (4,7 mln zł) – 13,2% wydatków ogółem.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2020-2021 gwałtownie zmalał. W 2017 r. wynosił 13,6%, a w 2021 r. zmalał do poziomu 8,0%.

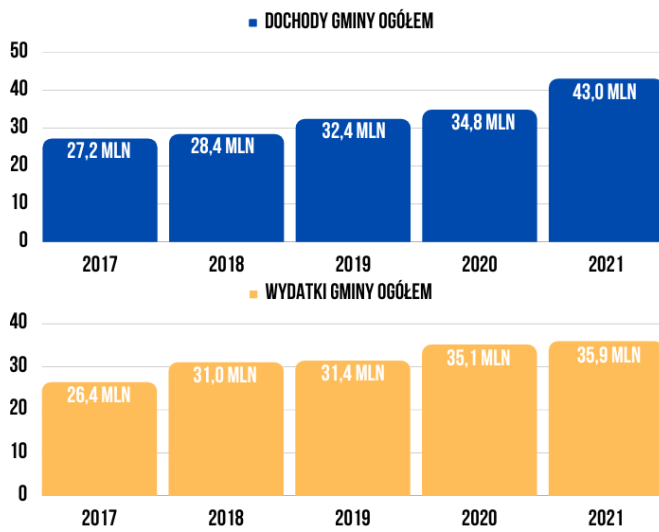
Podczas analizy zwrócono również uwagę na wskaźniki finansowe opracowane przez Ministerstwo Finansów:

- a) Wskaźnik WB3 — pokazuje udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących. W 2021 r. wyniósł 9,8% - nadwyżka ta wskazuje na możliwość jednostki do spłaty zobowiązań finansowych, w tym wydatków inwestycyjnych.
- b) Wskaźnik WB5 — dotyczy obciążenia wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia. W latach 2019-2021 utrzymywał się na umiarkowanym poziomie, wynosząc 29,0% w 2021 r.

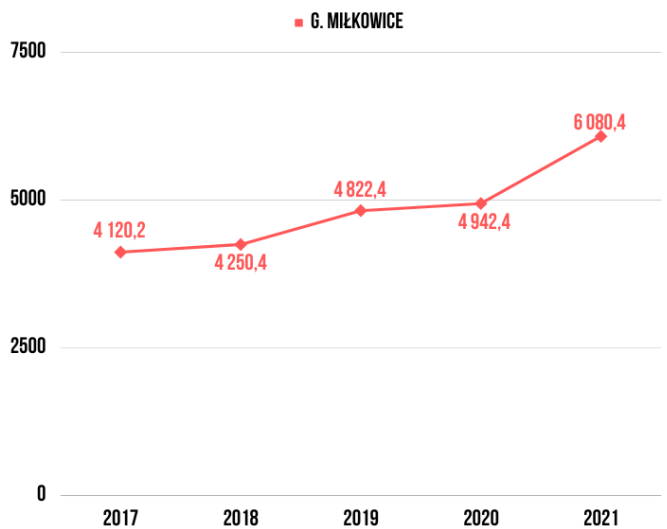
- c) Wskaźnik WB7 (samofinansowania) — wskazuje na stopień, w jakim gmina jest w stanie realizować inwestycje środkami własnymi. W latach 2019-2021 jego wartość dla gminy uległa znacznemu zwiększeniu, wynosząc aż 347,9% w 2021 r. Tak wysoki wskaźnik może świadczyć o niskim poziomie realizowanych inwestycji względem możliwości finansowych.
- d) Wskaźnik WZ5 — pokazuje obciążenie dochodów bieżących obsługą zadłużenia. W badanym okresie utrzymywał się na stosunkowo niskim poziomie, wynosząc 6,7% w 2021 r.

FINANSE SAMORZĄDOWE

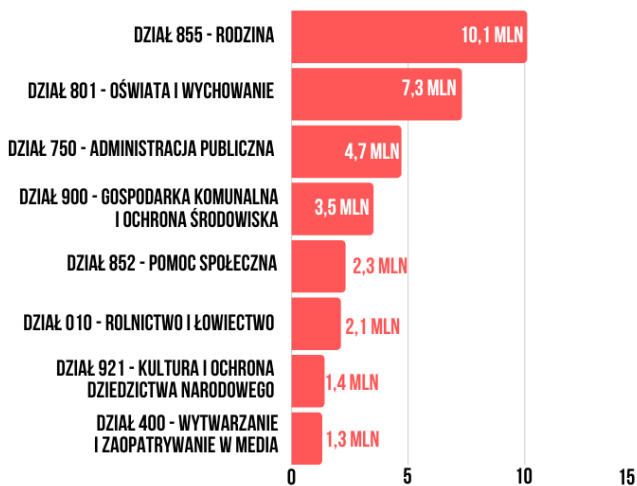
BUDŻET GMINY

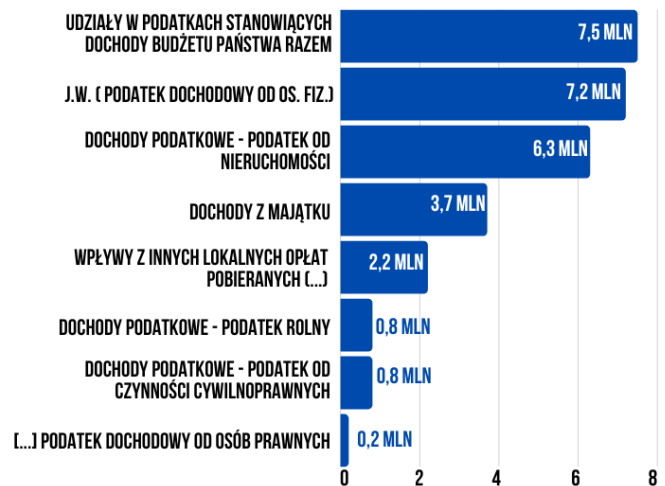
DOCHODY GMINY NA 1 MIESZKAŃCA

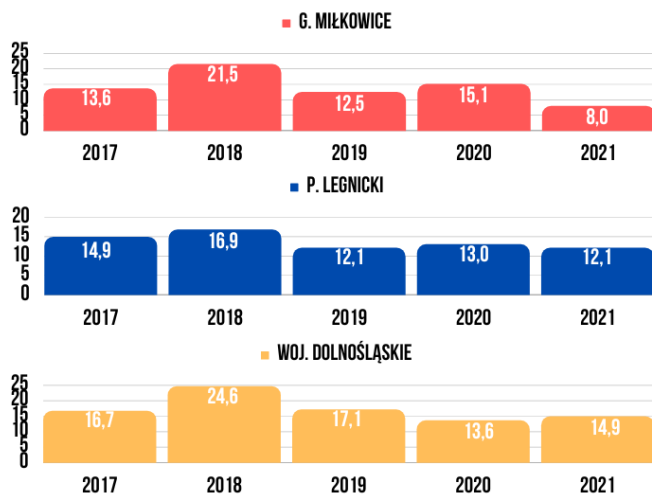
GŁÓWNE WYDATKI GMINY W 2021 ROKU (WYBRANE)

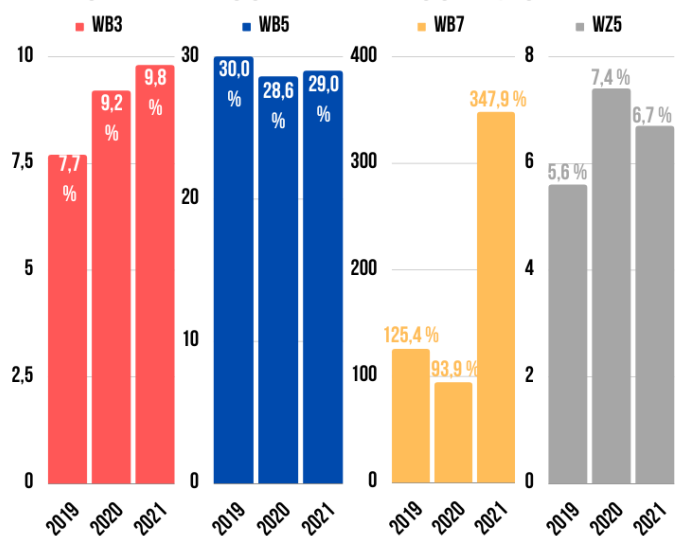
GŁÓWNE ŹRÓDŁA DOCHODÓW GMINY W 2021 ROKU (WŁASNE)

UDZIAŁ WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH W WYDATKACH OGÓŁEM

WSKAŹNIKI OCENY FINANSOWEJ GMINY

Środowisko i infrastruktura

Ukształtowanie terenu Gminy Miłkowice ma charakter nizinny. Ze względu na wysoką jakość gleb oraz sprzyjające warunki klimatyczne gmina ma funkcje rolnicze, które obejmują hodowlę trzody chlewnej oraz uprawę zbóż i warzyw. Do najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym w gminie zalicza się tereny w rejonie występowania większych kompleksów leśnych w północno-wschodniej części gminy, zbiorniki wodne w obrębie Jezierzany oraz tereny stanowiące naturalny ciąg ekologiczny rzeki Czarnej Wody. Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie gminy Miłkowice należy wymienić użytek ekologiczny „Torfowisko w okolicach Miłkowic” (zlokalizowany w Jezierzanach), pięć pomników przyrody we wsiach Kochlice i Grzymalin oraz liczne stanowiska roślin chronionych.

W pobliżu gminy Miłkowice zlokalizowana jest Huta Miedzi „Legnica”. Huta stanowi obszar, na którym odbywa się pozyskiwanie metali ciężkich, a te mogą wpływać na gleby, zanieczyszczać środowisko, a także stanowić zagrożenie dla ludzi oraz innych organizmów żywych³⁰. Jednakże potwierdzono, że Huta spełnia wymagane normy dotyczące środowiska: „HM „Legnica” stosując najbardziej zaawansowane technologie oczyszczania gazów wylotowych, spełnia wymogi ochrony środowiska, co potwierdzają posiadane decyzje i pozwolenia. Jest przedsiębiorstwem przyjaznym dla środowiska naturalnego, a osiągnięty obecnie poziom rozwiązań ekologicznych odpowiada najwyższym światowym standardom oraz najlepszym dostępnym technikom (BAT)³¹.

W 2022 roku lesistość w gminie wyniosła 10,8% - mniej niż w powiecie legnickim (15,6%) oraz w województwie dolnośląskim (29,9%).

Mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego prezentują informacje na temat poziomu zagrożenia powodziowego oraz dane o potencjalnych negatywnych skutkach powodzi. W gminie Miłkowice obszary szczególnie zagrożone powodzią to tereny rolnicze oraz mieszkalne znajdujące się wzdłuż rzeki Czarna Woda oraz jej prawobrzeżnego dopływu – Skory. Rzeka ta przepływa przez obszar gminy z południowego wschodu w kierunku północno-zachodnim, a zagrożenie powodzią dotyczy miejscowości Rzeszotary, Grzymalin oraz Bobrów. Gmina wyposażona jest w wały przeciwpowodziowe, które znajdują się w obszarze rzeki Czarna Woda oraz jej dopływu – rzeki Skory (rzeka ta znajduje się pomiędzy miejscowościami Grzymalin i Miłkowice), a także rzek: Brochotka i Dłużnia oraz Kanału

³⁰ Kowalski D., Wróbel M., Rybak J. *Ocena ekotoksykologiczna wpływu Huty Miedzi „Legnica” na organizmy żywe*, „Inżynieria Ekologiczna Ecological Engineering”, 19, 3, czerwiec 2018, s 30–35.

³¹ Oficjalna strona spółki <https://kghm.com/pl/biznes/hutnictwo-i-rafinacja/legnica>

Karola. Na terenie gminy występują również urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne³².

W przypadku zagrożenia suszą, według Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) gmina Miłkowice klasyfikuje się:

- a) Susza atmosferyczna – klasa III silnie zagrożona i klasa IV ekstremalnie zagrożona w mniejszej części przy granicy z Legnicą;
- b) Susza rolnicza – klasa IV ekstremalnie zagrożona w większości gminy, na północnym wschodzie mała część znajduje się w klasie III umiarkowanie zagrożonej oraz jeszcze mniejsza w klasie I słabo zagrożonej;
- c) Susza hydrogeologiczna – klasa II umiarkowanie zagrożona (cała gmina);
- d) Susza hydrologiczna – klasa II umiarkowanie zagrożona oraz klasa I słabo zagrożona w środkowej części gminy.

Łączne zagrożenia suszą kwalifikują tereny gminy jako silne zagrożone suszą poza małym obszarem na wschodniej granicy, gdzie zagrożenie suszą jest umiarkowane.

Sieć komunikacyjną gminy Miłkowice tworzą ważniejsze odcinki dróg krajowych i wojewódzkich oraz kolej. Wzdłuż wschodniej granicy z północy na południe biegnie droga wojewódzka nr 333, która łączy drogę wojewódzką nr 292 w okolicach Nowej Soli z węzłem Legnica Wschód na autostradzie A4. Niemal równolegle biegnie droga ekspresowa nr S3 (Lubin – Legnica). Natomiast południową część przecina w kierunku wschodnim droga krajowa nr 94 (Chojnów – Legnica – Prochowice). Transport kolejowy tworzą linia 275 (Wrocław– Miłkowice) oraz linia 282 (Miłkowice– Węglińiec), które funkcjonują jako część magistrali kolejowej E 30 (europejski korytarz transportowy Berlin – Kijów). Obok dworca w Miłkowicach zlokalizowane są rozległe tereny kolejowe dawnego węzła towarowego, odgrywającego w przeszłości ważną rolę w sferze społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy. Oprócz tego jest jeszcze linia kolejowa nr 296, która łączy stację Miłkowice z posterunkiem odgałęźnym Wielkie Piekary i jednocześnie stanowi obwodnicę towarową Legnicy. Przez wschodnią część gminy przebiega natomiast odcinek linii kolejowej nr 289 (Legnica – Rudna Gwizdanów). Uzupełnieniem sieci komunikacyjnej gminy są pomniejsze drogi powiatowe i gminne. Ponadto występuje sieć dróg wewnętrznych. W gminie brakuje natomiast dróg i ścieżek rowerowych, co przekłada się na obniżony poziom bezpieczeństwa w ruchu pieszo-rowerowym.

³² Stosownie do art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.), utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych.

W gminie Miłkowice organizatorem lokalnego transportu publicznego jest Miasto Legnica (MPK Legnica), które obsługuje linie autobusowe relacji Legnica-Lipce-Ulesie oraz Legnica-Rzeszotary-Dobrzejów. Realizacja pozostałych zadań z zakresu transportu zbiorowego (takich jak dowóz dzieci do szkół w Miłkowicach i Rzeszotarach) została powierzona Gminnemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej i odbywa się dwoma autobusami gminnymi oraz busem gminnym dla dzieci niepełnosprawnych. Ponadto, przewozy autobusowe lokalne i międzymiastowe transportu zbiorowego osób na terenie gminy Miłkowice organizowane są przez prywatne firmy oraz spółki.

Odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców gminy zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (GZGK) w Miłkowicach. Zakład prowadzi również działalność eksploatującą gminną sieć wodociągową i zaopatruje w wodę mieszkańców 16 miejscowości gminy. Do zadań GZGK w Miłkowicach należy również działalność w zakresie m.in. gospodarki mieszkaniowej, utrzymania infrastruktury drogowej, unieszkodliwiania odpadów komunalnych, czy wspomnianego już wcześniej lokalnego transportu zbiorowego.

Według danych GUS w 2022 r. w gminie Miłkowice zebrano łącznie 2 787 ton odpadów, a w tym 2 489 ton odpadów pochodziło z gospodarstw domowych — co stanowi 89,3% ogółu. W tym samym roku zebrano odpady zmieszane pochodzące z gospodarstw domowych, które stanowiły 76,2% wszystkich zebranych odpadów. W przeliczeniu na 1 mieszkańca odpadów tych przypadło 123,5 kg. Dużo mniej niż w powiecie legnickim (177,2 kg) oraz województwie dolnośląskim (230,0 kg). Warto wspomnieć, że uczestnicy spotkań warsztatowych wskazywali na istotny problem w gminie jaki stanowią nielegalne wysypiska śmieci oraz pozbywanie się ich przez mieszkańców w miejscach niedozwolonych.

Odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w 2022 r. wyniósł 64,6%— o 23,7 pp. więcej niż w 2018 r., a także więcej niż w powiecie (50,0%)i województwie (39,2%). Na terenie gminy Miłkowice zlokalizowany jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Jest to miejsce, do którego można przywieźć własnym transportem odpady komunalne zebrane w sposób selektywny.

Odsetek mieszkańców gminy korzystających z infrastruktury sieciowej jest zróżnicowany. W 2021 roku niemal wszyscy mieszkańcy (98,3% osób) korzystali z sieci wodociągowej — było to więcej niż w powiecie legnickim i województwie dolnośląskim. Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego wyniosło 32,4 m³ w 2021 roku – o 6,1 m³ więcej niż w 2017 r. To także więcej niż w powiecie legnickim (31,0 m³), ale mniej niż w województwie dolnośląskim (36,1 m³).

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej wyniósł w 2021 roku 78,5%. Gmina Miłkowice prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

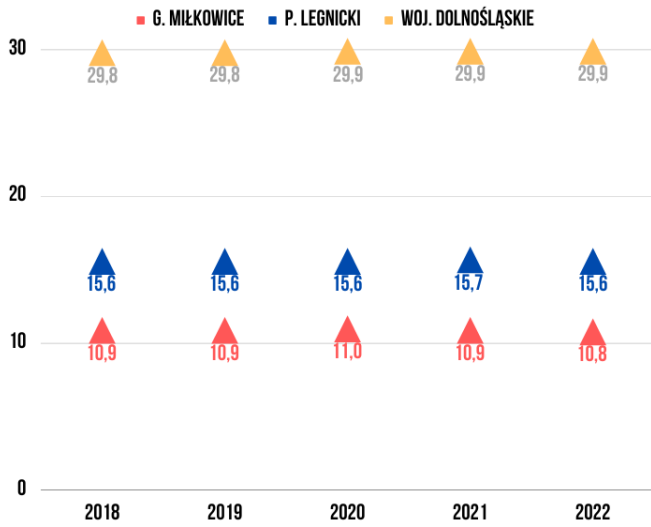
na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³³. Według danych GUS w 2022 roku w gminie znajdowały się 152 zbiorniki bezodpływowe oraz 87 przydomowych oczyszczalni ścieków. Zezwolenie na prowadzenie na terenie gminy Miłkowice działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych posiadało 9 podmiotów.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2021 roku wynosił tylko 5,1%.

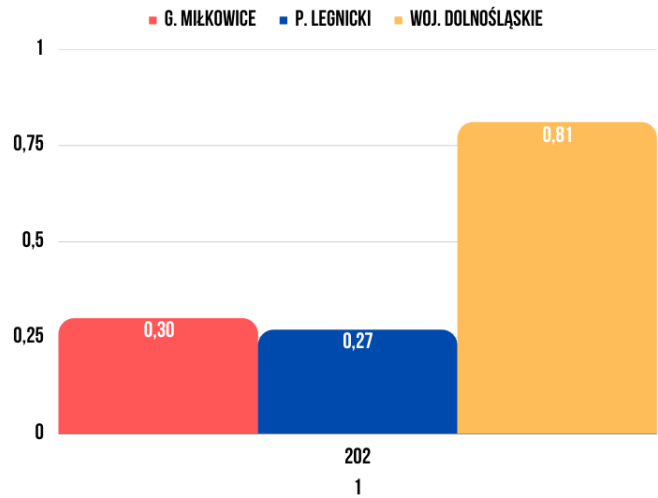
³³Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. (Dz. U. 2023 poz. 1469)

ŚRODOWISKO

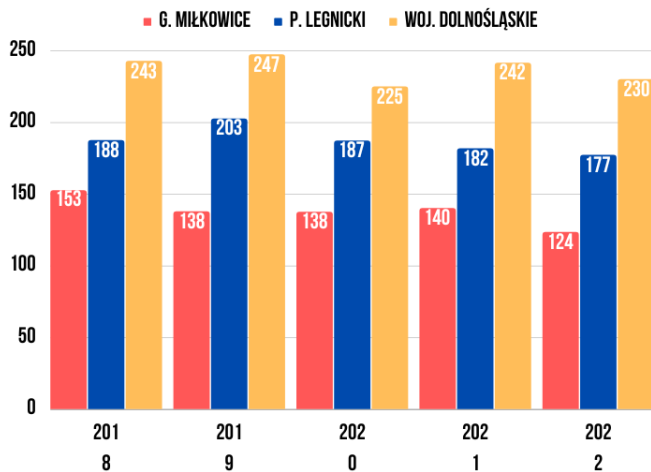
LESISTOŚĆ

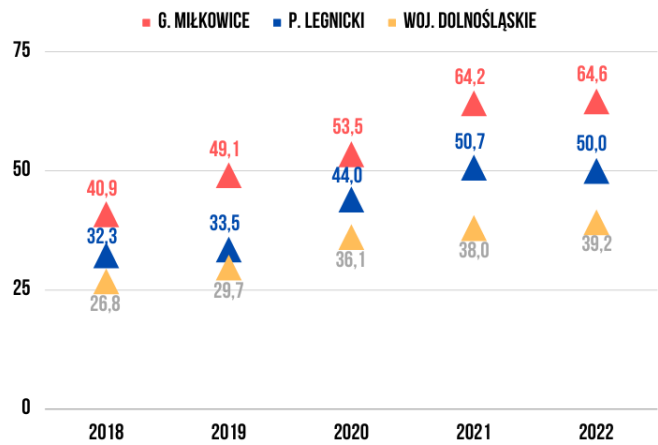
UDZIAŁ POWIERZCHNI TERENÓW ZIELONYCH W 2021 ROKU

ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE Z GOSPODARSTW DOMOWYCH PRZYPADAJĄCE NA 1 MIESZKAŃCA

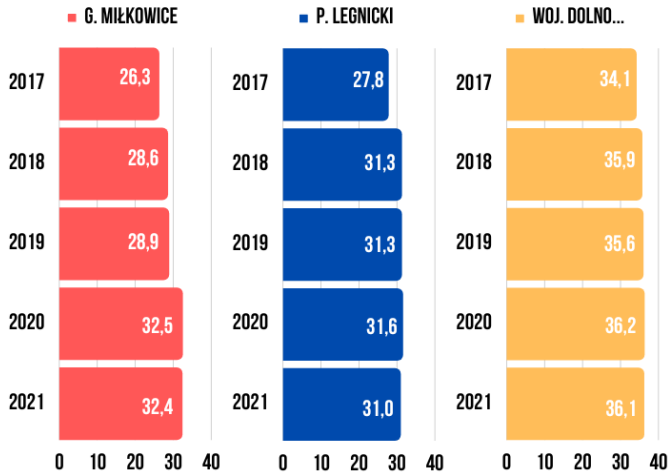

ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNIĘ Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW

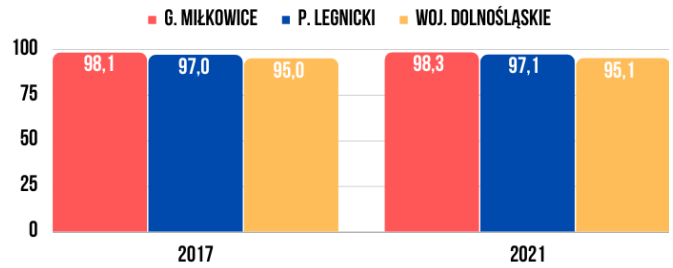

INFRASTRUKTURA

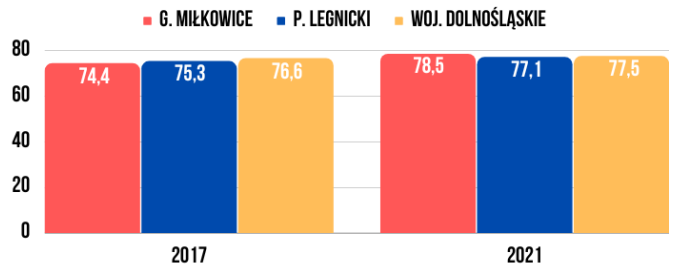
ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW NA JEDNEGO KORZYSTAJĄCEGO [M3]

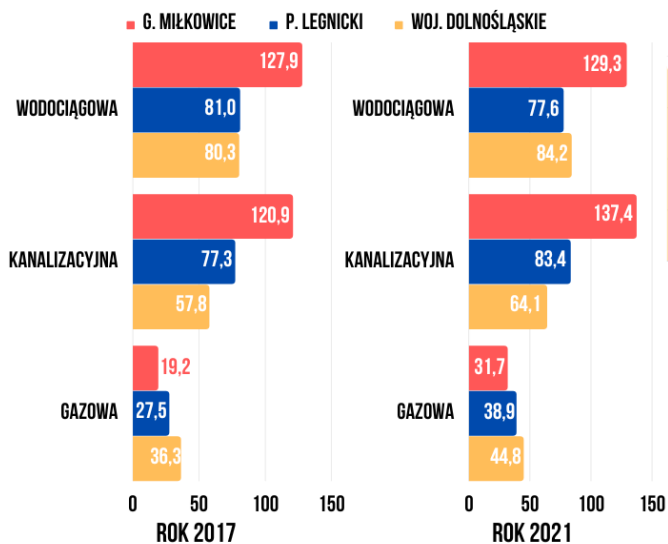
ODSETEK MIESZKAŃCÓW KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ

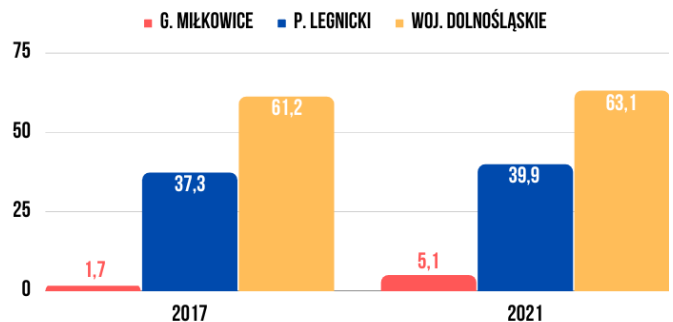
ODSETEK MIESZKAŃCÓW KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI KANALIZACYJNEJ

SIEĆ ROZDZIELCZA NA 100 KM2

ODSETEK MIESZKAŃCÓW KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI GAZOWEJ

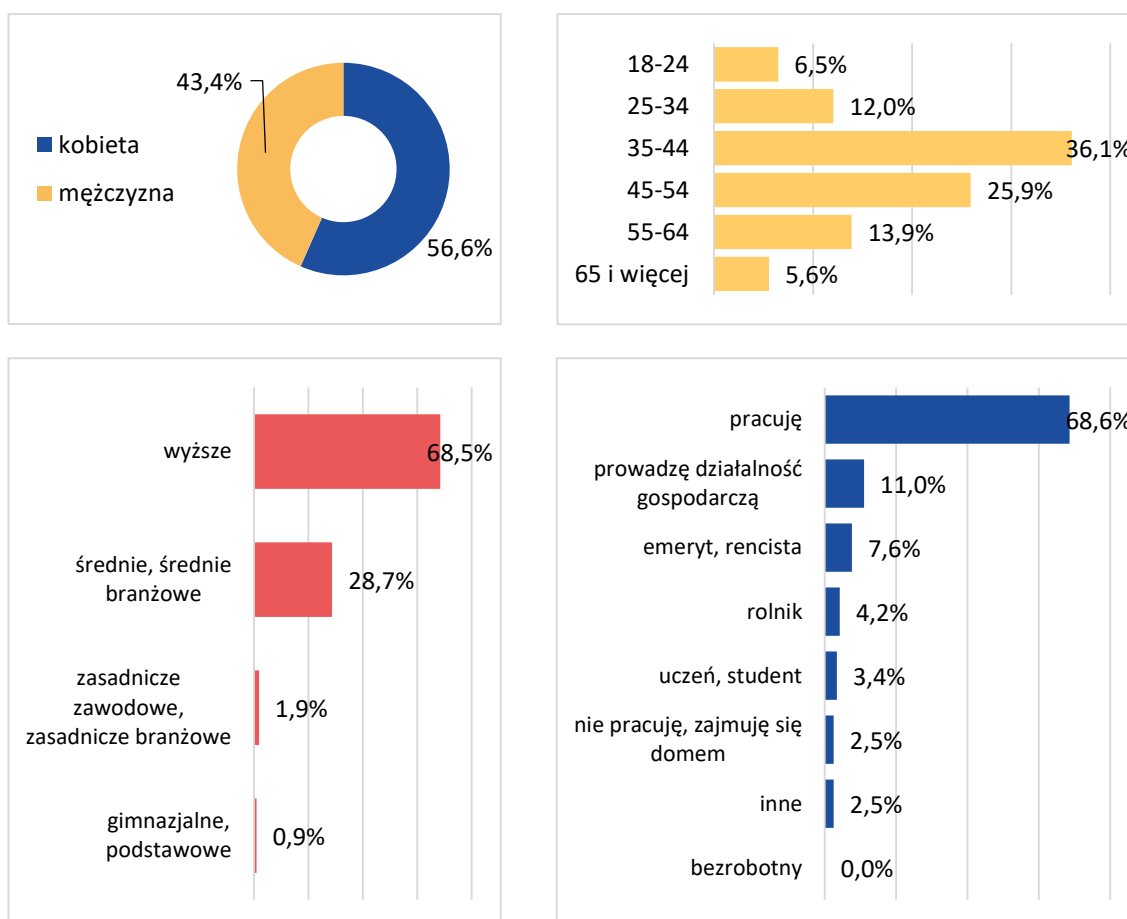

Wyniki badania ankietowego

Strategia rozwoju to dokument silnie uspołeczniony – głos mieszkańców jest istotny przy planowaniu przedsięwzięć, które mają być zrealizowane na terenie danej gminy. Z tego względu zdecydowano się na przeprowadzenie ankiety na temat Gminy Miłkowice, w której mieszkańcy ocenili poszczególne aspekty funkcjonowania gminy. Ankieta przeprowadzona w formie ankiety papierowej i internetowej na przełomie czerwca i lipca 2023 r. na próbie 388 respondentów.

Wśród biorących udział w ankiecie przeważali: mężczyźni – stanowiący 64,9% respondentów; osoby w wieku 35-44 lat (33,0%), osoby deklarujące wykształcenie wyższe (49,9%) oraz osoby pracujące (64,3%).

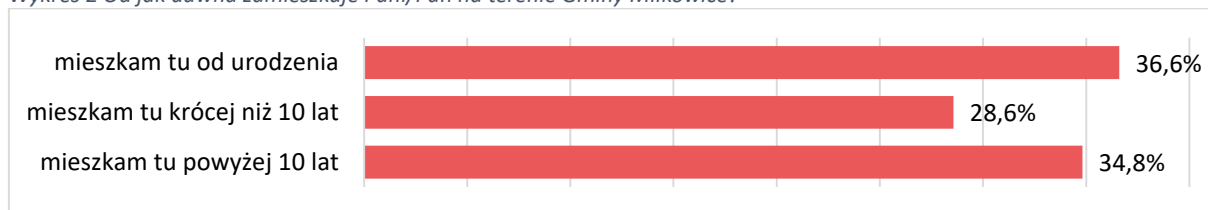
Wykres 1 Podstawowe informacje o ankietowanych – płeć, wiek, wykształcenie i status na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Odpowiedzi respondentów są podzielone dość równomiernie jeśli chodzi o czas zamieszkania w gminie Miłkowice: 36,6% mieszka tu od urodzenia; a podobna liczba ankietowanych (34,8%) mieszka w gminie ponad 10 lat.

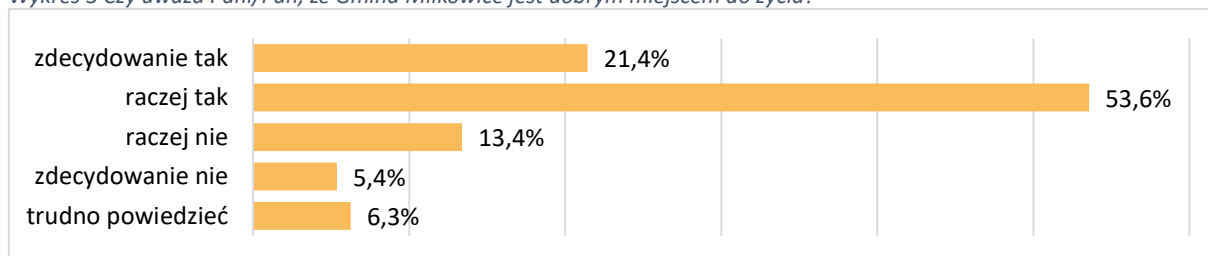
Wykres 2 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Miłkowice?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

W przeprowadzonym badaniu $\frac{3}{4}$ osób pozytywnie oceniła Gminę Miłkowice jako miejsce do życia (75,0% odpowiedzi zdecydowanie tak i raczej tak). Przeciwnie zdanie na ten temat miało 18,8 % respondentów, natomiast niewielki odsetek osób niezdecydowanych (6,3%) wskazywało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

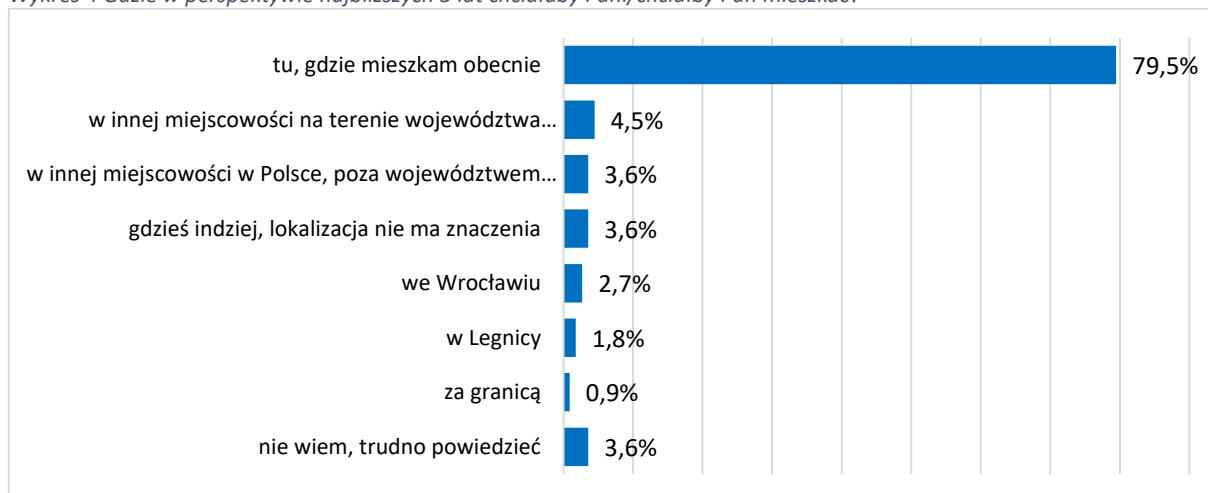
Wykres 3 Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Miłkowice jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Ankietowanych mieszkańców zapytano o plany migracyjne w perspektywie najbliższych pięciu lat. Zdecydowana większość z nich planuje pozostać na terenie Gminy Miłkowice (79,5%). Tylko 17,0% ankietowanych planuje zmienić miejsce zamieszkania. Najmniejsza pozostaje część respondentów bez sprecyzowanych planów migracyjnych (3,6%).

Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

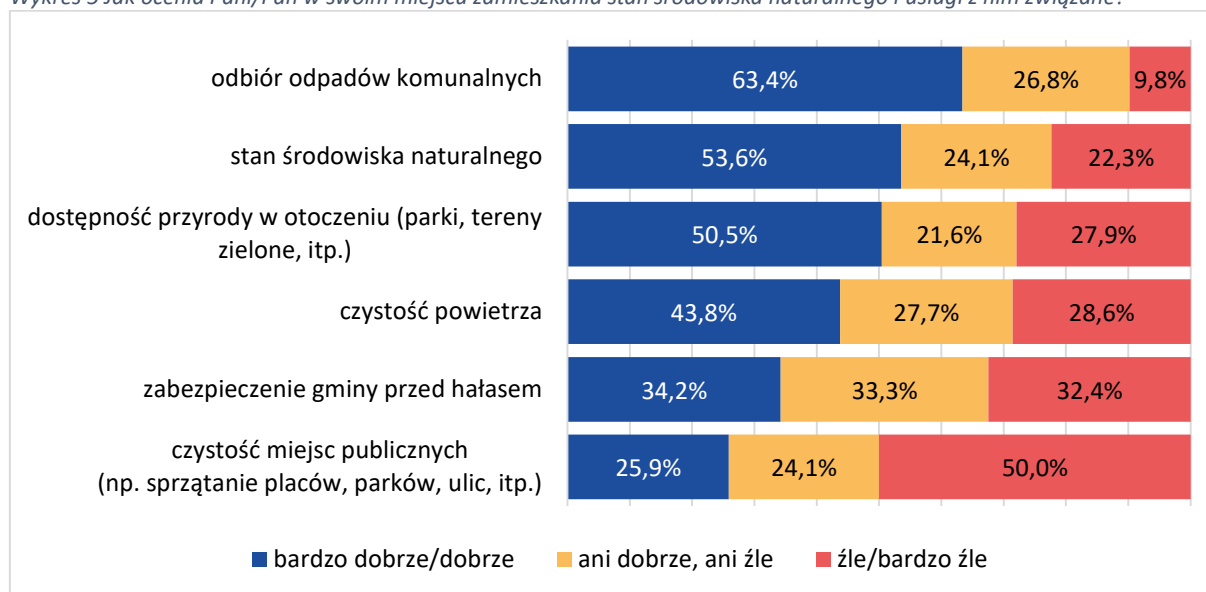

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Respondenci zostali poproszeni o ocenę elementów infrastruktury oraz oferty usługowej w miejscu zamieszkania. W pierwszej kolejności zapytano o stan środowiska naturalnego i niektóre usługi komunalne. Najlepiej oceniono odbiór odpadów komunalnych (63,4% ocen pozytywnych) i stan

środowiska naturalnego (53,6%). Połowa respondentów oceniła pozytywnie również dostępność przyrody w otoczeniu, którą stanowią parki i tereny zielone. Elementem najgorzej ocenianym została czystość miejsc publicznych, co negatywnie oceniła połowa respondentów. Ankietowani mieli najbardziej podzielone zdania w kwestii zabezpieczenia gminy przed hałasem – 34,2% oceniło je pozytywnie, 32,4 negatywnie, a $\frac{1}{3}$ z nich miało problem z wyborem odpowiedzi. Może mieć na to wpływ fakt, że mieszkańcy mają różne miejsca zamieszkania – niektórzy w pobliżu głównych dróg lub torów kolejowych, a inni przy terenach leśnych lub miejskich.

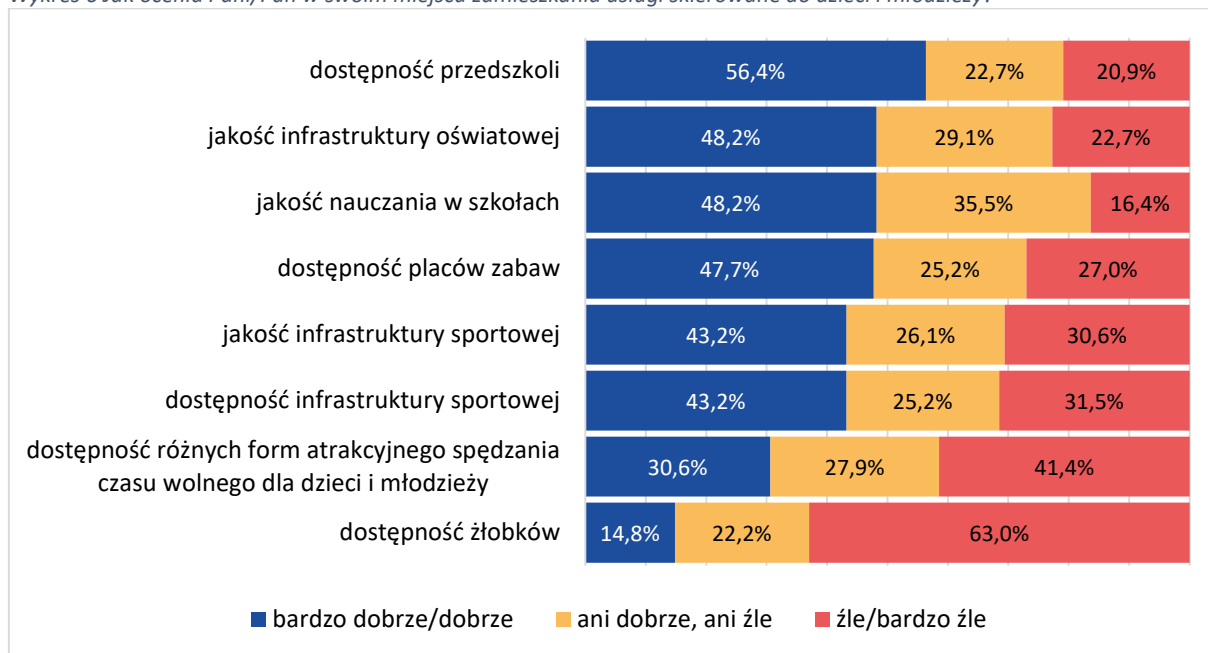
Wykres 5 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Wśród aspektów związanych z edukacją i usługami skierowanymi do dzieci i młodzieży, najlepiej oceniono dostępność przedszkoli (56,4% ocen pozytywnych). Pozytywnie oceniano również: jakość infrastruktury oświatowej oraz jakość nauczania w szkołach (48,2% odpowiedzi *dobrze* lub *bardzo dobrze*). Zdaniem większej części ankietowanych dostępność żłobków jest niedostateczna – aż 63,0% – bowiem w gminie nie funkcjonuje żadna tego typu placówka. Złe wyniki otrzymała również dostępność różnych form atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, którą negatywnie oceniło 41,4% mieszkańców.

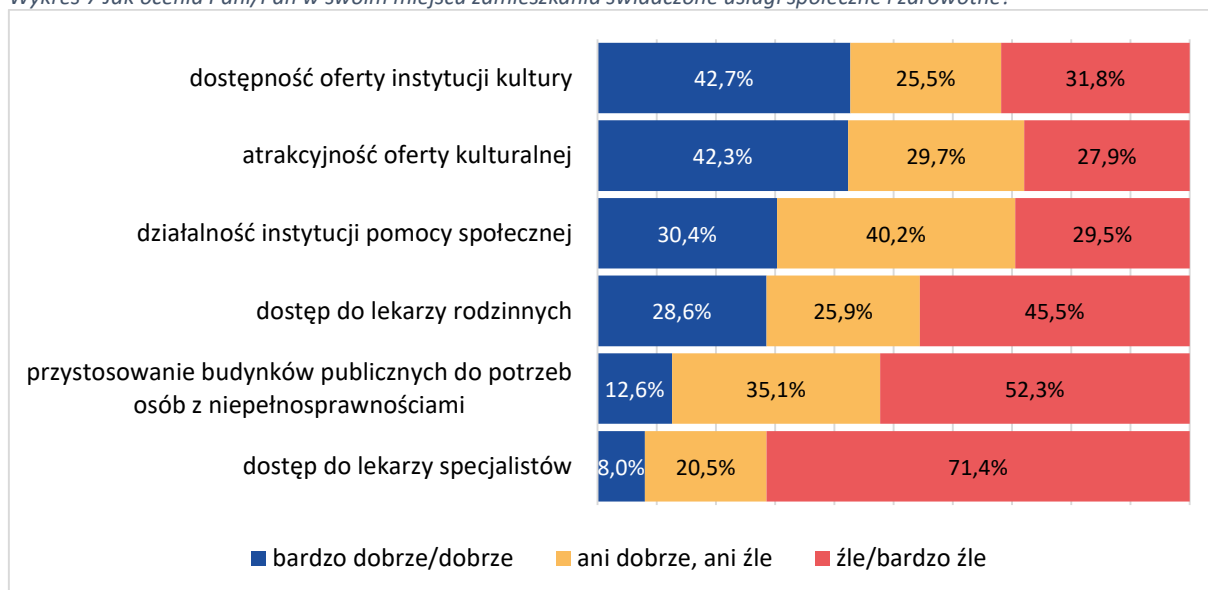
Wykres 6 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

W przypadku usług społecznych i zdrowotnych, ankietowani mieszkańcy najlepiej ocenili dostępność oferty instytucji kultury oraz atrakcyjność oferty kulturalnej – ponad 42% odpowiedzi dobrze lub bardzo dobrze. W przypadku usług medycznych, 71,4% respondentów negatywnie ocenia dostęp do lekarzy specjalistów. Oprócz tego według osób biorących udział w badaniu problemem w gminie jest także nieprzystosowanie budynków publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami (52,3%) oraz dostęp do lekarzy rodzinnych (45,4%). Oznacza to, że w opinii respondentów usługi medyczne świadczone na terenie gminy nie są wystarczające – trzeba jednak zaznaczyć, że z problemem tego typu boryka się wiele gmin w kraju.

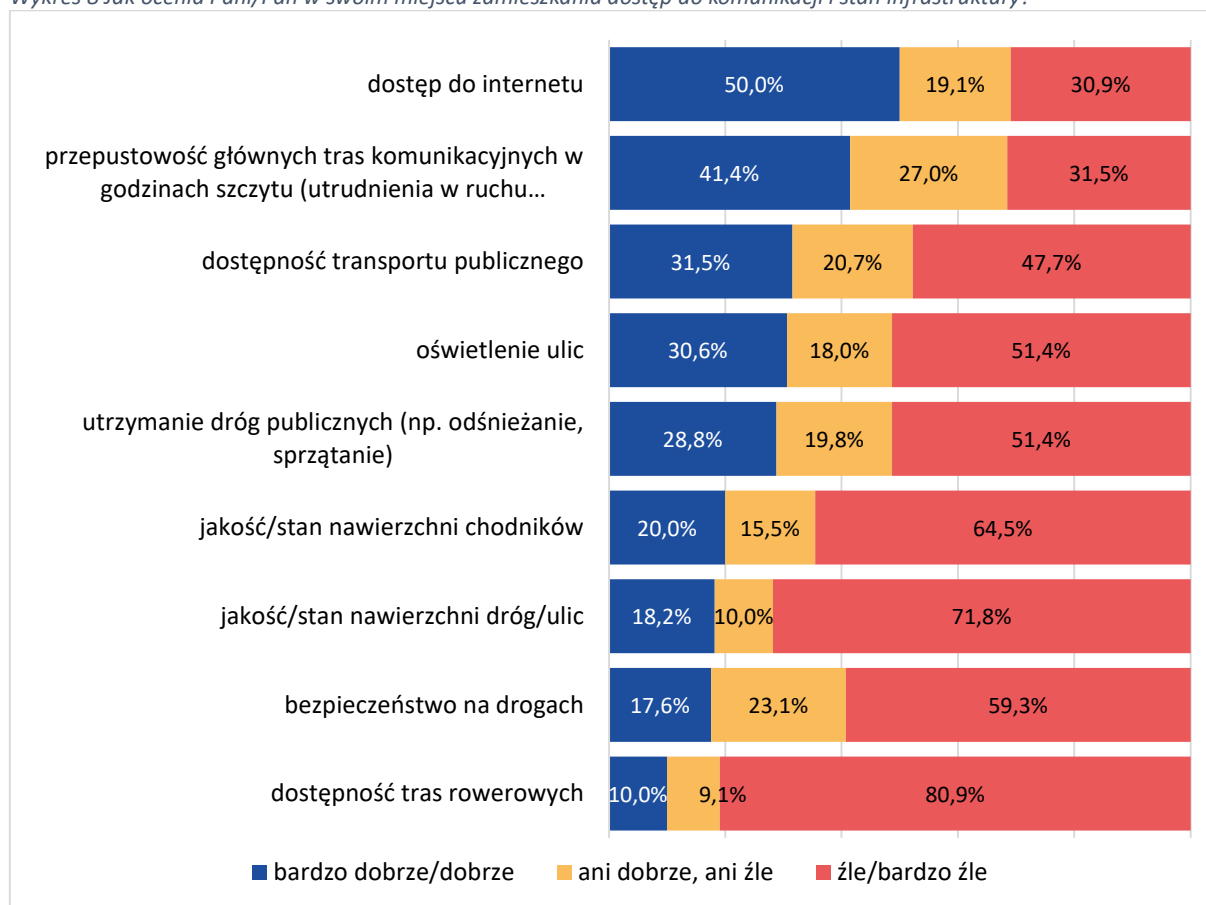
Wykres 7 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Wyjątkowo krytycznie oceniono elementy infrastruktury technicznej, a zwłaszcza drogowej — 71,8% ankietowanych nie podoba się stan nawierzchni dróg i ogólna słaba jakość infrastruktury drogowej. Z punktu widzenia mieszkańców biorących udział w badaniu Gmina Miłkowice cechuje się dość dobrym dostępem do Internetu, na co wskazuje połowa ankietowanych. Równie pozytywnie oceniono przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (41,4%). Większość respondentów negatywnie ocenia dostępność tras rowerowych – 80,9%, co może świadczyć o niskim stopniu rozwinięcia tego typu infrastruktury. Następane aspekty takie jak: bezpieczeństwo na drogach oraz zły stan techniczny nawierzchni chodników - negatywnie oceniła ponad połowa respondentów.

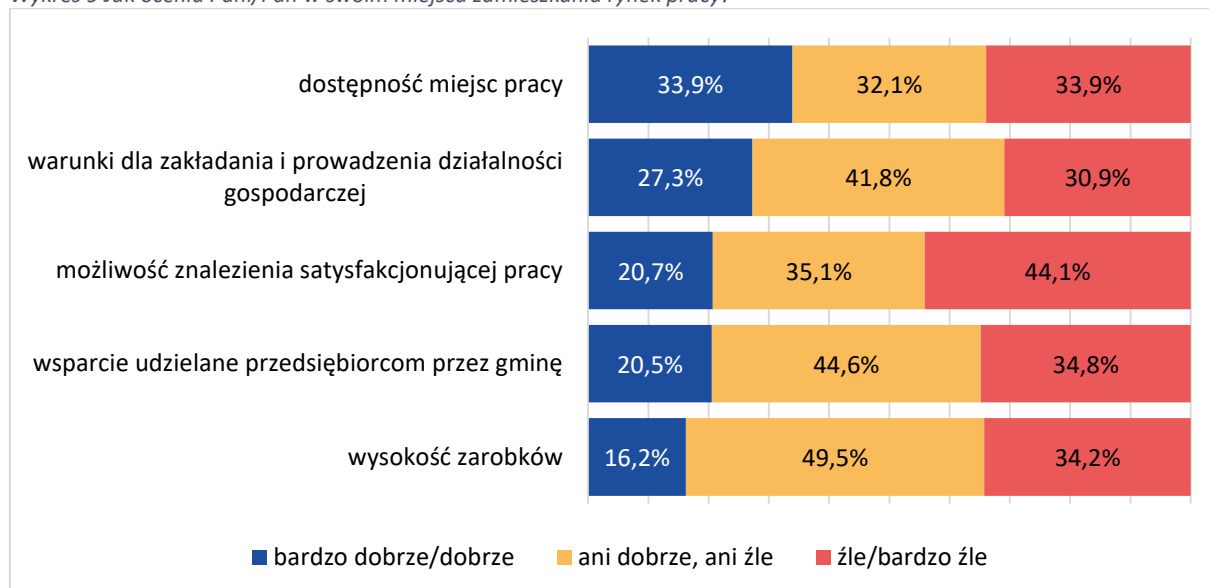
Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Następnie respondenci ocenili poszczególne obszary związane z rynkiem pracy, a ich zdania były podzielone. Najgorzej ocenianym aspektem jest możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy. Należy zauważyć, że prawie połowa respondentów nie potrafiła stwierdzić, czy warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie są atrakcyjne (41,8%) i czy wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez gminę jest wystarczające (44,6%). Wynika to z faktu, iż osoby prowadzące działalność gospodarczą stanowiły zaledwie 11% respondentów.

Wykres 9 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych mocnych stron, atutów gminy Miłkowice. Największy odsetek badanych — łącznie ok. 60% — wskazuje, że główną zaletą gminy jest jej położenie, a mianowicie: bliska odległość do szlaków komunikacyjnych, bliskość większych miast (jak Legnica czy Lubin) oraz ogólne położenie geograficzne.

Wykres 10 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną Gminy Miłkowice?

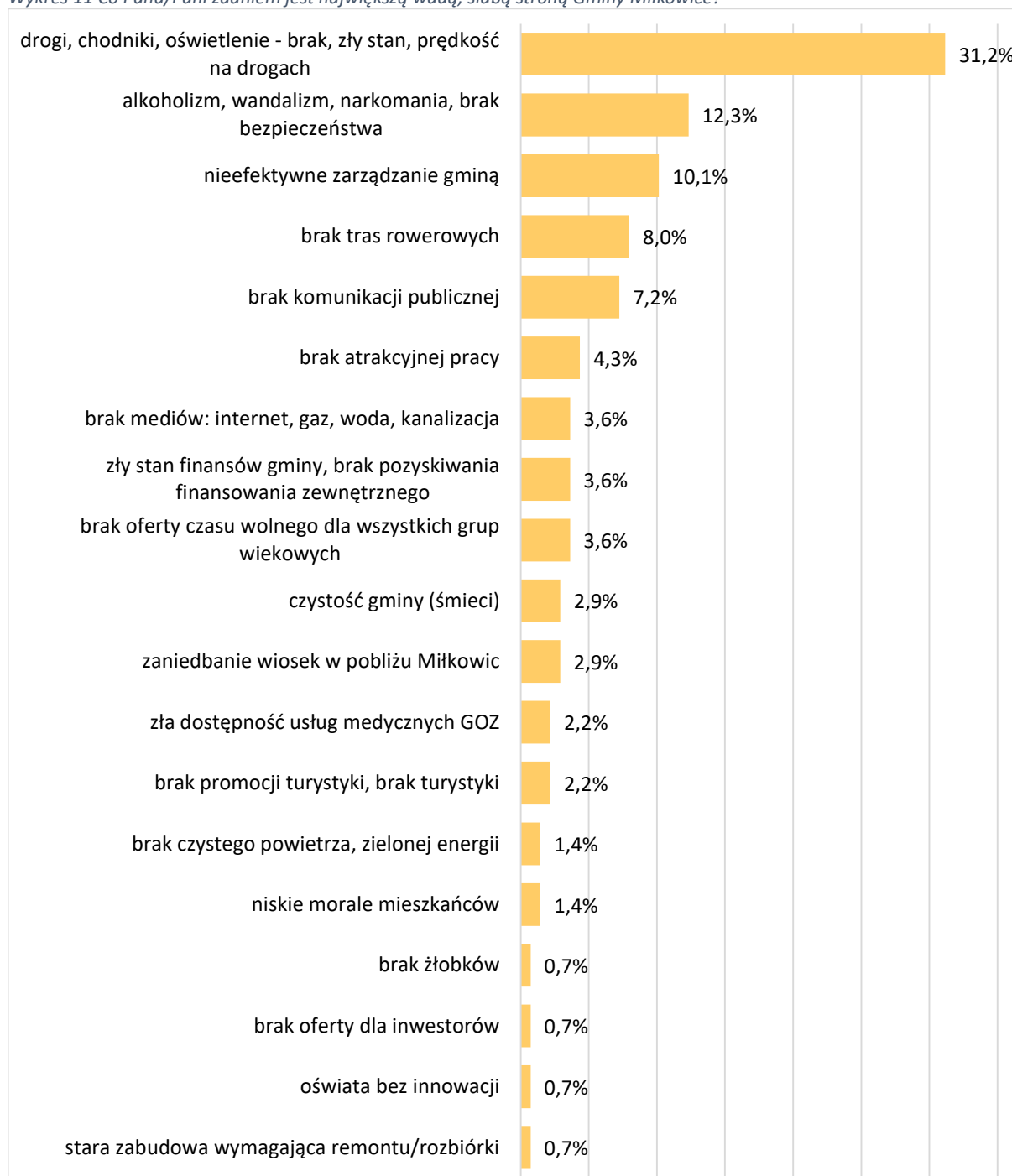

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie największej wady czy też słabej strony Gminy Miłkowice, która może być powodem niechęci do osiedlania się ludzi lub ich migracji poza gminę. Około 1/3

ankietowanych uważa, że główną słabą stroną gminy są elementy infrastruktury drogowej, w tym jej stan techniczny oraz niski poziom bezpieczeństwa. O połowę mniej osób wskazało występowanie problemów społecznych, takich jak np: brak bezpieczeństwa wynikający z alkoholizmu, wandalizmu oraz narkomani (12,3%). Następne w kolejności znalazło się nieefektywne zarządzanie gminą (10,1%).

Wykres 11 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Miłkowice?

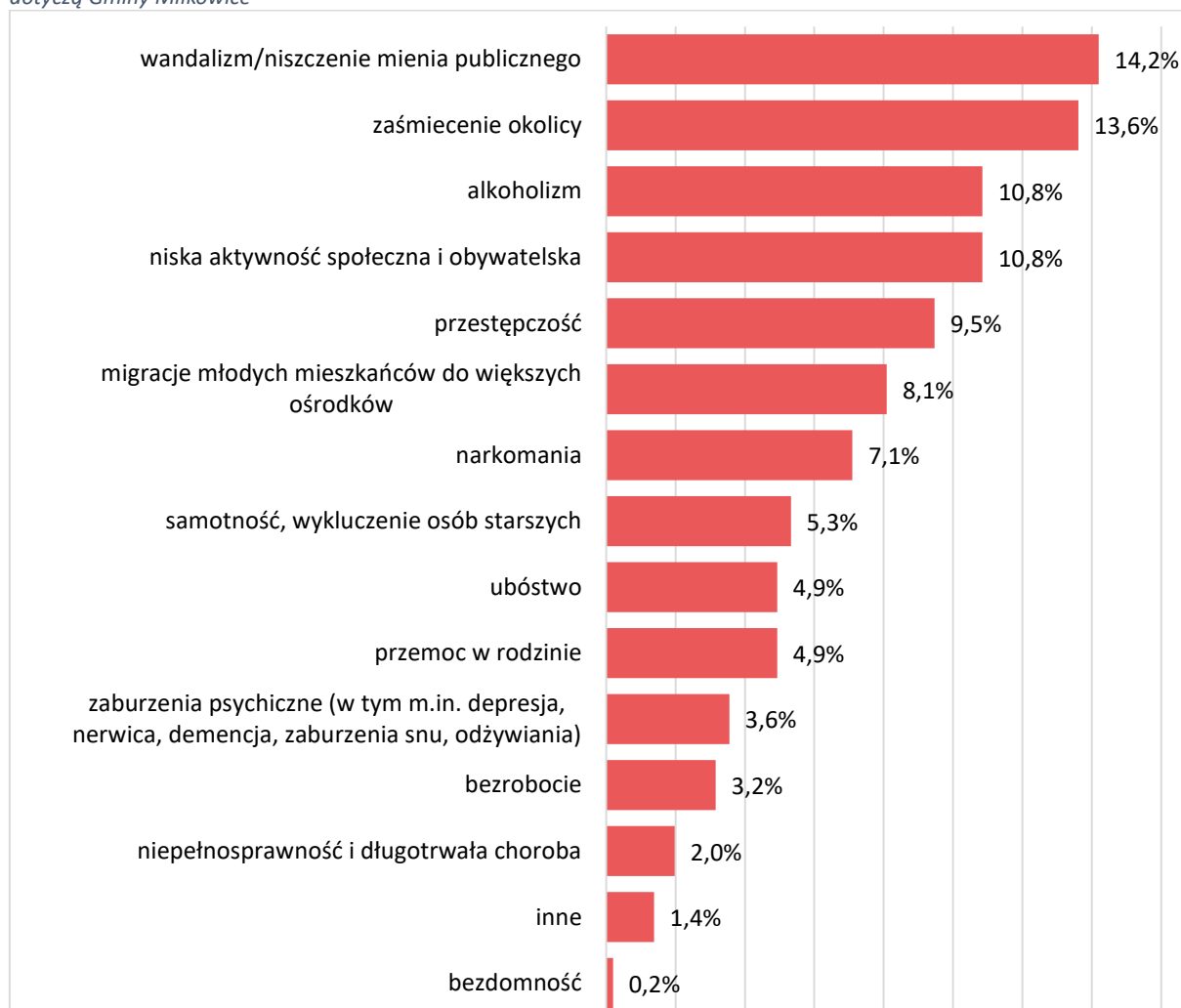

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388

Następnie, ankietowani zostali poproszeni o wybranie spośród katalogu problemów społecznych tych, które ich zdaniem najbardziej dotyczą gminy Miłkowice. W tym pytaniu istniała możliwość

wielokrotnego wyboru. Zdaniem mieszkańców, najbardziej zauważalnym problemem jest wandalizm i niszczenie mienia publicznego, na które wskazało 14,2% z nich. Trochę niższy wynik uzyskało zaśmiecenie okolicy – 13,6%. Na trzecim miejscu znalazły się *ex aequo*: alkoholizm oraz niska aktywność obywatelska i społeczna – 10,8%. Następne w kolejności ze średnim wynikiem są: przestępczość (9,5%), migracje młodych (8,1%) oraz narkomania (7,1%).

Wykres 12 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Miłkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=507.

Wśród proponowanych kierunków rozwoju Gminy Miłkowice, najwięcej respondentów wskazało na zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa w gminie (22,8%). Mniej głosów uzyskał kierunek taki jak zielona gmina (14,2%). Najmniej ankietowanych uważa, że w pierwszej kolejności należy skupić się na nowoczesnej edukacji (6,3%) oraz gminie atrakcyjnej dla turystów (6,6%).

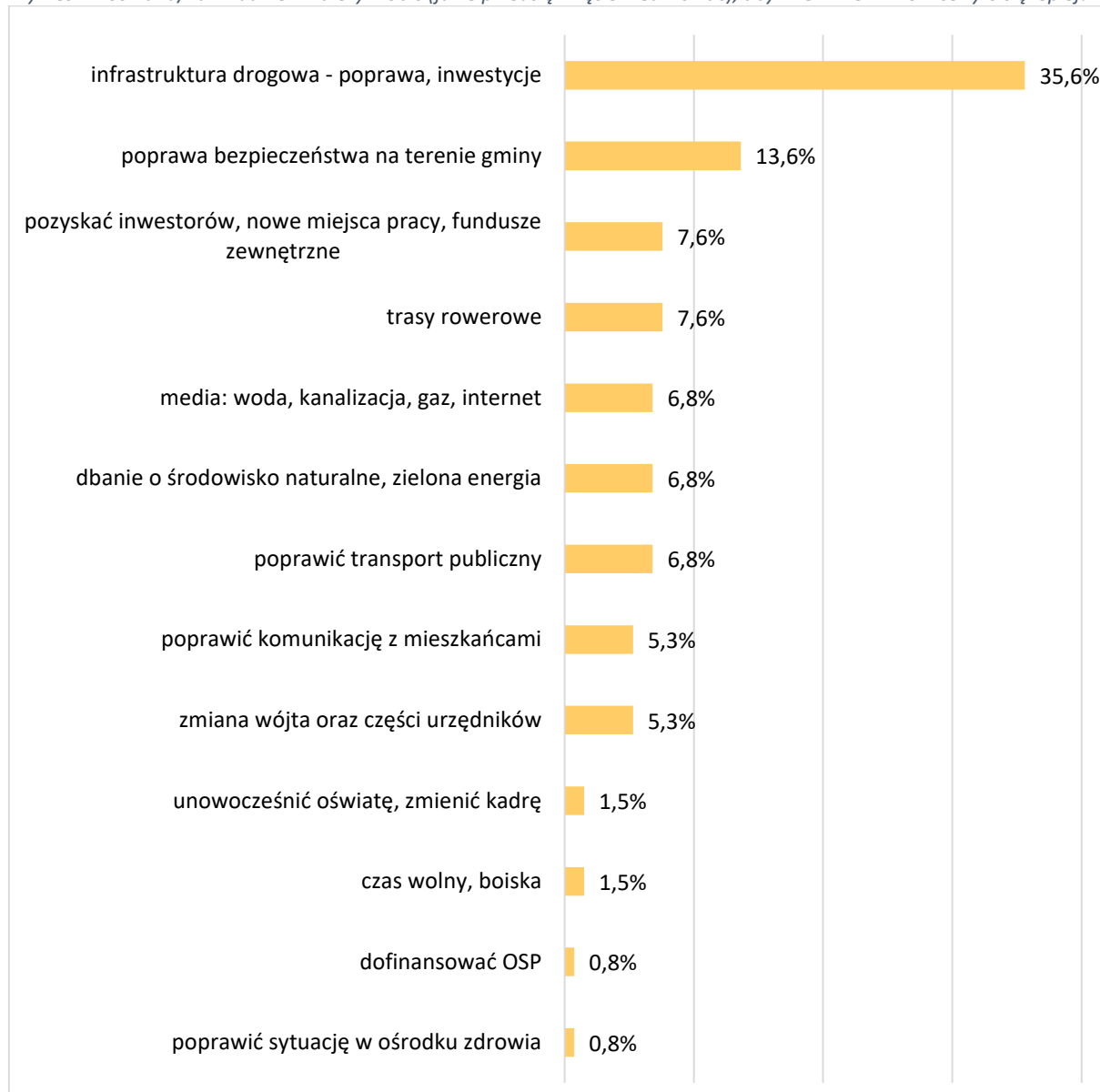
Wykres 13 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Miłkowice proszę wybrać te, które władze gminy powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388.

Na koniec zadano ankietowanym pytanie dotyczące ich pomysłów na to, aby poprawić jakość życia w gminie. Według osób biorących udział w badaniu istotnym kierunkiem działań jest również poprawa bezpieczeństwa na terenie gminy (13,6%).

Wykres 14 Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Miłkowice żyło się lepiej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=388.

Załącznik nr 2 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

Na poniższych mapach przedstawiono obszary zagrożenia powodziowego w gminie Miłkowice, a więc obszary, na których istnieje możliwość wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie lub powodzi w wyniku zdarzenia ekstremalnego. Na mapach wyróżniono:

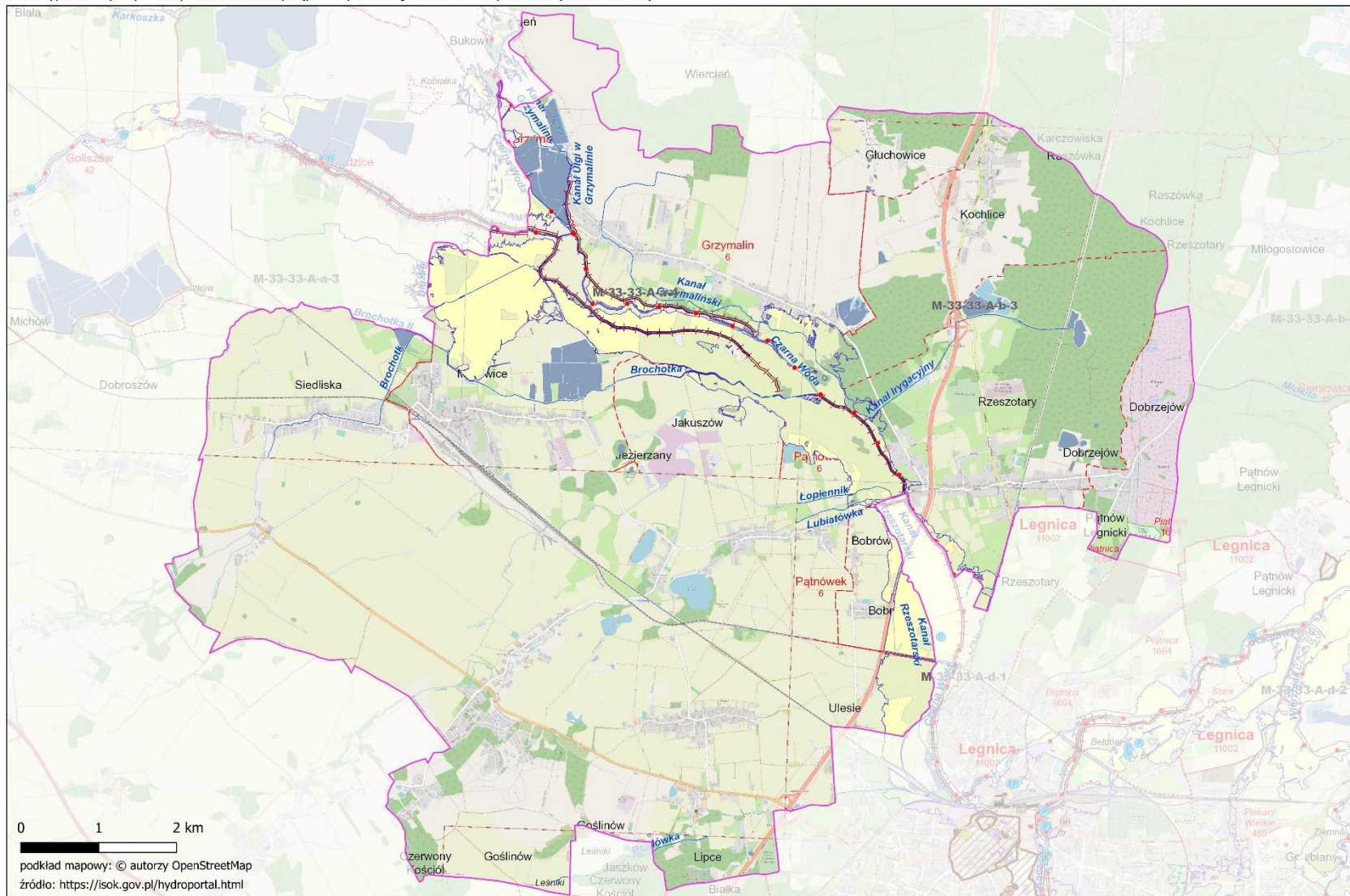
- **Zagrożenie powodziowe** – możliwość wystąpienia na danym terenie powodzi o określonym prawdopodobieństwie,
- **Ryzyko powodziowe** – kombinacja prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią to natomiast:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne.

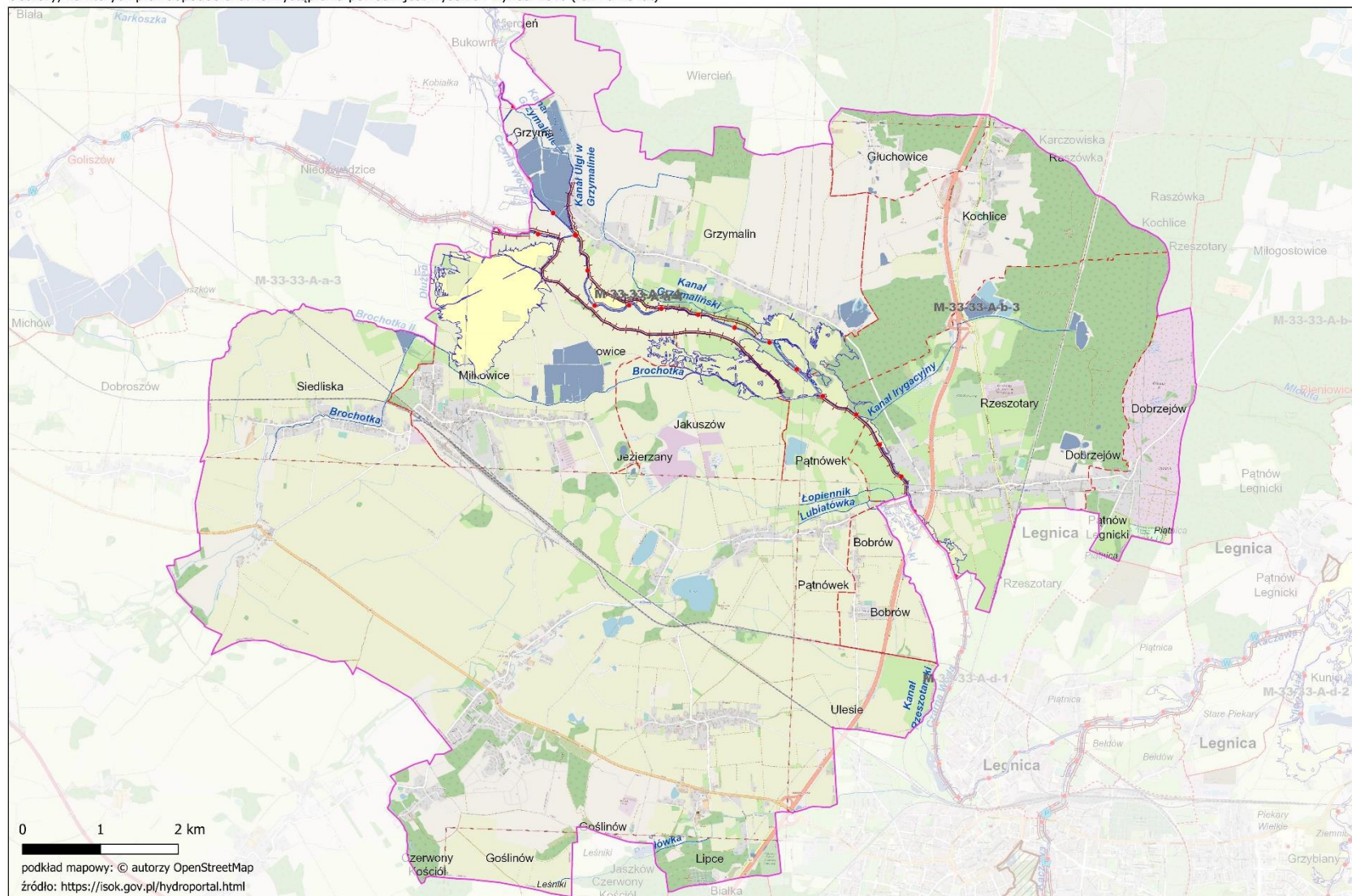
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

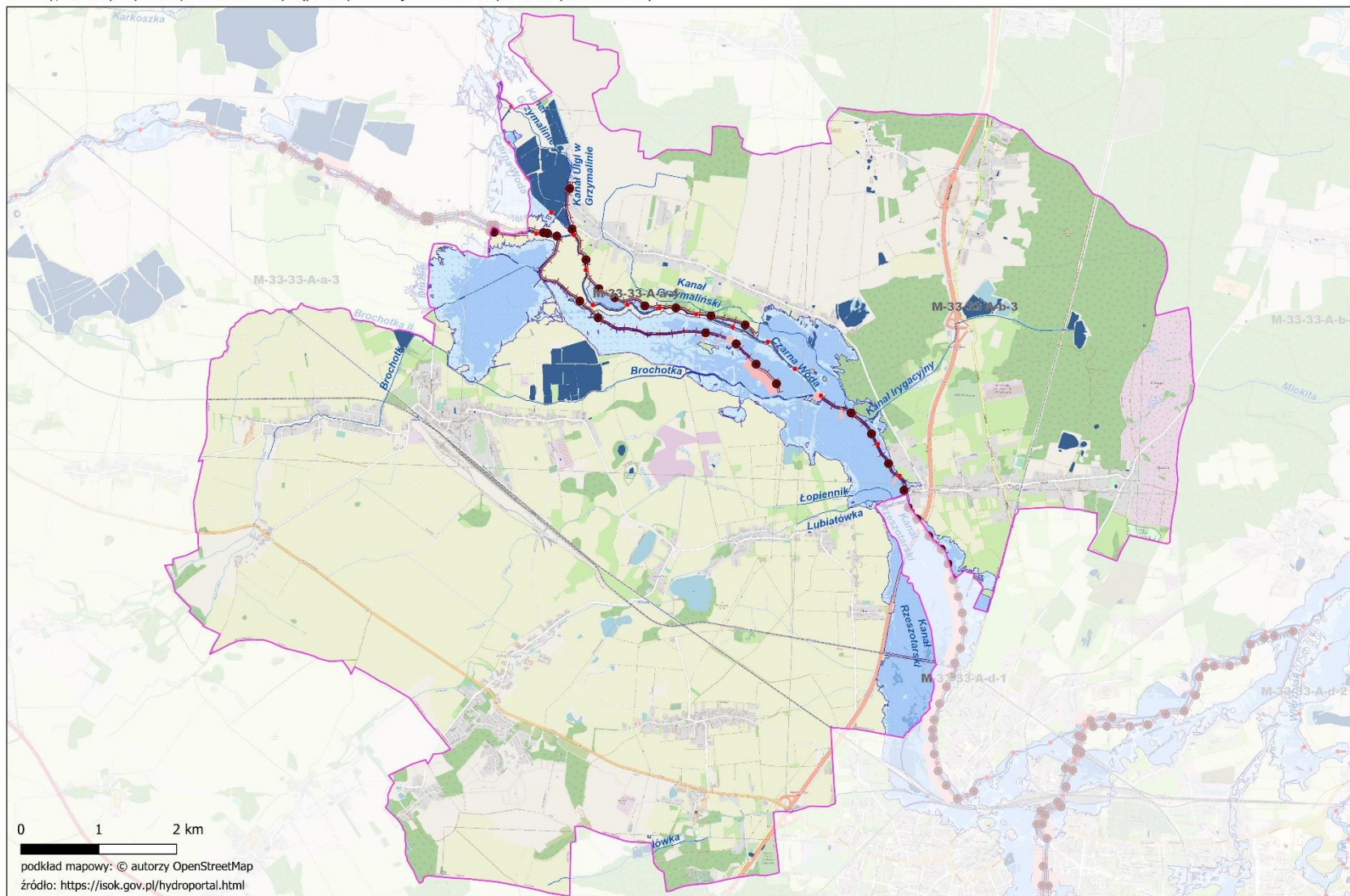
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

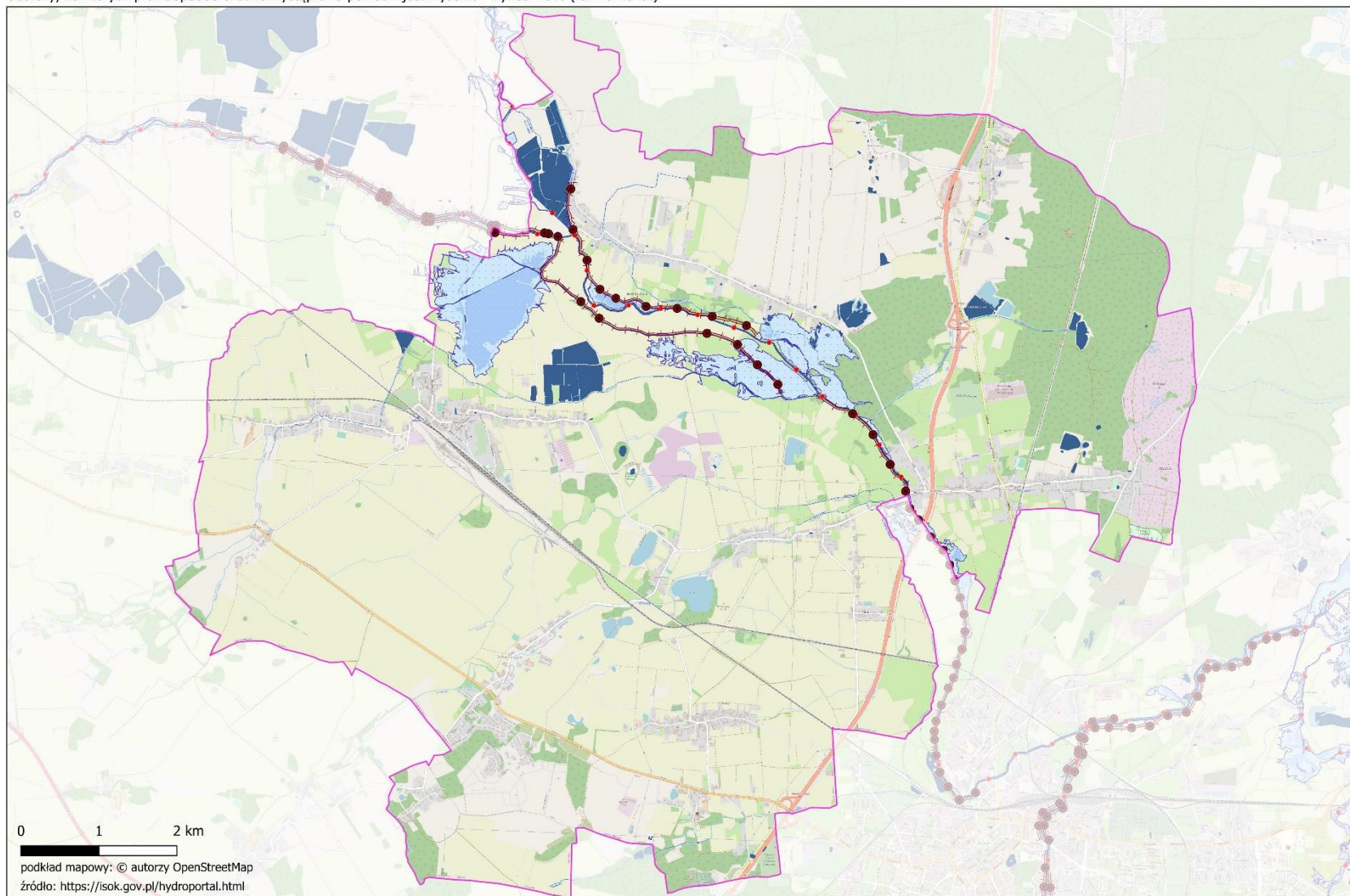
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- 72,56 maksymalna rzędna zwierciadła wody
- 75,15 rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- głębokość wody [m]
 - h ≤ 0,5
 - 0,5 < h ≤ 2,0
 - 2,0 < h ≤ 4,0
 - h > 4,0
- ciek naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zapórę boczną
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

- klasy użytkowania terenu:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej
 - tereny przemysłowe
 - tereny komunikacyjne
 - lasy
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
 - grunty orne i uprawy trwałe
 - użytki zielone
 - tereny pozostałe
 - wody powierzchniowe
- zakłady przemysłowe:
 - instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
 - zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
 - o kategorii działalności:
 - przemysł energetyczny
 - produkcja i obróbka metali
 - przemysł mineralny
 - przemysł chemiczny
 - gospodarka odpadami
 - inne rodzaje działalności
- potencjalne ogniska zanieczyszczeń:
 - składowisko odpadów komunalnych
 - składowisko odpadów przemysłowych
 - składowisko odpadów mieszanych
 - cmentarz
 - oczyszczalnia ścieków
 - przepompownia ścieków
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
 - 50 kilometr rzeki
 - ciek naturalne i kanały
 - wał przeciwpowodziowy
 - zapora boczna
 - granica gminy
 - granica powiatu
 - granica województwa
 - granica państwa
- kąpielisko
 - ujęcie wody podziemnej
 - ujęcie wody powierzchniowej
 - strefa ochronna ujęcia wody
 - ogród zoologiczny
 - obszar, obiekt zabytkowy U- obiekt wpisany na listę UNESCO
 - pomnik zglądny
 - skansen, muzeum
 - biblioteka, archiwum
 - park narodowy
 - rezerwat przyrody
 - obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
 - obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

- budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
 - ≤ 2,0
 - > 2,0
- budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
 - ≤ 2,0
 - > 2,0
- oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:
 - złb.* - żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.* - szkoła,
 - P* - jednostki Policji, *rem.* - jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej,
 - szpil.* - szpital, *san.* - sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum,
 - c. han.* - centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy,
 - d. wych.* - dom wychowawczy, *z. kar.* - zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy
- wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]
 - obszary, dla których nie oblicza się strat
 - ≤ 1
 - 2 - 50
 - 51 - 150
 - 151 - 300
 - 301 - 600
 - > 600
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- ciek naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- KALISZ**
1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Chotów**
52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Rypinek**
15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Załącznik nr 3 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030

Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 stanowi nadrzędny dokument planistyczny gminy oraz jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. W dokumencie sformułowano misję i wizję w długookresowej perspektywie wraz z określeniem podstawowych kierunków rozwoju. Wypracowane założenia oraz zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia skupiają się na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązania problemów i wyzwań zidentyfikowanych w gminie. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w gminie problemy i wyzwania oraz wspomaga zarządzanie gminą. Umożliwia również ubieganie się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich. Dokument przyczyni się również do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania zapisów strategii, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów strategii rozwoju może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń strategii rozwoju, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. przebudowy i modernizacji budowli przeciwpowodziowych czy budowy, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych.

W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska, tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń dokumentu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociągowy).

Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z przebudową i modernizacją budowli przeciwpowodziowych czy budową, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz zadań zamieszczonych w Strategii Rozwoju powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy działań dla których taka decyzja jest konieczna). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji strategii rozwoju może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w gminie.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w strategii rozwoju na poszczególne komponenty środowiska.

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważyć koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;

- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach);
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania

znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;

- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem;
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego;
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym;
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew powinny być wykonywane wyłącznie ręcznie;
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca;
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie;
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej;
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego;

- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów;

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;

- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania.
- Zmiana technologii realizacji zadania.
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku Strategii Rozwoju Gminy Miłkowice na lata 2024-2030 nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Dokument jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie

z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji zapisów strategii rozwoju prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.